

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Csongrád Városi Önkormányzat

2023 - 2028

2025. évi felülvizsgálat

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk.....	11
Célok.....	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása	13
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	17
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	21
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	60
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	87
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	96
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	106
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	118
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	119
10. A 2018. évi Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terveinek összegzése.....	120
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	1233
1. A HEP IT részletei	123
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	123
Jövőképünk.....	124
Az intézkedési területek részletes kifejtése	125
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	137
3. Megvalósítás	144
3.1 A megvalósítás előkészítése	144
3.2 A megvalósítás folyamata	144
3.3 Monitoring és visszacsatolás	146
3.4 Nyilvánosság	146
3.5 Kötelezettségek és felelősség.....	146
3.6 Érvényesülés, módosítás	148
4. Elfogadás módja és dátuma.....	149

A 2025-ös felülvizsgálat során belekerült részeket ezzel a betűszínnel jelöljük.

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Csongrád Városi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

A mindenki számára egyenlő esélyeket biztosító társadalom megköveteli a társadalmi érvényesülést gátló akadályok elmozdítását, valamint egy olyan légkör kialakítását, melyben a sokféleség a társadalmi-gazdasági életerő forrását jeleni. Az elvárások alapján az országok – régiók, vármegyék, kistérségek, települések – feladata a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése.

Az esélyegyenlőség biztosítása és előmozdítása jól elkülöníthető fogalmak, melyek egyben egymást kiegészíthető célokat jelölnek meg:

- az esélyegyenlőség biztosítása olyan, általában passzív cselekedet, amely valamit kinyit, lehetővé tesz az adott védett csoport számára is,
- az esélyegyenlőség előmozdítása aktív cselekedet, melynek eredményeként a védett csoport tagjai valóban élni tudnak a számukra is nyitott lehetőségekkel.

Az esélyegyenlőség érvényesüléséről csak akkor beszélhetünk, ha mindkét cél egyszerre teljesül: az adott védett csoport tényleges résztvevővé válik.

Ennek érdekében a fogadókészséget fejleszteni kell, ki kell alakítani:

- a megkülönböztetés tilalmát,
- az egyenlő bánásmódot,
- az emberi méltóság tiszteletben tartását.

Az esélyegyenlőség előmozdítása konkrét, a hátrányok kiegyenlítését segítő intézkedések végrehajtásával érhető el. Ennek érdekében az állami intézkedések keretén belül a területet érintő szabályozás olyan lehetőségeket biztosít, melyek a közösségi erőforrások leghatékonyabb felhasználását teszik lehetővé.

¹ Gazdasági Munkaprogram 2025-2029, Szociális szolgáltatástervezési koncepció, Fenntartható Városfejlesztési Stratégia, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, Időügyi koncepció, Csongrád Város Drogellenes Stratégiája

Csongrád a Tisza jobb partján, a Körös torkolata (Körös-torok) alatt fekszik. Megközelíthető közúton Kiskunfélegyháza (Gátér) és Szentés felől a 451-es úton, valamint alsóbbrendű utakon Szeged (Felgyő), Csépa és Tiszaalpár felől. Vasúton megközelíthető Kiskunfélegyháza és Szentés felől a 147-es számú vasútvonalon. A 20. század első felében kisvasút kötötte össze Felgyővel. Tiszai átkelőhely, közúti és vasúti híd köti össze Szentessel, valamint pontonhíd Cséppal. Az M5-ös autópálya mintegy 25km-re húzódik a várostól.

Közigazgatásilag a Dél-Alföldi Régióban, Csongrád-Csanád Vármegyében, a róla elnevezett csongrádi kistérségben található, annak központja.

A település számos természeti és épített környezeti értékkel büszkélkedhet. A Csongrádi Gyógyfürdő és Strand vize mozgásszervi és idegrendszeri betegeknek is ajánlott. A Fürdő különböző hőfokú fedett és nyitott medencéivel várja a pihenni, sportolni és gyógyulni vágyókat. A felújított komplexumban egy beltéri tanmedence, úszómedence, sportmedence, beltéri wellness medence, beltéri merülő medence, gyógyászati gyógyvizű medence, pancsoló medence és egy élménymedence várja a vendégeket. A fiatalabbak játszóházat, a nagyobbak kültéri csúszdát vehetnek igénybe. A fürdő fedett részében a medencén kívül büfé, szolárium, valamint szauna és infrasauna, só szoba és aromakabin is szolgálja a vendégek kényelmét.

A város környékén a síkvidéki fekvése ellenére számos természeti érték vonzza a kirándulókat. Ezek közül talán a legnevezetesebb a Körös folyó torkolatával átellenben fekvő homokpad, a Körös-torok. A Tisza nyárközépi alacsony vízállása idején a homokpad szárazra kerül, a finom szemű folyami homokon évtizedek alatt a környék legnagyobb szabad strandja alakult ki. A Körös-torokban évek óta nagy sikerrel rendezik meg a Körös-toroki Napok (KTN) nevű strandfesztivált, amely a legnagyobb ilyen jellegű rendezvény a Dél-Alföldön. A strand környezetében összefüggő nyaraló- és szórakozónegyed jött létre. Csongrád városa körül számos természeti látnivaló vonzza a természetjárást kedvelő turistákat. Csongrádot a Körös-torok mentén és a Tisza-hídon átvezető kerékpárút köti össze a szomszédos Szentessel, amely 2006-os megnyitása óta komoly idegenforgalmi attrakcióvá vált. A Tisza várossal átellenes partján lévő nagyréten tanösvények hálózatát alakították ki.

Csongrád gazdasága sokszínű. A város elhelyezkedése, makro-környezetének gazdagsága, kedvező feltételeket nyújt a hagyományos mezőgazdasági és ipari tevékenységhez éppúgy, mint az idegenforgalom, a szolgáltatás fejlődéséhez. A mezőgazdaságban még mindig meghatározó a szántóföldi gabona- és takarmánytermesztés, az olajos magvak termelése. Tartós és sikeres ágazat maradhat a szőlészet és a borászat, és jók az adottságok a térségben (Felgyő, Bokros, Csanytelek, Tömörkény) a zöldség- és virágtermesztésre is. Termelésben és foglalkoztatásban is igen jelentős Csongrádon a fémfeldolgozás, légtechnikai berendezések gyártása.

Jól egészíti ki Csongrád gazdaságát az idegenforgalom és a szolgáltatás. A kereskedelmi és vendéglátó ipari egységek száma jelentős, de a nívós szállodai férőhely, szórakozóhely nagyon kevés. A városi gyógyfürdő és strand, a Körös-toroki szabad strand, a "BELVÁROS" műemlékileg védett népi építészeti épületgyűjtése és a város más idegenforgalmi értékei jó alapok a turizmus fejlődéséhez, de további befektetésekkel szükséges javítani a feltételeket.

Jelentős számú lakosság él a városon kívüli külterületi, tanyás részeken. A külterület nagysága 17.395 hektár. A tanyák jellemzője, hogy sok a nem lakás célú épület.

Csongrádot a 18. század végéig kizárólag római katolikusok lakták. Az első izraelita családok valamikor az 1790-es évek tájékán érkeztek a településre. 1828-ra a csongrádi lakosok száma majdnem megkétszereződött (11.319 fő). Ekkor a kimutatásokban 25 zsidó, két görögkeleti és egy evangélikus családot tüntettek fel. Bár a Tisza túlsó partján fekvő Szentés lakosai már a török időkben áttértek Kálvin hitére, Csongrád környékén hosszú ideig csak hírmondóként találunk

néhány helvét hitvallású családot. A reformáció kálvini ágát képviselő első családok beköltözése a városba valamikor a 19. század derekára tehető.

Csongrád történetileg túlnyomórészt római katolikus település, felekezeti villongások, nézeteltérések nem jellemezték. Napjainkban az óvodákban, iskolákban - az esélyegyenlőség jegyében - ugyanúgy lehetőség van református és katolikus hittanóra hallgatására is. Városunkban a katolikus és a református egyház rendelkezik a legtöbb taglétszámmal.

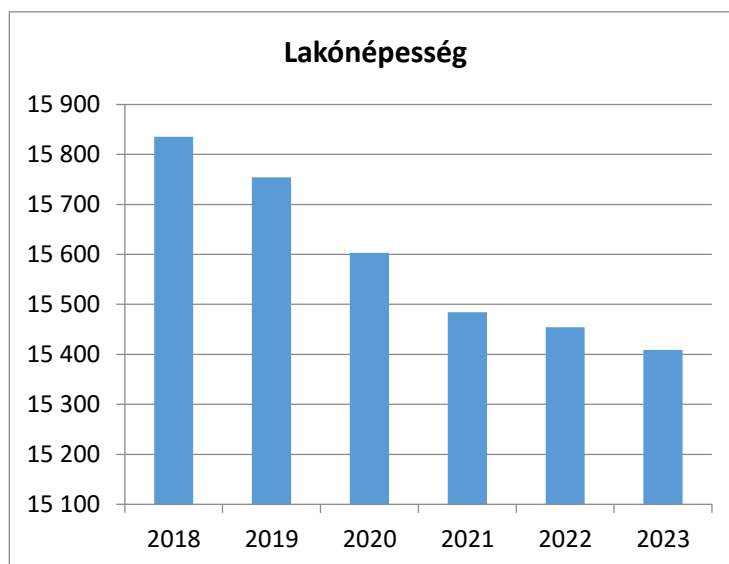
Csongrádon az alábbi vallás gyakorlására alkalmas templomok és imaházak találhatóak:

- Nagyboldogasszony Templom – római katolikus
- Szent Rókus Templom (Belsővárosi templom) – római katolikus
- Szent József Templom (Piroskavárosi templom) - római katolikus
- Szent László Templom Bokrososon – római katolikus
- Református Templom
- Baptista Templom, Imaház – Új Bérka Keresztyén Közösségi Ház
- Csongrádi Adventista Imaház- Hetednap Adventista Egyház
- Hit Gyülekezete

1. számú táblázat – Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő	Változás
2018.	15 835	bázis év
2019.	15 754	99,49%
2020.	15 603	99,04%
2021.	15 484	99,24%
2022.	15 454	99,81%
2023.	15 409	99,71%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

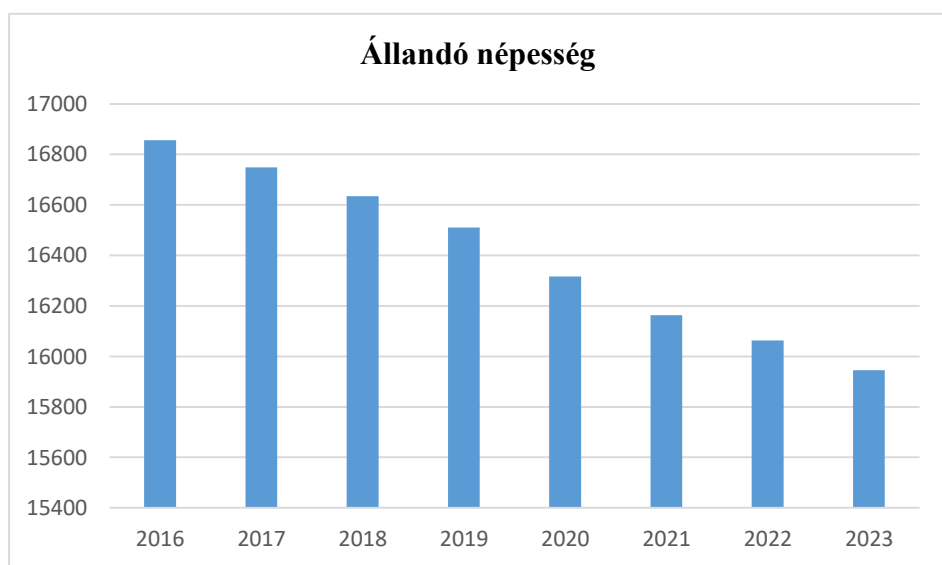
Lakónépesség a KSH definíciója szerint: „az adott területen lakóhellyel rendelkező, és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.”

Állandó népesség a KSH definíciója szerint: „az adott területen lakóhellyel rendelkező személyek száma”.

2. számú táblázat- Állandó népesség – Csongrád

Év	Férfi (fő)	Nő (fő)	Összesen (fő)	Férfi (%)	Nő (%)
2016.	7986	8870	16856	47%	53 %
2017.	7941	8808	16749	47%	53 %
2018.	7911	8724	16635	47,5%	52,5%
2019.	7863	8648	16511	47,6%	52,4%
2020.	7779	8538	16317	47,7%	52,3%
2021.	7737	8426	16163	47,8%	52,2%
2022.	7698	8365	16063	47,9%	52,1%
2023.	7652	8293	15945	48%	52%

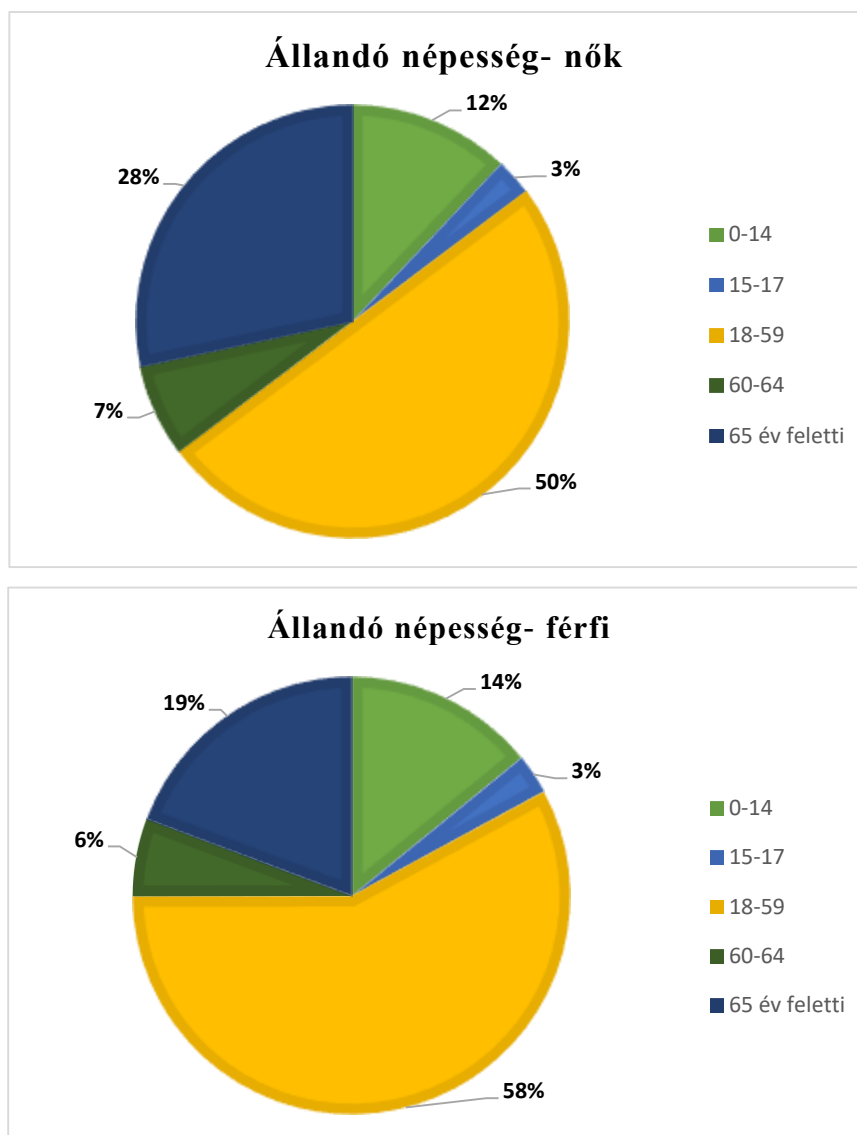
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2.1 számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2023)

Korcsoport	Fő		Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)		
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	7652	8293	15945	48%	52%
0-2 évesek			430	2,53%	
0-14 éves	1082	998	2080	52%	48%
15-17 éves	225	228	453	49,7%	50,3%
18-59 éves	4430	4143	8573	51,7%	48,3%
60-64 éves	439	573	1012	43,4%	56,6%
65 év feletti	1476	2351	3827	38,6%	61,4%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

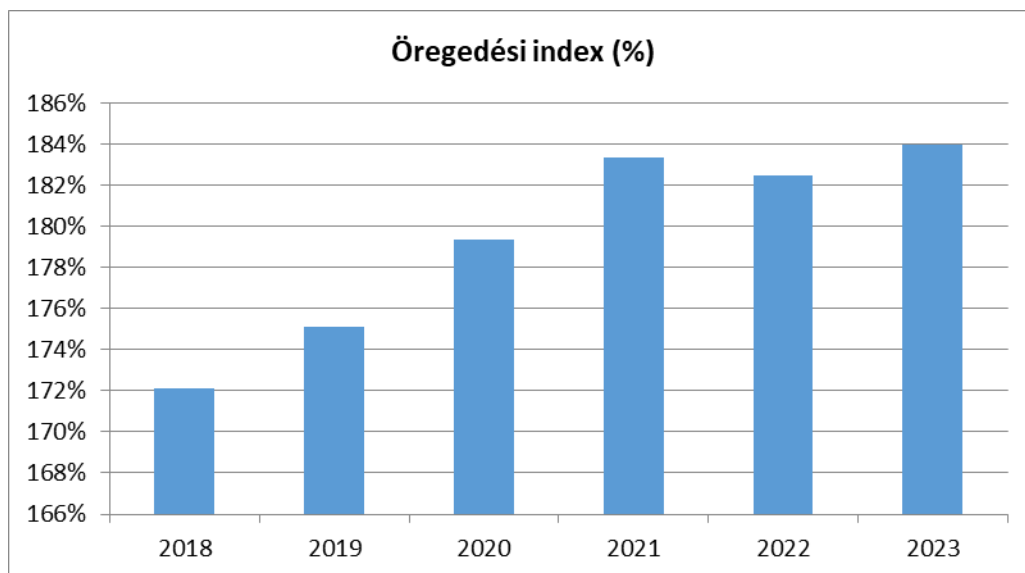

Az Öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alatti lakosra, mennyi 65 év feletti lakos jut. Amennyiben az index értéke 100 felett van, akkor több a 65 év feletti lakos, a város elöregedő.

3. számú táblázat- Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2018.	3 647	2 119	172,11%
2019.	3 733	2 132	175,09%
2020.	3 754	2 093	179,36%
2021.	3 813	2 080	183,32%
2022.	3 817	2 092	182,46%
2023.	3 827	2 080	183,99%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 4. számú táblázatban az állandó jellegű oda- illetve elvándorlás adatai a település vonzerejét mutatják: ha az pozitív, akkor az ideköltözés, ha negatív, akkor az elvándorlás a jellemző.

4. számú táblázat – Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás	Elvándorlás	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)
2016.	313	302	11	0,12
2017.	348	367	-19	-1,74
2018.	367	370	-3	4,99
2019.	360	326	34	4,19
2020.	317	349	-32	1,01
2021.	348	389	-41	-0,32
2022.	373	355	18	3,6
2023.	315	268	47	8,7

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A népesség alakulását – a vándorlásoktól eltekintve – a születések és halálozások száma és ezek egyenlege szabja meg. Ez az ún. természetes szaporodás, amely tehát az élve születések és a halálozások különbözete. A természetes szaporodás történelmi perspektívában többnyire pozitív értékű (az élve születések száma meghaladja a halálozásokét), ezért a demográfiai terminológiában a természetes fogyás is beletartozik a természetes szaporodás fogalmkörébe, csupán az előjele negatív.

A természetes szaporodás nyers arányszáma a természetes szaporodás abszolút számának a lakossághoz viszonyított arányát mutatja 1000 lakosra számítva. Általában éves időszakokra számítjuk.

5. számú táblázat – Természetes szaporodás

Év	Élve születések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás	Lakónépesség (fő)	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő)
2018	124	259	-135	15 835	-8,51
2019	150	302	-152	15 754	-9,62
2020	133	319	-186	15 603	-11,86
2021	144	316	-172	15 484	-11,07
2022	131	272	-141	15 454	-9,12
2023	116	304	-188	15 409	-12,18

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

A város állandó népességének száma 2018. és 2023. között kis mértékben, de továbbra is folyamatosan csökkent – 6 év alatt 426 fővel, ez 2,7%. A számadatok tükrében megállapítható a korcsoportos bontásnál, hogy csak 60 év felett magasabb a női lakosok száma. A lakosság 30,3%-a tartozik a 60 éves és idősebb korcsoportba.

Mindenképpen fontos megjegyezni, hogy a csongrádi lakónépesség száma nem változott nagymértékben az elmúlt 5 év alatt, hasonlóan a vármegyei lakosságszámhoz. Míg Csongrád lakónépessége 566 fővel csökkent 5 év alatt, amely 3,4%, addig Csongrád-Csanád Vármegye lakónépessége 10.242 fővel csökkent, amely 2,5%.

A csongrádi térséget vizsgálva azt kell megállapítanunk, hogy a kistérségben (Felgyő, Csanytelek, Tömörkény és Csongrád) magasabb a 65 évesnél idősebb lakosság aránya, mint a vármegye egész területén, de Csongrád és a kistérség viszonylatában közel azonos arányról beszélhetünk. A kérdés foglalkoztatási szempontból is jelentőséggel bír, hiszen feltételezhetően az idős lakosság nagy arányban az inaktívak közé tartozik, ugyanakkor a kistérségi és városi lakosság fogyásának is egyik magyarázatául szolgál.

A 65 évnél idősebb korosztály aránya:

Év	Csongrád-Csanád Vármegye állandó lakossága	65 évnél idősebb korosztály aránya	Csongrádi kistérség állandó lakossága	65 évnél idősebb korosztály aránya	Csongrád város állandó lakossága	65 évnél idősebb korosztály aránya
2016.	415.242 fő	19 %	22.496 fő	21 %	16.856 fő	21 %
2017.	412.976 fő	19,4 %	22.335 fő	21,3 %	16.749 fő	21,4 %
2018.	410.736 fő	19,9 %	22.172 fő	21,8 %	16.635 fő	21,9 %
2019.	408.989 fő	20,5 %	21.991 fő	22,4 %	16.511 fő	22,6 %
2020.	406.959 fő	21 %	21.786 fő	22,8 %	16.317 fő	23 %
2021.	403.875 fő	21,3 %	21.669 fő	23,3 %	16.163 fő	23,6 %
2022.	401.292 fő	21,5%	21.602 fő	23,4%	16.063 fő	23,7%
2023.	398.747 fő	21,7%	21.443 fő	23,6%	15.945 fő	24%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 0-14 éves korosztályba tartozók lakosságon belüli aránya a vármegyei, kistérségi és városi adatok esetében sem mutat komoly eltérést.

A 0-14 éves korosztály aránya:

Év	Csongrád-Csanád Vármegye állandó lakossága	0-14 éves korosztály aránya	Csongrádi kistérség állandó lakossága	0-14 éves korosztály aránya	Csongrád város állandó lakossága	0-14 éves korosztály aránya
2016.	415.242 fő	13,37 %	22.496 fő	12,6 %	16.856 fő	12,8 %
2017.	412.976 fő	13,45 %	22.335 fő	12,7 %	16.749 fő	12,8 %
2018.	410.736 fő	13,4 %	22.172 fő	12,5 %	16.635 fő	12,7 %
2019.	408.989 fő	13,4 %	21.991 fő	12,6 %	16.511 fő	12,9 %
2020.	406.959 fő	13,4 %	21.786 fő	12,8 %	16.317 fő	12,8 %
2021.	403.875 fő	13,5%	21.669 fő	12,9 %	16.163 fő	12,9 %
2022.	401.292 fő	13,5%	21.602 fő	13,3%	16.063 fő	13%
2023.	398.747 fő	13,5%	21.443 fő	13,4%	15.945 fő	13 %

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Mindent összevetve kijelenthető, hogy a település lakossága folyamatosan csökken, ezen túlmenően pedig viszonylag kedvezőtlenül alakul a lakosság kormegoszlása is. A népességfogyás okaként a természetes fogyás folyamatát nevezhetjük meg. Csongrád előregedő település, fontos a fiatalok helyben tartása, illetve a munkahelyek teremtése, hogy ezen az arányon a későbbiekben javítani lehessen.

Önkormányzatunk az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során törekszik arra, hogy kifejezze elkötelezettségét. Az önkormányzat a rendelkezésre álló eszközein keresztül elutasít mindennemű hátrányos megkülönböztetést és előítéletet. Tekintettel arra, hogy a város valamennyi polgárának joga van az emberhez méltó élethez, a szociális biztonság megteremtése érdekében törekszünk arra, hogy senki ne szenvedjen szükséget, illetve a szükséget szenvedők ne maradjanak ellátás nélkül.

Törekszünk arra, hogy a civil szerveződések is aktív szerepet játszanak az esélyegyenlőséggel kapcsolatos projektek kidolgozásában, ezzel is elősegítve a város lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is, hiszen az esélyegyenlőség mindenki számára fontos érték.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program kiemelt figyelmet fordít:

- az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, megszüntetésére;
- oktatásban, képzésben megjelenő sztereotipikus pályaaorientációra;
- a lakóhelyi szegregáció felszámolására;
- munkaerő-piaci, tevékenységi szegregáció visszaszorítása;
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására;
- a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentésére, foglalkoztatási esélyeik javítására;
- az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésére a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott, vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körére;
- A hátrányos helyzetű csoportok tagjainak a döntéshozatalban, ill. a hatalomban való részesedésének elősegítésére.

Célok

Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkrimináció- és a szegregációmentesség. Az esélyegyenlőségi programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és a társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Az esélyegyenlőség minden polgár számára fontos érték. Érvényesítése nem csak jogszabályok által meghatározott kötelezettségünk, hanem hosszú távú érdekünk. Azt a célt szolgálja, hogy a település minden lakójának esélye legyen jó minőségű közszolgáltatásokra, életminőség javítását szolgáló feltételek biztosítására. Közvetlen vagy közvetett diszkrimináció, hátrányos megkülönböztetés² senkit ne érjen sem faji hovatartozása, színe, vallási meggyőződése, politikai vagy más véleménye miatt, nemzetisége vagy társadalmi származása miatt, vagyoni helyzete, egyéb helyzete vagy tulajdonsága miatt.

² Közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az a közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek nem minősülő, látszólag az egyenlő bánásmód követelményének megfelelő rendelkezés, amely bizonyos tulajdonságokkal rendelkező egyes személyeket vagy csoportokat lényegesen nagyobb arányban hátrányosabb helyzetbe hoz, mint amilyen más, hasonló helyzetben lévő személy vagy csoport volt, van vagy lenne.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Csongrád Városi Önkormányzat az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (pl.: tankerületi központtal és szakképzési centrumokkal).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a *helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról* szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített (a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők), esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve tartalmazza.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

Az esélyegyenlőségi programban foglalt helyzetelemzés a város területén élő hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére esetleg korlátozott maradhat a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőtlenségi intézkedések nélkül.

Az esélyegyenlőségi terv alapját képező módszertani segédlet potenciálisan kiemelt hátrányos helyzetű társadalmi csoportnak tekinti a mélyszegénységben élőket és a romákat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élő személyeket. Az esélyegyenlőség érvényesülésének problémája a további hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különböző élethelyzetben lévő egyének esetében is felmerülhet. Ennek megfelelően az esélyegyenlőségi program által célzott hátrányos helyzetű társadalmi csoportok köre a helyi sajátosságokra reagálva – az esélyegyenlőségi törvény szempontjait figyelembe véve – tovább bővíthető.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült XV. cikk (4) pontja alapján „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az *egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról* szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- „a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete,
- a Belügyminisztérium honlapján közzé tett *Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához* című dokumentum tartalmazza a HEP elkészítésének részletes szempontjait;

továbbá különös figyelmet fordítva még a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szociális törvény)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény
- Magyarország Alaptörvényének XV. cikke előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Az Alaptörvény XV. cikke tartalmazza a törvény előtti egyenlőséget, a megkülönböztetés tilalmát. Ez az egyenlőség és tilalom általános, azonban külön védelmet igénylő csoportként emeli ki a nőket, az időseket és a fogyatékossgal élőket, valamint kimondja, hogy az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel is segíteni kell. Az Alaptörvény szellemiségét az önkormányzati rendeletek igyekeznek magukban hordozni. Valamennyi célcsoport számára az önkormányzati rendeletek alapján többféle pénzbeli és természetbeni támogatás érhető el.

A Szociális törvény a járási hivatal, valamint az önkormányzatok által nyújtható támogatások szabályait tartalmazza. A törvény célja, hogy a szociális biztonság megteremtése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit. Az önkormányzat által nyújtott települési támogatásokra vonatkozó részletes szabályokat az önkormányzatok rendeleteikben állapítják meg.

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a törvényi felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti.

A törvényi előírásokon túl a helyi rendelet célja, hogy a településen olyan támogatási rendszer működjön, amely a prevenció, a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgál. Az ellátórendszernek egyre több követelménynek kell megfelelnie a különböző élethelyzetekből, a lakhatásból, a betegségből, a fogyatékossgából eredő szükségletek, eltartottak, gyermekek gondozásához kapcsolódó költségek emelkedése miatt, ezért a helyi szabályozást és hatásait folyamatosan vizsgáljuk. A rendeletet az eredményesség és a hatékonyság érdekében szükség esetén módosítjuk az igényekhez és a társadalmi változásokhoz igazodva, a lakosság szociális helyzetének javítását célozva.

Csongrád Városi Önkormányzat Képviselő- testülete az alábbi támogatási formákat állapította meg:

- Rendkívüli települési támogatás
- Lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás
 - lakbértámogatás
 - fűtési támogatás
- Gyermekek születéséhez nyújtott települési támogatás
- Fogyatékos gyermek családjának támogatása
- Temetési költségekhez való hozzájárulás
- Nyári szünidei gyermekétkeztetés támogatására nyújtott települési támogatás
- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó települési támogatás
- Gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás
- Agyhártyagyulladás elleni védőoltás támogatására nyújtott települési támogatás
- Időskorúak támogatása

Rendkívüli települési támogatás nyújtható élelmiszerre, mindennapi életvitelt negatívan befolyásoló nem tervezhető körülmény megoldására, és létfenntartást veszélyeztető helyzetbe került személynek. **Jogosult az a személy, akinek az 1 főre számított családi jövedelme a szociális vetítési alap összegének 300 %- t nem haladja meg (85.500,- Ft), valamint egyedül élő, illetve**

gyermekét egyedül nevelő szülő esetén jövedelme a vetítési alap összegének 350 %- t nem haladja meg (99.750,- Ft).

Lakbértámogatás önkormányzati lakás bérlőjének az általa lakott és bérelt lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadása – lakbér – viseléséhez nyújtható támogatás. Az a bérlő jogosult erre a támogatási formára, akinek jövedelme a szociális vetítési alap összegének 700 %- t nem haladja meg (199.500,- Ft).

Fűtési támogatás adható annak a kérelmezőnek, akinek háztartásában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 500 %- t (142.500,- Ft), egyszemélyes háztartás esetén a szociális vetítési alap 650 %- át (185.250,- Ft). A fűtési támogatás 6 hónapra, egy fűtési időnyire szól, novembertől áprilisig. A támogatást lehet távfűtésre, villanyfűtésre, gáz fűtésre igényelni, valamint a kérelmező igényelhet fát, amennyiben azzal fűt.

Települési támogatás nyújtható a **gyermek születésekor**, ha a kérelmező a kérelem benyújtásakor és az azt megelőző hat hónapban Csongrád városban lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt él, vagy a kérelem benyújtását megelőző 12 hónapban tartózkodási hellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt él. A születési támogatás összege **gyermekenként 60.000,- Ft**. Jövedelemvizsgálat nincs, a kérelem benyújtásakor a gyermek születési anyakönyvi kivonatának bemutatása szükséges.

Települési támogatás nyújtható a **fogyatékos gyermeket nevelő családnak**, ahol a gyermek a 16. életévét nem töltötte be, testi, érzékszervi, értelmi fogyatékos (értelmileg akadályozott) vagy autizmussal élő, vagy halmozottan sérült, és korai fejlesztése megvalósul, **valamint a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap 650 %- t (185.250,- Ft)**. A születési támogatás összege gyermekenként 40.000,- Ft.

Települési támogatás állapítható meg a **temetési költségekhez való hozzájárulás** címén annak a személynek, aki az elhunyt eltemetéséről gondoskodott és a családjában **az 1 főre jutó havi családi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 650 %- t (185.250,- Ft)**. A támogatás összege 45.000,- Ft.

Nyári szünidei gyermekétkeztetés támogatására nyújtott települési támogatás adható annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeknek, akinek szülője, gondviselője kéri azt. A déli meleg főétkezést ingyenesen biztosítja az önkormányzat.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó települési támogatást kap a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek szülője/törvényes képviselője természetbeni formában a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez járó pénzbeli támogatással azonos időben, tárgyév augusztus 1. és november 1. napjával.

Gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtott települési támogatásra jogosult az a szociálisan rászorult személy, akinek **családjában az 1 főre jutó havi jövedelem a szociális vetítési alap összegének 450 %- át nem haladja meg (128.250,- Ft)** és a családban az összes jövedelem 7 %- t eléri a felmerülő gyógyszerköltség. Valamint **az az egyedül élő személy, akinek az 1 főre jutó havi jövedelme a szociális vetítési alap összegének 550 %- át nem haladja meg (156.750,- Ft)** és az összes jövedelmének 7 %- t eléri a felmerülő gyógyszerköltség eléri. 0

Agyhártagyulladás elleni védőoltás támogatására nyújtott települési támogatásra jogosult az a kérelmező, aki a kérelme benyújtásakor és azt megelőzően 6 hónapban Csongrád városban lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen lakóhelyén él, **a családjában az 1 főre jutó havi családi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 650 %- t (185.250,- Ft)**. A

támogatás Meningococcus B típusú baktérium által okozott agyhártyagyulladás elleni védőoltás 2 dózisének vissza nem térítendő természetben nyújtott támogatása. **Összege 53.998,- Ft.**

Időskorúak támogatása nyújtható annak, aki csongrádi bejelentett lakóhellyel vagy legalább 2 éve tartózkodási hellyel rendelkezik és életvitelszerűen Csongrádon él, 75. életévét betöltötte, és akinek nyugdíja vagy nyugdíjszerű ellátása nem haladja meg **a szociális vetítési alap összegének 650 %- át (185.250,- Ft).** A kérelem évente egyszer nyújtható be, összege egyszeri 15.000,- Ft.

Az alábbiakban felsorolt önkormányzati rendeletek segítik az esélyegyenlőség szempontjából kiemelt célcsoportok (mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősök fogyatékkal élők) azonos feltételekhez való jutását. Különösen szociális, lakhatás és egészségügyi területen lényeges a szabályozás:

- 10/2013. (II.25.) önkormányzati rendelet „Sportszervezetek és civil szervezetek támogatásáról”
- 14/2015. (VI.19.) önkormányzati rendelet „A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról”
- 15/2015. (VI.19.) önkormányzati rendelet „A személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi alapellátások formáiról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról.”
- 23/2015. (X.27.) önkormányzati rendelet „A lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítéséről”
- 7/2016. (II. 22.) önkormányzati rendelet „A lakástulajdon megszerzésének helyi támogatási rendszeréről és a garzonlakáshoz jutás feltételeiről”
- 16/2016. (III.29.) önkormányzati rendelet „A nemdohányzók védelmének helyi szabályairól”
- 22/2016. (IV.28.) önkormányzati rendelet „A helyi népszavazás kezdeményezéséhez szükséges választópolgárok számáról”
- 53/2016. (XII.23.) önkormányzati rendelet „Csongrád Városi Önkormányzat sporttevékenységgel kapcsolatos feladatairól”
- 28/2019. (XI.22.) önkormányzati rendelet „a játszóterek használatának rendjéről”
- 10/2020. (II.21.) önkormányzati rendelet „A települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználásának ellenőrzéséről”
- 9/2022. (II.25.) önkormányzati rendelet az „Egészségügyi alapellátások körzeteiről”
- 39/2022. (XI.28.) önkormányzati rendelet „A helyi adókról”

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely 2030-ig alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Az Ebktv.-ben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt Európai Unió és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz:

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)

Országos Fogyatékkosságügyi Program (2015-2025)

A Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2024-ben lejárt, 2025-ben megkezdődött az új stratégia kidolgozása. A Kormány 1185/2024 (VI.28.) határozatával létrehozta a Fogyatékkosságügyi Koordinációs Bizottságot, melynek feladata lesz a 2026. január 1-től hatályos Országos Fogyatékkosságügyi Program elkészítése.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programokban leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv és a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Csongrád Városi Önkormányzat elfogadta 2018-ban második generációs Helyi Esélyegyenlőségi Programját, mely akkor összhangban készült az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelettel és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel.

Településünk rendelkezik Fenntartható Városfejlesztési Stratégiával, Idősügyi Konceptióval, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióval, Ifjúsági Stratégiával, Településfejlesztési Konceptióval. Ezek az önkormányzat önálló dokumentumai, melyek együttese alakította ki a fő irányvonalakat az idei évben elkészített Helyi Esélyegyenlőségi Programnál is.

A dokumentumokban rövid-, közép- és hosszú távú célok kerültek kitűzésre annak érdekében, hogy az érintett célcsoportok életkörülményei ne legyenek rosszabbak, mint a lakosság többi részéé.

Településszerkezeti terv

A terv meghatározza Csongrád fejlődésének térbeli irányait, lehetőségeit, korlátait, kialakítja a településszerkezet fejlesztésének újabb elemeit. Meghatározza a területfelhasználás rendszerét, a település működéséhez szükséges elemeket, a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett.

Településfejlesztési koncepció

A Településfejlesztési koncepció hosszú távra készített dokumentum, mely meghatározza a város jövőbeni változásainak tervezett irányát és a fejlesztési célokat a környezeti, gazdasági és társadalmi adottságokra alapozva. A város önkormányzata a civil szervezetek aktív közreműködésével arra törekszik, hogy a város lakói otthon érezzék magukat. Cél, hogy minden korosztályt elérjenek azok a programok és közösségi események, amelyekben szívesen vesznek részt, és amelyek megalkotásában és szervezésében önként közreműködnek.

Szolgáltatástervezési koncepció

A koncepció célja a lakosság szám és korösszetétel figyelembevételével a szolgáltatási igények meghatározása, a szolgáltatások működésével és fejlesztésével kapcsolatos kérdések tisztázása, a helyi szükségletek figyelembevételével az egyes ellátotti csoportok sajátosságaihoz kapcsolódó ellátási formák, szolgáltatások létrehozásának előkészítése. Információkat biztosít egyéb fejlesztési koncepciók, programok, tervek kidolgozásához, meghatározza a szociális szolgáltatások szakmai és gazdasági fejlesztésének irányát. A város lakosságának szociális biztonságát szolgálja.

Idősügyi koncepció

Önkormányzatunk folyamatosan kiemelt feladatának tekinti az „idősbarát” politika működtetését. Ennek eredményeként 2005. évben sikeresen elnyerte az Idősbarát Önkormányzati Díjat, mely kifejezi a helyi szintű aktív önkormányzati időspolitika hatékonyságát, és emellett jól tükrözi az önkormányzatunk idősekért vállalt cselekvő felelősségét, és a mindezek szellemében végzett idősügyi tevékenységek konkrét eredményeit. A koncepció célja, hogy helyi szinten keressen és nyújtson megoldást a különböző társadalompolitikai, egészségügyi és szociálpolitikai feladatok megvalósításával a demográfiai öregedésből származó problémák kezelésére

Gazdasági Munkaprogram

A 2025-2029. évekre szóló munkaprogram egy fenntartható, a beruházások eredményeként megújult ingatlanok ésszerű és hasznos üzemeltetését ezzel együtt Csongrád Város vonzerejének és potenciáljának fejlesztését hangsúlyozza. Tartalmazza az önkormányzat céljait, a célok elérését szolgáló kötelező és önként vállalt feladatokat, amelyek igazodnak a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságokhoz és a településfejlesztési koncepcióhoz. Tartalmazza a folyamatban levő beruházásokat, az új fejlesztési elképzeléseket, a munkahelyteremtés feltételeinek elősegítését, a településfejlesztési és adópolitika céljait, az egyes közszolgáltatások biztosításának és színvonalának javítására irányuló megoldásokat, feltételeket, a térségi önkormányzatokkal és a gazdasági társaságokkal való együttműködést, a támogatáspolitikát és a városüzemeltetési célokat.

Fenntartható Városfejlesztési Stratégia

Az FVS egy dokumentált iránymutatás a város fejlesztéséhez. Kijelöli az irányokat, milyen fejlesztésekre, beruházásokra van szükség. Bemutatja a megvalósításhoz szükséges finanszírozási

modellt és annak pénzügyi tervét, a célok elérését mérő indikátorokat és monitoring rendszert, a társadalmi felzárkózást és esélyegyenlőséget szolgáló Antiszegregációs tervet.

Ifjúsági koncepció

A koncepció célja, hogy átfogó képet nyújtson a fiatalokat érintő kérdésekről, a fiatalok helyzetéről, hogy megfogalmazódjanak azok az elképzelések, melyek segítik a város fiataljainak beilleszkedését. A koncepció további célja, hogy erősítse a fiatalokban a tudatos szerepvállalást a város közéletében. Iránymutatást ad az önkormányzat által a fiatalok részére nyújtott szolgáltatások kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos intézkedésekhez. A koncepcióban minden szinten megjelenő alapelveként érvényesül a hátrányos helyzetű fiatalok támogatása, az esélyegyenlőség megteremtése (nők, etnikai és kulturális kisebbségek), a sérült, fogyatékkal rendelkező fiatalok beilleszkedését segítő intézkedések.

Csongrád Város Drogellenes Stratégiája

A drogstratégia célja a drogfogyasztás megelőzése, illetve csökkentése, a lakosság egészségi állapotának javítása, a szociális és társadalmi biztonság növelése és a kábítószer okozta egyéni és közösségi kockázatok csökkentése. Célja továbbá, hogy elősegítse a kábítószer- probléma szereplői közötti együttműködést, a kezelésben érintett területek összehangolását.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Alsó-Tisza-menti Önkormányzati Társulás (rövid neve: Atmöt) 2013 júliusában jött létre. Csanytelek, Felgyő, Tömörkény községek önkormányzatai Magyarország helyi önkormányzatiról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 87. §-a alapján társulási megállapodást kötöttek abból a célból, hogy a lakosok az önkormányzati közszolgáltatásokhoz minél teljesebb körben és jobb színvonalon juthassanak hozzá, és a társulás keretében történő együttműködéssel adottságaik, és lehetőségeik optimális kihasználásával, források közös megszerzésével, mind magasabb szintű ellátást, szolgáltatásokat biztosítsanak.

Csongrád Város Önkormányzata 2015. július 1. napjával csatlakozott a Társuláshoz a Társulás működési területének összehangolt fejlesztése (különösen: fejlesztési tervek, programok, pályázatok készítésére, megvalósítására) és egyes közszolgáltatások ellátása, megszervezése, egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, intézmény-fenntartói jog gyakorlása, valamint a Tagönkormányzatok polgármesterei, jegyzői államigazgatási feladat- és hatásköreinek hatékonyabb, célszerűbb ellátása érdekében.

A Társulásban részt vevő önkormányzatok képviselő-testületei az alábbiakban felsorolt közös céloknak megfelelő hatékony és eredményes tevékenység érdekében megállapodásban rögzített eljárásban és módon szervezik és oldják meg, hangolják össze Csongrád Városi Önkormányzat alábbi feladatait, hatásköreit:

- a szociális étkeztetés,
- a házi segítségnyújtás,
- a nappali ellátás szolgáltatás (idősek nappali ellátása),
- a tanyagondnoki szolgáltatás,
- a támogató szolgáltatás,
- a pszichiátriai betegek közösségi ellátása,
- a szenvedélybetegek közösségi ellátása,
- a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- a fogyatékosok nappali intézménye

A fenti feladatokat az Atmöt fenntartásában működő Esély Szociális Alapellátási Központ keretein belül látjuk el.

2024.12.31. napjával a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, mint feladatellátás megszűnt Csongrádon. Az elmúlt két évben jelentősen lecsökkent a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás iránti igény. A szolgáltatás nyújtásához minimum 40 jelzőkészülék működtetésére lett volna szükség, melynek nem tudunk megfelelni. 2024.07.01. napján 24 készülékre volt igény városunkban. Az igények csökkenésének fő oka a Gondosóra Program előtérbe helyezése, amely a 65 éven felüli lakosok számára térítésmentesen biztosít készüléket, ellentétben a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybe vételével, mely térítésköteles. A készüléket igénybe vevő 24 fő számára az intézmény segítséget nyújtott a Gondosóra igényléséhez.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szolgáltatás igénybevételéről az alábbi intézményben lehet tájékoztatást kérni: Gesztenyeliget Integrált Szociális Intézmény Csongrád- Csanád Vármegye (6600 Szentes, Bereklapos u. 1/A).

Csanytelek, Felgyő és Tömörkény Község Önkormányzata Képviselő-testületei alábbi feladatai, hatáskörei:

- területfejlesztési feladatok (terület- és településfejlesztés),
- turizmus, határon átnyúló együttműködés,
- belső ellenőrzés,
- egészségügyi feladatok,
- óvodai nevelés,
- sport- és ifjúsági ügyek,
- szociális ellátással kapcsolatos feladatok,
- családsegítő- és gyermekjóléti szolgáltatás, ifjúságvédelmi feladatok,
- rendészeti feladatok (közbiztonsági együttműködés – külön megállapodás szerint),
- állategészségügyi feladatok,
- esélyegyenlőségi program megvalósítása

A Csongrádi Kistérség állandó népességének alakulása a vizsgált időszakban:

Év	Csanytelek	Felgyő	Tömörkény	Csongrád	Összesen	Változás
2016.	2675	1210	1755	16856	22496	-
2017.	2660	1202	1724	16749	22335	0,71%
2018.	2604	1209	1724	16635	22172	0,73%
2019.	2605	1180	1695	16511	21991	0,81%
2020.	2625	1148	1696	16317	21786	0,93%
2021.	2625	1165	1716	16163	21669	0,54%
2022.	2659	1167	1713	16063	21602	0,3%
2023.	2673	1139	1686	15945	21443	0,73%

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapjául szolgáló adatok elsősorban az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer adatbázisára épültek, melyek kiegészültek az önkormányzati intézmények és társszervezetek által nyújtott adatokkal.

A vártnál kevesebb adat érkezett bizonyos célcsoportokra vonatkozóan (romák, nők, fogyatékkal élők), hiszen ezek sokszor szenzitív adatnak minősülnek. A probléma talán abban látható, hogy a szükséges adatok egy-egy intézmény, iroda rendelkezésére állnak, de nincs egységes központi adatbázis. A különböző rendszerek információi nem kompatibilisek, szükséges az egységes szemlélet kialakítása.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység egyre gyakrabban használt fogalom. Napjainkban már nem csak tudományos fogalom a szociológiában, hanem a hétköznapi élet jelensége is. Mélyszegénységen azt a jelenséget értjük, amikor valaki egy relatív szegénységi küszöb alatt, alapvető javakat és közszolgáltatásokat nélkülözve él, és kevés esélye van arra, hogy ebből a helyzetből önerőből kilépjen. Többdimenziós jelenség. A benne élőket jelentős hátrányok sújtják az élet szinte minden (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy) területén. A növekvő mélyszegénység kialakulásának és továbbörökítésének okai az alacsony képzettség és munkanélküliség, a jóléti rendszer szűkös és elégtelen minőségű eszköztára, illetve ezek igénybevételének hiányosságai.

A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység, a lakóhely jellege, az etnikai hovatartozás és a gazdasági aktivitás.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

Azt a személyt tekintjük romának, aki annak vallja magát. Valamely nemzeti, etnikai csoporthoz tartozás (roma származás) vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga, ezért a kisebbségi csoporthoz tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető, kivétel, amennyiben a törvény vagy a végrehajtására kiadott jogszabály valamely kisebbségi jog gyakorlását az egyén nyilatkozatához köti (lásd A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény 7. § (1)-(2) bekezdését). A roma népesség foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, jövedelmi és lakhatási helyzetére vonatkozó mutatók messze elmaradnak a nem-roma lakosság mutatóitól. A romák integrációjának érdekében első lépésként a következő intézkedések meghozatalára kerülhet sor: az életminőség javítása érdekében a roma telepek felszámolása, integrált oktatás és képzés elősegítése, a foglalkoztatás növelése, és az információs társadalomba való integráció.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező függvénye. Legfőbb okai között említhetők mindenekelőtt a társadalmi, a kulturális hátrányok és a szocializációs hiányosságok: alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység és az eltérő jövedelmi viszonyok. Az alacsony jövedelemmel rendelkező családok bevételeinek számottevő része a családtámogatás rendszeréből származik: gyermek után járó családi pótlék és gyermekgondozási ellátások, szociális támogatások, járadékok, ellátások.

A jövedelem és vagyon fogalmát a szociális törvény 4. §-a és a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény 4. §-a határozza meg a jogszabályok hatálya alá tartozó ellátások vonatkozásában.

A szociális törvény alapján:

„4. § (1) E törvény alkalmazásában

a) jövedelem: - az (1a) bekezdésben foglalt kivétellel, valamint figyelemmel az (1b) és (1c) bekezdésben foglaltakra - az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett

aa) a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szjtv.) szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó - megszerzett - vagyoni érték (bevétel), ideértve a Szjtv. 1. számú melléklete szerinti adómentes bevételt, és

ab) azon bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló törvény, a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló törvény, a kisadózó vállalkozók tételes adójáról szóló törvény vagy az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni;

b) vagyon: ha e törvény másként nem rendelkezik, az a hasznosítható ingatlan, jármű, vagyoni értékű jog, továbbá pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt - jövedelemként figyelembe nem vett - összeg, amelynek

ba) külön-külön számított forgalmi értéke, illetve összege a szociális vetítési alap összegének a harmincszorosát, vagy

bb) együttes forgalmi értéke a szociális vetítési alap összegének a nyolcvanszorosát meghaladja, azzal, hogy a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általa lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű;”

A családok támogatásáról szóló törvény alapján:

„i) jövedelem: az a személyi jövedelemadóról szóló törvényben adóköteles jövedelemként meghatározott - belföldről vagy külföldről származó - vagyoni érték, bevétel, amelynek havi összege meghaladja a mindenkor legkisebb munkabér összegét;

j) rendszeres jövedelem: a legalább három egymást követő hónapban keletkezett jövedelem;”

A háztartások nagy részénél tapasztalható jelenség az alkalmi jellegű munka, a feketén végzett munka. Ez a fajta jövedelemszerzés szinte követhetetlen és láthatatlan a hatóságok számára. Keresetkiegészítés miatt sok család keresi ezt a megoldást jövedelme növelésére, kiegészítésére.

A Kormány által bevezetett kedvezmények is azon családoknak kedveznek, ahol látható jövedelem van: a gyermekek után járó adókedvezmények, személyi jövedelemadó visszatérítés, családi otthonteremtési kedvezmény.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet

Év	SZJA adófizetők (fő)	Állandó népesség (fő)	Az SZJA adófizetők az állandó népességhez viszonyítva (%)	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók az állandó népességhez viszonyítva (%)
2016.	8314	16856	49,3	35,4
2017.	8268	16749	49,3	32
2018.	8232	16635	49,4	28,9
2019.	8212	16511	49,7	26,4
2020.	8152	16317	49,9	26,9
2021.	8091	16163	50	25,1
2022.	8178	16063	50,9	23,31
2023.	8083	15945	50,7	20,95

Forrás: TeIR, KSH- TSTAR

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A foglalkoztatottság és a munkavégzés jelentősen hozzájárulnak a lakosság gazdasági, társadalmi és kulturális életben való teljes jogú részvételéhez, az esélyegyenlőség kulcselemei.

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

Foglalkoztatottság szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolható az idősek, nyugdíj előtt állók, gyermekvállalást követően a munkaerő-piacra visszatérő nők, a megváltozott munkaképességű emberek és a fogyatékkal élők. Alacsony továbbá a 15-24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként a képzési idő meghosszabbítása indokolja, de megnőtt a végzettség megszerzése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését a nem megfelelő szakmaválasztás, a munkahelyek száma, a szakmai tapasztalat hiánya és a végzettség befolyásolja. A munkaerő-piac elvárása ma már a különböző kompetenciák és a szakmai gyakorlati tudás.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

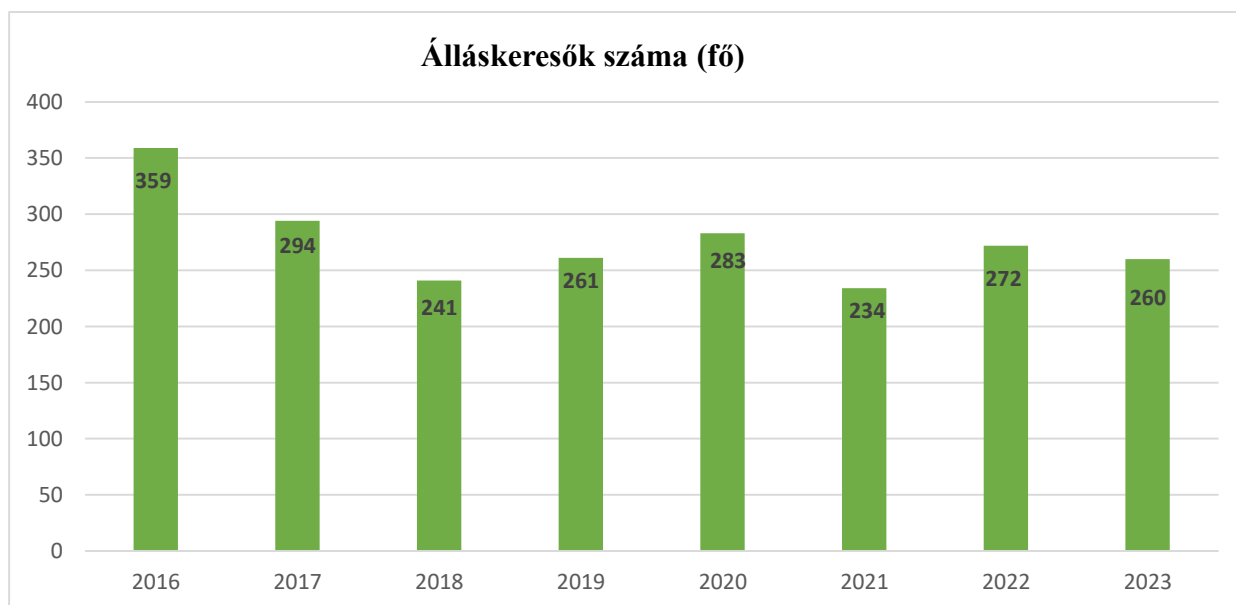
Év	15-64 év közötti állandó népesség			nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen
2016.	5.563 fő	5.651 fő	11.214 fő	3,4 %	3,1 %	3,23%
2017.	5.485 fő	5.513 fő	10.998 fő	3,1 %	2,3 %	2,68%
2018.	5.400 fő	5.469 fő	10.869 fő	2,6 %	1,9 %	2,22%
2019.	5.281 fő	5.365 fő	10.646 fő	2,4 %	2,5 %	2,45%
2020.	5.181 fő	5.289 fő	10.470 fő	2,9 %	2,5 %	2,71%
2021.	5.054 fő	5.216 fő	10.270 fő	2,4 %	2,2 %	2,28%
2022.	4.993 fő	5.161 fő	10.154 fő	2,7 %	2,6 %	2,68 %
2023.	4.944 fő	5.094 fő	10.038 fő	2,9 %	2,2 %	2,6 %

Forrás: TeIR, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
	Fő	359	294	241	261	283	234	272	260
20 éves, vagy az alatti	Fő	22	27	20	15	18	10	17	8
	%	6,13	9,18	8,30	5,75	6,36	4,27	6,25	3,08
21-25 év	Fő	51	50	33	35	26	17	12	22
	%	14,21	17,01	13,69	13,41	9,19	7,26	4,41	8,46
26-30 év	Fő	41	28	19	26	31	22	18	17
	%	11,42	9,52	7,88	9,96	10,95	9,40	6,62	6,54
31-35 év	Fő	35	22	20	23	31	20	32	22
	%	9,75	7,48	8,30	8,81	10,95	8,55	11,76	8,46
36-40 év	Fő	39	30	21	22	23	19	20	22
	%	10,86	10,20	8,71	8,43	8,13	8,12	7,35	8,46
41-45 év	Fő	36	30	31	34	27	21	29	27
	%	10,03	10,20	12,86	13,03	9,54	8,97	10,66	10,38
46-50 év	Fő	34	24	29	19	23	20	23	36
	%	9,47	8,16	12,03	7,28	8,13	8,55	8,46	13,85
51-55 év	Fő	31	18	9	14	21	11	20	13
	%	8,64	6,12	3,73	5,36	7,42	4,70	7,35	5
56-60 év	Fő	36	36	18	31	18	20	23	22
	%	10,03	12,24	7,47	11,88	6,36	8,55	8,46	8,46
61 éves, vagy afeletti	Fő	34	29	41	42	65	74	78	71
	%	9,47	9,86	17,01	16,09	22,97	31,62	28,68	27,31

Forrás: TeIR, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül
	fő	fő	%	%
2016.	359	131	36,49	55,73
2017.	294	114	38,78	57,02
2018.	241	73	30,29	53,42
2019.	261	72	27,59	47,22
2020.	283	129	45,58	54,26
2021.	234	94	40,17	46,81
2022.	272	122	44,85	44,26
2023.	260	104	40	51,92

Forrás: TeIR, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A hátrányos helyzet egyik meghatározó tényezője az alacsony iskolai végzettség, amelynek szintje szorosan összefügg a munkavállalási esélyekkel, hiszen a képzettebbek lehetőségei sokkal jobbak iskolázatlan társaikénál. Ezzel összefüggésben, az alacsony végzettségűek körében nagyobb a szegénységi kockázat, ez pedig hatással van a következő generációra is, mivel a hátrányos helyzet az esetek döntő részében tovább öröklődik. Az alacsony iskolai végzettségű szülők gyermekei általában már az alapfokú oktatás alsó évfolyamai során hátrányba kerülnek a kortársaikhoz képest, amely visszahat későbbi iskolai teljesítményükre. Az iskolázottság növelése segíti a társadalmi kohézió megteremtését és az életesélyek javulását, ezért erősíteni kell az iskola esélykiegyenlítő szerepét. A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia is célként jelöli meg az oktatásban eltöltött idő növelését, valamint az oktatási rendszer szelektivitásának csökkentését.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott állás keresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016.	359	9	2,51%	94	26,18%	256	71,31%
2017.	294	18	6,12%	92	31,29%	184	62,59%
2018.	241	16	6,64%	72	29,88%	153	63,49%
2019.	261	18	6,90%	76	29,12%	167	63,98%
2020.	283	16	5,65%	75	26,50%	192	67,84%
2021.	234	15	6,41%	57	24,36%	162	69,23%
2022.	272	24	8,82 %	61	22,43%	187	68,75%
2023.	260	25	9,62 %	58	22,31%	177	68,08%

Forrás: TeIR, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatással az állam átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akik a munkaerőpiacon egészségi állapotuk, képzettségük, életkoruk vagy bármely más okból hátrányban vannak, és ezért az önálló állás keresésük eredménytelen. A közfoglalkoztatás több célcsoport számára az ország minden területén a szezonálisit is figyelembe véve teszi lehetővé a munkavégzést.

A közfoglalkoztatás intézményének előnye, hogy segíti a munka világába történő integrálódást, ugyanakkor tartós megélhetést, anyagi biztonságot nem jelent. Nyomon követhető, hogy évről évre kerülnek be ugyanazok a közfoglalkoztatásba, akik korábban már részt vettek a programban.

A következő évi közfoglalkoztatás tervezése és szervezése a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Csongrádi Járási Hivatal által már az azt megelőző évben elkezdődik. A közfoglalkoztatás a város több intézményének, gazdálkodási szervezetének munkaszervezését, feladatellátását könnyíti meg. A közfoglalkoztatás keretében végzett munka olyan tevékenységekre irányul, amely javítja többek között a települések tisztasági, közrend, közlekedésének helyzetét, közösségi tereinek használhatóságát, illetve a települések gazdasági, foglalkoztatási helyzetét. **A rövidtávú (3-6 hónapig) időtartamú közfoglalkoztatás megszűnt. Így az intézményeknél már csak hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás keretében, míg az önkormányzatnál Kistérségi Járási Startmunka mintaprogram keretében foglalkoztatottakat.**

A közfoglalkoztatás társadalombiztosítási ellátást, nyugdíjra és állás keresési ellátásra való jogosultságot biztosít, valamint segíti az elsődleges munkaerőpiacra történő be-, illetve visszajutást. A közfoglalkoztatás nem azonos a közérdekű munkával.

Az önkormányzat 2012. óta minden évben – a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Csongrádi Járási Hivatalán keresztül- sikeres pályázatot nyújtott be a Belügyminisztériumhoz járási startmunka mintaprogramok megvalósítása érdekében. A szociális jellegű programban

járdák, csatornák szakaszos javítása, belterületi zebrák, parkolók felfestése, a régi KRESZ táblák kicserélése, a belterületi utak úrszelvényeinek kitakarítása, illegális hulladék lerakóhelyek ellenőrzése, felszámolása, valamint **parlagfümentesítés** valósult meg.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai

Év	Aktív foglalkoztatás- politikai eszközökkel támogatottak száma	Nyilvántartott álláskereső száma	Közfoglalkoztatottak száma Csongrádon
	Fő	Fő	(fő)
2016.	499	359	n.a.
2017.	402	294	274
2018.	345	241	206
2019.	215	261	150
2020.	357	283	117
2021.	213	234	102
2022.	109	272	76
2023.	76	260	64

Forrás: TeIR, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

A táblázat az összintézményi rövid- és hosszú távú, valamint az országos (Alsó- Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság, Közép- Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság) közfoglalkoztatotti létszámot tartalmazza. A táblázatból jól látszik, hogy a 2017-es évben már csökkenni kezd a közfoglalkoztatásba felvett személyek száma, mely tendencia a következő években folytatódik. Az aktív korú népesség számához viszonyítva a közfoglalkoztatottak száma 2,5 %-tól 1,1 %-ig csökkent a vizsgált évek alatt. A közfoglalkoztatottak számának dinamikus csökkenése mellett mérsékelten növekszik a foglalkoztatás a nyílt munkaerőpiacon. Országosan cél, hogy a munkanélküliek az elsődleges munkaerőpiacon helyezkedjenek el.

Az aktív foglalkoztatáspolitikai eszköz egy aktív eszközcsoport, amely a foglalkoztatás elősegítésére szolgál:

- munkaerő- piaci képzés, átképzés
- munkanélküliek vállalkozóvá válásának támogatás
- közhasznú foglalkoztatás
- foglalkoztatást bővítő bértámogatás
- önfoglalkoztatók munkahely-teremtésének támogatás
- járulékok átvállalása
- utazási költségek átvállalása
- pályakezdők támogatási formái
- részmunkaidős foglalkoztatás támogatása
- rehabilitációs alaprészből adható támogatás

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Csongrád a vidéki városok számára is jól megközelíthető. A város központjában található egy központi buszmegálló, működnek helyi járatok is, és van vasúti pályaudvar. A kerékpárosok számára is élhető a város, elkészült a Csongrádot és Bokrost összekötő kerékpárút vonal is. A közösségi közlekedés tehát biztosítja a mobilis munkavállalást. (MÁV Személyszállítási Zrt., bokrosi Mars üzem különjárata).

Az esetleges munkahelyteremtő beruházásokat az önkormányzat támogatja területek biztosításával, kiemelten az ipari park területén. Foglalkoztatási programok területén szoros napi kapcsolat van az önkormányzat a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Csongrádi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával.

A városban számos helyi vállalkozás, kiskereskedelmi üzletek, építőipari cégek, vendéglátó helyiségek, közművelődési és köznevelési intézmények, az önkormányzati intézmény, nemzetközi kereskedelmi cégek és a mezőgazdaság is biztosít munkalehetőséget.

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – közlekedés:

	Elérhetőség átlagos ideje autóval	Autóbusz járatok száma munkanapokon	utazási idő autóbuszal
Főváros - Népliget	1:30 perc	25 járat	1:40 – 3:09 perc között
Vármegyeszékhely	60 perc	38 járat	1:00 – 1:58 perc között
Legközelebbi város	15 perc	56 járat	12 – 25 perc között
Bokros - MARS	15 perc	2 járat	30 perc

A fenti táblázat a város elérhetőségét tükrözi. A főváros autópályán viszonylag rövid idő alatt elérhető. Az a csongrádi lakos, aki munkáját ingázással tudja nap mint nap elérni a legközelebbi városba (Szentés), annak viszonylag kevés időt kell buszozással tölteni, átlagosan 18 perc az út. A MARS Magyarország Kisállateledel Gyártó Kft. a város legnagyobb foglalkoztatója. 12 és 8 órás műszakban dolgoznak az emberek. Reggel és este külön buszjárat indul Csongrádról az ott dolgozó emberek részére, mely nem csak munkába viszi el az embereket, de haza is szállítja.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A pályakezdő fiataloknak fontos információ, hogy végzettségük megszerzése után vegyék fel a kapcsolatot mielőbb a Kormányhivatalok foglalkoztatási osztályaival. A kormányhivatal kapcsolatban áll a munkaadókkal, így a regisztrált álláskeresőket tudja segíteni. A velük való kapcsolattartás hozzásegíti a fiatal pályakezdőket ahhoz is, hogy továbbképzéseken, tanfolyamokon vegyenek részt.

A város tanulni vágyó fiataljai és fiatal felnőttei több oktatási lehetőséget is igénybe tudnak venni. Négy középfokú intézmény van Csongrádon, melyek számos képzési lehetőséget kínálnak a tanulni vágyóknak, pályát módosítani szándékozóknak. A következő táblázat jól példázza a középiskolákban tanulható szakmákat.

Középiskola	szakképesítés
HSZC Csongrádi Sággy Mihály Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	asztalos villanyszerelő panziós-fogadós faipari technikus gépgyártás technológiai technikus turisztikai technikus burkoló szárazépítő festő, mázoló, tapétázó szigetelő szakács oktatási szakasszisztens kőműves hűtő- és légtechnikai rendszer-szerelő ács tetőfedő
Alföldi ASzC Bársony István Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	mezőgazdasági gépész osztály erdész technikus környezetvédelmi technikus mezőgazdasági gépész technikus vadgazdálkodási technikus mezőgazdasági gépjavító mezőgazdasági szakterületen tanfolyam jellegű felnőtt képzések
Csongrádi Batsányi János Gimnázium	humán és reál tagozat (matematika-fizika, biológia- kémia és humán-nyelvi képzések) 8 évfolyamos képzés
Diana Fegyvertechnikai Technikum és Kollégium	érettségít adó technikum fegyverműszerész technikus fegyvergyártó szaktechnikus erdésztechnikus tervezet: fegyveroptikai szaktechnikus

Forrás: oktatási intézménynek adatszolgáltatása

A Diana Vadász Felnőttképző Alapítvány 2000. óta működteti a Diana Fegyvertechnikai Technikum és Kollégiumot. Az Alapítvány folyamatosan fejleszti, korszerűsíti épületeit, kollégiumát. Az iskola épületei a Jókai Mór u. 14. szám, illetve a Dob u. 4-8. szám alatt találhatóak, valamint kollégiuma a Fő u. 64/A és Arany János u. 6. szám alatt. A Dob utcai ingatlanban 2022 májusában kezdték meg a felújítást, az épületet 2023. február 28-án vették át. 15 tanterem, mosdók, irodák, aula és ebédlő került felújításra. Az iskola ezzel 250-300 fő nappali tagozaton tanuló befogadására vált alkalmassá. A projekt hozzájárult a védelmi ipari fejlesztésekhez és a nemzeti fegyvergyártási képességekhez szükséges oktatási és képzési feltételrendszer kialakításához. Az intézmény együttműködik a kecskeméti Neumann János Egyetemmel, a Csongrádon végzett diákok fegyvertervező és –gyártó mérnök szakirányon folytathatják tanulmányaikat. Az iskola piacképes szakmákkal várja a tanulni vágyókat.

Az Alföldi Agrárképzési Centrum 2020. július 1-jén jött létre Békés, Csongrád-Csanád és Jász-Nagykun- Szolnok vármegyékben található, az Agrárminisztérium által fenntartott agrárképző intézmények összehangolására. Székhelye itt található Csongrádon. Céljuk az agrárképzés térségi fejlesztése, a középfokú agrárszakember- képzés elősegítése. Az előző oldalon található táblázat jól szemlélteti, hogy mennyi képzésre van lehetőség itt helyben.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma

Év	Nyilvántartott állás keresők száma	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma
	Fő	Fő
2016.	359	47
2017.	294	45
2018.	241	40
2019.	261	33
2020.	283	35
2021.	234	20
2022.	272	21
2023.	260	19

Forrás: TeIR, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Ma már számos lehetőség áll rendelkezésre azok számára, akik további képzést, új készségeket és tudást szeretnének szerezni. Az egyik legnépszerűbb lehetőség az új, induló, gyorsan elvégezhető tanfolyamok, amelyek célja, hogy segítsenek az embereknek a munkaerőpiacon való pozíciók javításában, illetve a személyes és szakmai fejlődésben. Ezek a tanfolyamok általában rövidek és intenzívek, és gyakran olyan témákat fed le, mint a digitális marketing, az adatok elemzése, a projektmenedzsment, a kommunikáció és a vezetés.

A helyi foglalkoztatási programok keretében a legfontosabb a közfoglalkoztatás megemlítése. Az önkormányzat a START munkaprogramok keretén belül segíti a későbbi munkaerő-piaci

integrációt. Városunk nagy hangsúlyt fektet a közfoglalkoztatás megszervezésére és lebonyolítására, nyomon követésére is.

A Csongrádon található 4 középiskolában is van lehetőség rugalmas keretek között, akár munka mellett rövid idő alatt szakmát tanulni. A felnőttek több szakmai képzés keretében megszerezhető, szakképesítés közül választhatnak. Technikumi szakmai oktatásba az érettségivel rendelkezők, szakképző iskolai szakmai oktatásba pedig azok kapcsolódhatnak be, akik a középiskola tizedik évfolyamát teljesítették.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Azt a személyt tekintjük romának, aki annak vallja magát. Valamely nemzetiségi csoporthoz tartozás (roma származás) vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga, ezért a kisebbségi csoporthoz tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető, kivétel, amennyiben a törvény vagy a végrehajtására kiadott jogszabály valamely nemzetiségi jog gyakorlását az egyén nyilatkozatához köti (ld. a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 11. § (1)-(3) bekezdését).

Az önkormányzatnak ezzel kapcsolatos adatbázisa nincs, tekintettel az adatok szenzitív voltára. A munkaerő-felvételnél ez irányú szűrésre nem kerül sor. Ettől függetlenül az önkormányzatnak hangsúlyt kell fektetnie az érintettek foglalkoztatására a saját intézményeiben.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos panaszról nincs az önkormányzatnak tudomása.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A digitális ismereteket a gyermekek és a fiatalok az általános- illetve a középiskolában szerzik meg. A pandémia időszaka alatt az oktatási intézményekben időszakosan online oktatásra álltak át. Azon családok számára, ahol problémát jelentett az online tanuláshoz szükséges élettér megteremtése, digitális eszközök megléte, az intézmények számítógépet kölcsönöztek a diákok számára, hogy az iskolák bezárása ne növelje tovább az oktatási egyenlőtlenségeket.

Az idősebb korosztály számára a városi könyvtár szervez tanulási lehetőséget, külön számítógéppark áll a rendelkezésükre. Az intézmény figyeli a pályázati lehetőségeket.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások részletes szabályait, az igénybevétel és a jogosultság feltételeit a szociális törvény, valamint Csongrád Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 10/2020. (II.21.) számú helyi rendelete szabályozza. A szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, aktív korúak ellátása keretében nyújtott foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, ápolási díj, települési támogatás.
- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így települési támogatás.
- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

A szociális ellátások a szociális rászorultság mértékétől és az egyéni élethelyzetektől függően vehetők igénybe. A juttatások azokat a hátrányokat igyekeznek kompenzálni, amelyek az adott személyt helyzetéből adódóan sújtják.

A képviselő-testülettől igényelhető pénzbeli és természetbeni szociális ellátások:

- települési támogatás
- köztemetés

Járási Hivataltól igényelhető pénzbeli és természetbeni szociális ellátások:

- időskorúak járadéka
- aktív korúak ellátása
- ápolási díj
- a tartós ápolást végzők időskori támogatása
- közgyógyellátás
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság
- gyermekek otthongondozási díja

Álláskeresési ellátásban csak állás kereső részesülhet. Az állás kereső a munkaviszonyba töltött időtartam, az egyéni, illetőleg társas vállalkozó a vállalkozói tevékenysége alatti járulékfizetési kötelezettségével szerezhethet jogosultságot az állás keresési járadékra.

Állás kereső az a személy, aki a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban nem részesül, és az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő és a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony munkaviszony kivételével munkaviszonyban nem áll és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és elhelyezkedése érdekében az illetékes járási hivattal együttműködik, és akit az illetékes járási hivatal állás keresőként nyilvántart. Az ügyfélnek a fent felsorolt összes feltételnek egyidejűleg kell megfelelnie. Ha az összes feltétel közül bármelyik nem teljesül, az ügyfél nem minősül állás keresőnek. Az állás kereső részére állás keresési ellátásként állás keresési járadék, nyugdíj előtti állás keresési segély, valamint költségtérítés jár.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016.	359	3,44%	77	21,45%
2017.	294	2,86%	66	22,45%
2018.	241	2,35%	83	34,44%
2019.	261	2,59%	114	43,68%
2020.	283	2,84%	115	40,64%
2021.	234	2,39%	134	57,26%
2022.	272	2,85%	136	50%
2023.	260	2,74%	145	55,77%

Forrás: TeIR, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

Az álláskeresői járadék összegét a kérelem benyújtását megelőző négy naptári negyedévben az érintett jogviszonyokban elért – a vállalkozói jogviszony esetén a megfizetett – munkaerő-piaci járulékok alapja havi átlagos összegének alapulvételével kell kiszámítani.

Ha az álláskereső a bejelentés előtti három évben folyamatosan, 8 órás munkaviszonyban volt vagy megszakítás nélkül vállalkozói tevékenységet folytatott, akkor 90 napig, 3 hónapig jogosult álláskeresői járadékra. Ez a leghosszabb időtartam, amíg folyósítható.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016.	59	16,43%	n.a.	-	136	37,88%
2017.	64	21,77%	92	31,29%	130	44,22%
2018.	19	7,88%	52	21,67%	102	42,32%
2019.	24	9,20%	30	11,53%	138	52,87%
2020.	20	7,07%	39	13,94%	135	47,70%
2021.	7	2,99%	18	7,82%	141	60,26%
2022.	6	2,21%	11	4,13%	142	52,21%
2023.	10	3,85%	16	6,19%	155	59,62%

Forrás: TeIR, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

Az aktív foglalkoztatás- politikai eszközök elsődleges célja az álláskeresők munkaerő-piacra történő visszaterelése, valamint a foglalkoztatás lehető legnagyobb mértékű bővítése, a passzív eszközök viszont leginkább az álláskeresők számára nyújtható anyagi és egyéb támogatások köre, egészen addig, ameddig nem sikerül munkahelyet találniuk. A passzív foglalkoztatáspolitikai

eszközök tehát az álláskeresők ellátását szolgálják a munkanélküliség időszakában. Ezek az ellátások lényegében szociális jellegű ellátások, amelyek célja a kieső jövedelem pótlása.

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az aktív korúak ellátására való jogosultságot a járási hivatal állapítja meg. Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, kivéve azokat a speciális eseteket, amikor az ellátás formája egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás összege 22.800 Ft/hó.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki

- a) egészségkárosodottnak minősül,
- b) 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban, örökbefogadói díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás havi összege a család jövedelmétől függően változó, a családi jövedelemhatár és a család havi összjövedelmének különbözete, de legfeljebb:

- egyedülálló jogosult esetén 27.075 Ft
- családban élő jogosult esetén 59.850 Ft
- amennyiben a házastárs/élettárs foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesül, akkor 37.050 Ft.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma
	fő
2016.	n.a.
2017.	39
2018.	34
2019.	34
2020.	28
2021.	35
2022.	38
2023.	33

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Csongrád lakosságát, lakossági létszámát tekintve kisváros, jól átlátható térszerkezettel, a vidéki élethez igazodó nyitottsággal. A lakásállomány nagyobb része családi ház, kertes házak, de számos emeletes ház is található a településen.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db)	Épített lakások száma	Épített lakások száma 1000 lakásra	1-2 szobás lakások aránya	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya
	db	db	db	%	%	%
2016.	8401	2	0,24	54,34	78,62	96,20
2017.	8405	4	0,48	54,31	78,69	95,03
2018.	8407	4	0,48	54,30	79,77	95,47
2019.	8411	4	0,48	54,27	79,97	95,30
2020.	8419	9	1,07	54,22	80,12	95,21
2021.	8423	5	0,59	54,20	80,46	94,97
2022.	8466	6	0,71	47,41	79,84	90,15
2023.	8454	1	0,12	47,41	80,44	90,50

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Amint a táblázatokból látható 2023-ban a város lakásállományának kb. 90 %-a volt bekapcsolva a közüemi ivóvízvezeték- hálózatba, valamint 80%-a a közcsatorna hálózatba.

3.4.1.1. a) táblázat

A közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatorna hálózatba) bekapcsolt lakások

Év	Lakásállomány (db)	Közcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások (db)	Közcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások aránya
2016.	8401	6605	78,62 %
2017.	8405	6614	78,69 %
2018.	8407	6706	79,77 %
2019.	8411	6726	79,97 %
2020.	8419	6745	80,12 %
2021.	8423	6777	80,46 %
2022.	8466	6795	80,26%
2023.	8454	6797	80,4%

3.4.1.1. b) táblázat
Közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások

Év	Lakásállomány (db)	Közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások (db)	Közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya
2016.	8401	8082	96,20 %
2017.	8405	7987	95,03 %
2018.	8407	8026	95,47 %
2019.	8411	8016	95,30 %
2020.	8419	8016	95,21 %
2021.	8423	7999	94,97 %
2022.	8466	7632	90,15%
2023.	8454	7651	90,5%

Forrás: TeIR, KSH Tstar,

3.4.1.1. c) táblázat
Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db)	1 szobás lakások (db)	2 szobás lakások (db)	3 szobás lakások (db)
2016.	8401	819	3746	2621
2017.	8405	819	3746	2622
2018.	8407	819	3746	2621
2019.	8411	819	3746	2622
2020.	8419	819	3746	2621
2021.	8423	820	3745	2622
2022.	8466	810	3204	2728
2023.	8454	808	3200	2724

Forrás: TeIR, KSH Tstar,

a) bérlakás-állomány

Csongrád Város Képviselő- testülete 2015-ben alkotta meg jelenleg hatályos *A lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítéséről* szóló 23/2015. (X.27.) önkormányzati rendeletét. A rendelet célja, hogy a lakhatás biztonságának megteremtése és megőrzése érdekében szabályozza az önkormányzat lakásgazdálkodását. Szabályozza az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérletének szabályait és a nem lakás célú helyiségek bérbeadásának szabályait. Helyi szinten az önkormányzati ingatlanpolitikát a tulajdonosi és a profitorientált szemlélet, valamint a szociális szükségletek határozzák meg.

Az önkormányzat számára mindig kiemelt jelentőséggel bírt, hogy rendelkezzen bérlakás állománnyal annak érdekében, hogy az igénylőket időről időre el tudja helyezni.

A szociális lakásállománynál a csökkenés oka, hogy több lakás átminősült költségelví lakássá, valamint a több ingatlan eladásra, illetve állapota miatt lebontásra került.

A város a szociális bérlakásokon túl rendelkezik költségelvű lakásokkal, közérdekű lakásokkal és garzonlakásokkal, honvédségi lakásokkal, melyek komfortosak vagy összkomfortosak:

- **Költségelvű lakás** jelenleg **19 db** van, bérleti díja valamivel elmarad a piaci ártól, de a piaci összegű lakbér ellenére folyamatos az érdeklődés a lakásokra. A költségelvű lakások nyílt pályázat útján kerülnek bérbeadásra, a pályázat nyertese az, aki leghosszabb időre vonatkozóan vállalja a bérleti díj előre történő egy összegű befizetését.
- Az önkormányzat képviselő-testülete a 2011. évi CLXXXIX tv. 13.§ (1) bekezdésében rögzített feladat ellátásához szükséges szakemberek letelepedése, megtartása érdekében dönthet úgy, hogy pályázati eljárás nélkül, a munkáltató kérelmére a város közigazgatási területén végzett közérdekű tevékenység időtartamára ad bérbe lakásokat. Jelenleg **18 db közérdekű lakásként** bérbe adott ingatlanban tűzoltók, mentősök, tanárok, valamint orvos és egyéb, szociális területen dolgozó lakik. A lakások lakbére megegyezik a költségelvű lakások lakbérének mértékével.
- A lakástulajdon megszerzésének helyi támogatása részeként a fiatal párok lakáshoz jutását **garzonlakásokkal** segíti az önkormányzat. A garzonlakáshoz jutás rendszerét *a lakástulajdon megszerzésének helyi támogatási rendszeréről és a garzonlakáshoz jutás feltételeiről* szóló 7/2016. (II.22.) önkormányzati rendelet szabályozza. Fiatal párok garzonlakás bérleti jogviszonyának elnyerése érdekében pályázatot nyújthatnak be, amennyiben 40 év alattiak, és legalább az egyikük csongrádi munkahellyel vagy vállalkozással rendelkezik. A garzonlakásra vonatkozó bérleti jogviszony 5 év után nem hosszabbítható meg. A Csongrád, Hársfa u. 65. szám alatti társasházban **12 garzonlakás** található. Ebből 4 db a MARS Kft. fiatal vidéki munkavállalói részére, közérdekű célból került bérbeadásra. A fennmaradó 8 lakás költségelvű lakásként funkcionál, melyet az önkormányzat nyílt pályázat útján ad bérbe 5 év határozott időtartamra, 40 év alatti fiatal párok részére.

A költségelvű, közérdekű és garzonlakásokkal kapcsolatos teendőket a Fejlesztési, Vagyongazdálkodási és Üzemeltetési Iroda, **valamint a Szociális és Lakásügyi Iroda látja el.**

Honvédségi bérlő kijelölési jogú lakások

A honvédségi lakások üzemeltetésével a Szociális és Lakásügyi Iroda foglalkozik. A HM kijelölési jogú lakások bérleti díja megegyezik a szociális alapú bérleti díjakkal. 2025. évben **14 db** önkormányzati tulajdonú honvédségi bérlőkijelölési jogú lakás van Csongrádon (Templom utcában, Kossuth tér 8-10. szám alatt és a Zöldkert u-ban).

b) szociális lakhatás

2015. január 1. napjától a szociális bérlakások üzemeltetését és az ezzel kapcsolatos feladatokat a Szociális és Lakásügyi Iroda végzi. A szociális bérlakáshoz jutás lehetőségét pályázati rendszer bevezetésével tették lehetővé. A megüresedett szociális bérlakásokra a lakás megüresedését követő 15 napon belül a polgármester pályázatot ír ki, mely megjelenik a helyi újságban, televízióban, a város honlapján, valamint a hivatal hirdetőtábláján.

A bérbeadás módjai:

- szociális helyzet alapján történő bérbeadás
- szociális helyzet alapján helyreállított összkomfortos vagy komfortos lakás bérbeadása, illetve
- szociális helyzet alapján történő bérbeadás a bérlakás helyreállításának vállalása esetén.

2015-2019 év között közfoglalkoztatási programok illetve uniós pályázat keretében részben komfortfokozat növelő, részben felújítási munkálatok valósultak meg, melynek köszönhetően minimálisra csökkent a komfort nélküli, illetve komfortos szociális bérlakások száma. A pályázat eredményeként ezen bérlemények megszépültek, a benne lakók számára jobb, magasabb színvonalú lakhatási körülményeket biztosítottak.

Tekintettel a bérlakás állomány életkorára és műszaki állapotára a jövőben is szeretne az önkormányzat hasonló pályázati lehetőségekkel élni.

2020. március 01. napjától a városközponti és bökényi városrész komfortos és összkomfortos lakásainak bérleti díját 30 %-kal megemelte a képviselő-testület. A pandémia megszűnése után 2023.01.01. napjától az infláció és az elszabadult piaci árak miatt a bérleti díjak ismét megemelésre kerültek.

Társasházi bérlakások jelentős részében a nyílászárók cseréje, az elektromos- és vízhálózat felülvizsgálata indokolt. Ezen lakások több mint 30 éve épültek, a problémák folyamatosan jelentkeznek. (Több esetben fordult elő, hogy a bérlő saját költségen újította fel a bérleményt, cserélt nyílászárót, ezzel szintén növelve az ingatlan értékét. Az ingatlanra fordított költség utólag beszámításra kerül a lakbérbe.)

2023. évre vonatkozóan:

- Határozott idejű bérlakás: 101 db
- Határozatlan idejű bérlakás: 22 db

2025. évre vonatkozóan:

- Határozott idejű bérlakás: 89 db
- Határozatlan idejű bérlakás: 24 db

Az idő közben bekövetkezett változás oka az, hogy több bérlakás került lebontásra, illetve eladásra, valamint átminősítésre szociális bérlakásból költségelvű vagy közérdekű lakássá.

A szociális bérlakás állomány jellemzői:

Lakás mérete	Határozott idejű bérleti szerződés	Határozatlan idejű bérleti szerződés
35 m ² alatt	9	3
36-50 m ² között	33	4
51-60 m ² között	32	6
61-70 m ² között	10	7
71 m ² felett	5	2
Összesen	89	22

A lakás komfortfokozata szerinti megoszlás:

Lakás komfortfokozata	Határozott idejű bérleti szerződés	Határozatlan idejű bérleti szerződés
összkomfortos	35	12
komfortos	49	6
félkomfortos	0	0
komfort nélküli	5	4
Összesen	89	22

A lakás típusa szerinti megoszlás:

Kertes ház/házzrész	38
Lakás (emeletes házban)	73
Összesen	111

A 111 ingatlanból jelenleg üres vagy lakhatatlan állapotban van: 7 db.

A bérlők foglalkoztatottsága szerinti bontás:

Inaktív	Aktív	Összesen
48	56	104

Család nagysága szerinti bontás:

Egyedül élő	Többtagú család	Összesen
31	73	104

Az elmúlt 5-10 évben a szociális bérlakásokkal kapcsolatban igen nagy és folyamatos érdeklődés mutatkozott. Legtöbb esetben összkomfortos, komfortos komfortfokozatú lakások után érdeklődtek. Az Iroda tapasztalata szerint közel egy éve változás történt a pályázók körében, főleg nagycsaládos, kisjövedelmű, inaktív (GYES-en lévők, rokkantsági ellátásban részesülők, alkalmi munkából élők, roma származásúak) jelentkeznek. A bérlők és a Szociális és Lakásügyi Iroda közötti kommunikáció és az együttműködés legtöbb esetben folyamatos. Az esetleges tartozások nyomon követhetőek a féléves igazolások bekérésével, amelyet a szolgáltatók igazolnak le minden esetben.

A bérleményekben előrefizetős villany- és gázórák vannak felszerelve, így azoknál tartozás nem keletkezik. Az egyedi gázfűtési lakások esetén CO érzékelőt is kaptak a bérlők. A munkatársak évente helyszíni ellenőrzést tartanak. A bérlők többsége megbecsüli a bérlakást, vigyáz az ingatlan állapotára, karbantartja. Sajnos vannak lakók, akinél elhanyagoltságot állapít meg az Iroda.

Tervezi az önkormányzat néhány szociális bérlakás eladását, lebontását állaguk, állapotuk miatt. Vannak még olyan ingatlanok, melyek komfortfokozatának növelése szükséges lenne, valamint felújításra szorulnak. A társasházi bérlakások jelentős részében a nyílászárók cseréje, az elektromos- és vízhálózat felülvizsgálata szintén indokolt. Ezek a lakások több mint 30 éve épültek, a problémák folyamatosan jelentkeznek.

Lakásgazdálkodási tervek a következő 5 évben:

Műszaki állapot szerint	Ingatlanok	Megvalósulás (igen/nem)
Leromlott állagú, gazdaságosan már fel nem újítható ingatlan eladása	Csongrád, Hoch J. u. 15. Petneházy u. 16. Csengeri u. 27/1,27/3-4, 27/5-6.	igen igen igen
Leromlott állagú ingatlanok elbontása	Csongrád, József A. u. 1/A – 1/B Csongrád, Jókai M. u. 3/6. Petneházy u. 14/3.	igen igen igen
Komfort nélküli lakások komfortosítása, felújítása	Csongrád, Csengeri u. 27. szám alatti 5 szociális bérlakás Csongrád, Perczel M. u. 20. Csongrád, Bethlen G. u. 54. Csongrád, Tompa M. u. 14/1.	4 szociális bérlakás eladásra került külső homlokzat festés, ereszcsonna javítás nem igen
Tetőjavítás	Csongrád, Tompa M. u. 14/1. Csongrád, Tompa M. u. 14/2-3. Csongrád, Öregvár u. 56. Bethlen G. u. 54. (belső rész) Bethlen G. u. 13/2.	nem nem igen igen igen
Garázsok építése	a lebontandó Csongrád, József A. u. 1/A – 1/B és a Kossuth tér 8-10. 3-4. lakás (mentő melletti udvar)	az ingatlanok már elbontásra kerültek

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlannal nem rendelkezik az önkormányzat.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Hajléktalanról nincs információja az önkormányzatnak, ellátásuk Szentesen biztosított, így hajléktalan szálló létesítésére nincs igény.

Szentesen (Csongrádtól 10 km-re) található a Családok Átmeneti otthona (CSÁO). A CSÁO otthonszerű elhelyezés formájában együttes lakhatást és ellátást biztosít a családi krízis következtében védelmet kereső, vagy a szociális krízisbe került, és ez által átmenetileg otthontalanná vált gyermekes családok (szülők és gyermekeik) számára. Szolgáltatásaival a család egyben tartását, a gyermekek védelmét, a családi és társadalmi kapcsolatok helyreállítását, az önálló életvezetés kialakítását segíti elő. Az intézmény átmeneti jellegű, a fennálló probléma megszűnéséig, de legfeljebb 12 hónapos időtartamra nyújt ellátást, azonban indokolt esetben, a tartózkodási idő ismételt felülvizsgálat után legfeljebb 6 hónappal meghosszabbítható.

e) lakhatást segítő támogatások

A lakhatást segítő legfőbb támogatás, amely a rezsiköltségek mérséklésére irányul, a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás, melynek két formája van: a fűtési támogatás és a lakbér támogatás. A fűtési támogatás igénybe vehető tűzifa formájában vagy közvetlenül a szolgáltatóhoz (gáz, áram, távhő) való utalással a kérelmező

közüzemi költségeinek csökkentése érdekében. A támogatás finanszírozása az önkormányzat költségvetését terheli teljes egészében. A támogatást a fűtési szezon hat hónapjára tudja megállapítani a polgármester.

Az önkormányzati bérlakásban élők számára az általuk lakott és bérelt lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez – lakbér – települési támogatást nyújt a polgármester lakbértámogatás formájában a helyi rendeletben meghatározott feltételek szerint. Nem jogosult lakbértámogatásra, aki költségelvű bérlakásban lakik. A támogatás 12 hónapra szól, jövedelemhatára úgy van megállapítva, hogy minden szociálisan rászorult igénybe tudja venni az ellátást.

3.4.2. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások

Év	Fűtési támogatás	Lakbér támogatás
2016.	339	132
2017.	350	131
2018.	316	127
2019.	343	114
2020.	324	103
2021.	313	102
2022.	664	80
2023.	846	89

Forrás: Helyi nyilvántartás

A 2021. és 2023 közötti emelkedés oka a jogosultsági jövedelemhatár fokozatos megemelése volt. A korábbi jövedelemhatár család esetében a szociális vetítési alap 250%-áról 2023-ra 500 %-ra növekedett, míg egyszemélyes háztartás esetén a szociális vetítési alap 300 %-áról 2023-ra 500%-ra emelkedett.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások

Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma
	Fő	Fő
2016.	525	n.a.
2017.	427	152*
2018.	580	30
2019.	315	22
2020.	466	34
2021.	405	26
2022.	266	17
2023.	292	17

Forrás: TeIR, KSH Tstar

*ösztöndíj jellegű támogatások (BURSA Hungarica Ösztöndíj)

2022-ben és 2023-ban a települési támogatások száma jelentősen csökkent a korábbi évekhez képest, amikor a COVID-19 járvány hatásai még érezhetőek voltak.

Az önkormányzat igyekszik megfelelő lakhatási körülményeket biztosítani a helyi lakosok számára, ezért szociális bérlakásokat kínál a rászorultaknak, pályázati rendszer útján. (Bővebben a szociális bérlakásokról a 3.4 fejezet a) és b) alpontjában olvashatunk).

A képviselő-testület a fiatal házásoknak, vagy élettársaknak (családoknak) városunkban történő hosszú távú letelepedését fontosnak tartva alkotta meg várospolitikai érdekből a lakástulajdon megszerzésének helyi támogatási rendszerét:

1. Az első lakáshoz jutás pénzügyi támogatás

Csongrád város közigazgatási területén lakást építő, vásárló, valamint tulajdonában álló lakást, alapterületének növelésével, legalább 1 lakószobával bővítő csongrádi lakosok részére nyújtott támogatás. A támogatás és/vagy kölcsön forrása az önkormányzat éves költségvetésében e célra elkülönített összeg, és az előző évben visszafolyt támogatás és kölcsön összege. A támogatás további feltételeit a 7/2016. (II.22.) önkormányzati rendelet részletesen tartalmazza.

2. Elbontott ingatlanok helyén CSOK kedvezménnyel érintett új lakóingatlan építéséhez nyújtott önkormányzati támogatás

Csongrád város közigazgatási területén leromlott, rossz műszaki állapotú lakóingatlanra új lakóépület építését vállalja és a régit lebontja, az új lakások építéséhez, vásárlásához kapcsolódó lakáscélú támogatásról szóló 16/2016. (II.10.) Kormányrendelet igénybevételeivel (CSOK kedvezmény) vissza nem térítendő önkormányzati támogatást igényelhet. A támogatás mértéke 1.000.000,- Ft.

3. Garzonlakáshoz jutás rendszere

Fiatal párok garzonlakás bérleti jogviszonyának elnyerése érdekében pályázatot nyújthatnak be, amennyiben 40 év alattiak, és legalább az egyikük csongrádi munkahellyel vagy vállalkozással rendelkezik. A garzonlakásra vonatkozó bérleti jogviszony 5 év után nem hosszabbítható meg.

f) eladósodottság

Az eladósodottság komoly probléma, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelemből élő, több gyermekes családok körben. A háztartások eladósodottsága jelentős részben a lakhatási költségekhez kapcsolódik. Elsősorban tulajdonszerzéssel lehet biztos, kiszámítható lakhatáshoz jutni, sok háztartás ezt viszont csak hitellel tudja megoldani. A hitel a jobb anyagi helyzetben lévő háztartások számára hatásos segítség lehet, az alacsonyabb jövedelmű háztartások számára viszont nagyon könnyen csapdává válhat. Sokak számára gondot okoz a rezsiköltségek folyamatos fizetése, és bármilyen felújításra vagy korszerűsítésre is csak hitellel gondolhat a legtöbb háztartás.

A lakosság eladósodottságára vonatkozó adatokkal az önkormányzat nem rendelkezik.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Csongrád külterületén viszonylag sok, 1653 fő él tanyákon, a lakosság 10,3 %-a.

A tanya olyan örökség, továbbá nemzeti érték, melynek fennmaradása és fejlesztése nemzeti érdek. A tanyai élet a természeti-táji adottságokhoz alkalmazkodó hagyományos létformát, gazdálkodási tevékenységet jelent, valamint egyedi kultúrát közvetít.

A Csongrádi tanyás ingatlanok nagy többsége rendelkezik a MVM Next Energiakereskedelmi Zrt.-nél megkötött szerződéssel. A tanyák kis hányada található olyan helyen, ahol gázvezeték húzódik, ezért kevés az olyan tanyás ingatlan, amiben vezetékes gáz van. Az ivóvízellátás tekintetében nagy többséggel a fűrt kutak a jellemzőek, vezetékes vízzel ellátott tanyás ingatlan lényegesen kevesebb van.

A 2005. óta megépült kerékpárutak kialakítása lényegesen biztonságosabbá tette a külterületről való bejutást, hiszen akár Szentese (2013. óta) felől, akár Felgyő (2009. óta), vagy Bokros (2015. óta) irányából meg lehet közelíteni a várost kerékpárral. A távolsági buszjáratok menetrendjeiben történt változások megpróbálnak igazodni a külterületen lakók igényeihez is. Azokon a területeken, ahol nem megoldható a tömegközlekedés, illetve nem rendelkeznek semmilyen járművel, igénybe vehetik a Tanyagondnoki Szolgálat segítségét. A tanyagondnoki szolgáltatás célja a külterületi, egyéb belterületi, vagy a tanyasi lakott helyek, intézményhiányból eredő hátrányainak enyhítése, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása. Az idősek és egyedül élők fokozott védelme, biztonságuk növelése. A tanyák többsége rossz állapotú, a szűkös anyagi körülmények miatt javíttatásukra nem jut pénz. Az ellátottak köre Csongrád város közigazgatási határán belül a teljes külterület lakosságára kiterjed.

A tanyán élő lakosság egészségügyi ellátáshoz való hozzájutását megnehezíti a területi egyenlőtlenség, az útviszonyok, az időjárásból fakadó nehézségek. Városunkban 2 Polgárőr Egyesület működik, tagjai önzetlenül működnek közre a város közbiztonságának fenntartásában. A tanyaprogram keretében rendszeresen járják polgárőreink a város külterületeit. Jelzik a rendkívüli eseményeket, erősítik az önkormányzat és a lakosság közötti bizalmat.

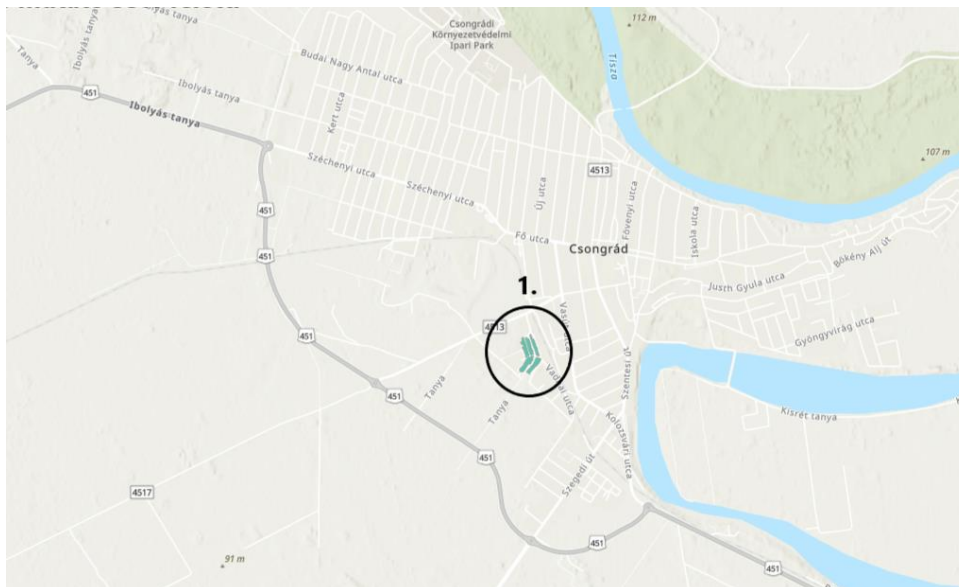
A kistelepüléseken, tanyákon élő lakosság megfelelő ellátásához és megtartásához elengedhetetlenül szükséges a szolgáltatások minőségének javítása, illetve a szolgáltatások elérhetőségének és infrastruktúrájának fejlesztése.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A települési szegregátumok lehatárolása a 2022-es népszámlálás adatainak figyelembevételével, és a 419/2021. (VII.15.) Korm. rendelet 14. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történt. A kormányrendelet alapján a 2000 főnél népesebb város és község esetében szegregált terület az, amelynél a szegregációs mutató nagyobb egyenlő, mint 35 %. Ezek alapján azok a területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket.

Csongrád városában **egy szegregátum** került beazonosításra a KSH 2022. évi népszámlálási adatai alapján, szemben a korábbi 3 szegregátummal. A szegregátum a Déli városrészben, főleg a roma lakosság által lakott terület. Az infrastrukturális adottságok hiányosságai halmozottan jelentkeznek az alacsony státuszú lakosság által lakott területeken.

A csongrádi szegregátumot bemutató térkép:

Forrás: KSH, Népszámlálás 2022.

a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

Az 1. szegregátum (Alsóváros) általános jellemzése:

Szív utca – Bihari János utca – Rigó Sándor utca által körülhatárolt terület

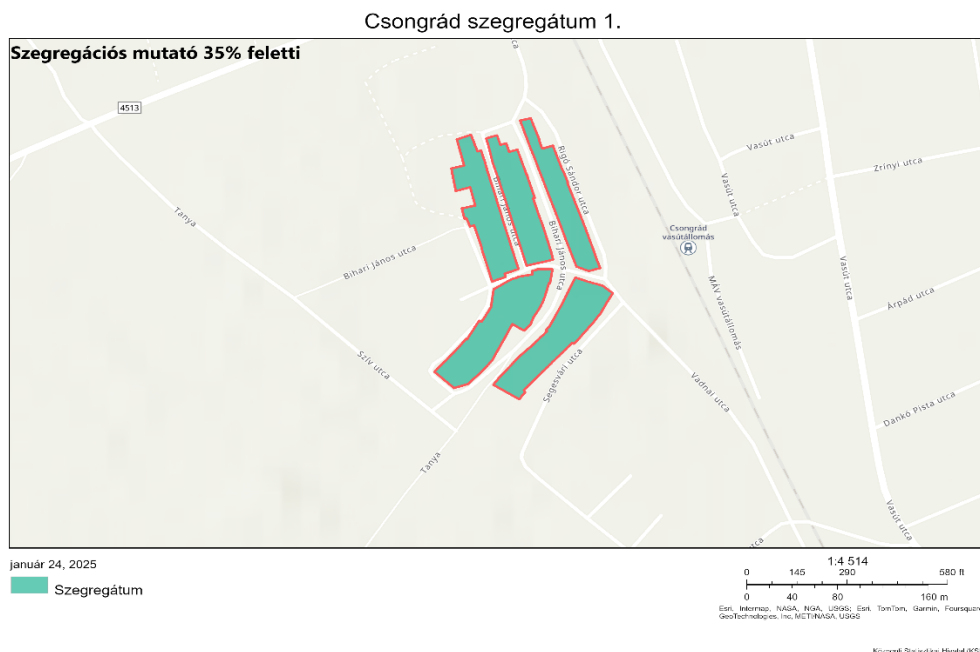
Csongrád déli városrészén található a szegregátum. A vasúttól délre fekvő területen kedvezőtlen szerkezetű, műszaki állapotú lakóterületek találhatók, a hulladéklerakó, a temető, az alulhasznosított iparterületek közé ékelődve. A szegregátum családi házas övezetben található, közvetlenül a vasútvonal mellett, a temetőtől mintegy 200 m-re. Jellemzően romák által lakott terület, az itt élő lakosság jelenleg 164 fő. A szegregátum területén csak lakófunkció található. A terület közszolgáltatásokhoz – szociális ellátás, központi hivatalok - való hozzáférése csak részben biztosított, az alapvető ellátások 750- 1500 m-en belüli körzetben és a városközpontban találhatók. A szegregátum útjai csak részben szilárd burkolattal ellátottak, de ahol kiépült, ott is rossz állapotú, szűk keresztmetszetű. Közvilágítás kiépített. A szegregátum határán vasútállomás helyezkedik el, a helyi buszjárat útvonala a terület határától 500 m-re van.

3.5.1. számú táblázat – Szegregátumban élők korcsoport szerinti megoszlása

	0-3 éves (fő)		4-6 éves (fő)		7-14 éves (fő)		15-18 éves (fő)		19-64 éves (fő)		65 év feletti (fő)	
	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő
1. szegregátum	5	2	3	3	9	11	5	7	48	51	8	12
Összesen	7		6		20		12		99		20	

Forrás: Helyi nyilvántartás

Az itt élő 164 fő körében a 0-14 évesek aránya 20,1%, a 15-64 évesek aránya 67,7%, míg a 65 év felettieké 12,2%.

Közzolgáltatásokat jórészt a szegregátumokon kívül találunk, ahol egyébként az alapvető infrastruktúra (közvilágítás, nyilvános telefonfülke stb.) elérhető. A szegregátumban 57 a lakott ingatlanok száma, magas a komfort nélküli és félkomfortos házak száma. Zömmel gazdaságilag nem aktív, alacsonyabb végzettségű emberek laknak.

b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

Szegregátumban Csongrád lakónépesség (15.498 fő) 1 %-a (164 fő) él jelenleg. A 3.5.1 számú táblázatból látszik, hogy a 19-64 éves korosztály a legnépesebb, 99 fő. Szegregátumban 45 fő 18 év alatti gyermek él, ez az össz lakosság gyermeklétszáma viszonylatában annyit jelent, hogy szegregátumban él a gyermekek 1,7 %-a Csongrádon.

3.5.2. számú táblázat - A szegregátumban 2024. évben települési támogatásban részesítettek száma

	1. szegregátum
Rendkívüli települési támogatás	35 fő
	93 eset
Fűtési támogatás szolgáltatóhoz	3 fő
Tűzifa	13 fő
Időskorúak támogatás	0 fő
Születési támogatás	2 fő
Lakbér támogatás	1 fő
Temetési támogatás	1 fő
Gyógyszertámogatás	3 fő

Forrás: Helyi nyilvántartás

A 3.5.2. táblázatból jól látszik, hogy a rendkívüli települési támogatást részesítik leginkább előnyben az emberek. Ez a fajta támogatás nyújtható pénzbeli és természetbeni formában, mindennapi életvitelt negatívan befolyásoló, nem tervezhető körülmény megoldására, valamint létfenntartást veszélyeztető helyzet megszüntetésének kiküszöbölésére. A támogatás jövedelemhatára alacsony (család esetében 85.500,- Ft / fő, egyedül élő, illetve gyermekét egyedül nevelő szülő esetében 99,750,- Ft / fő), ez is azt mutatja, hogy az ott élők többsége alacsony jövedelemből él. Az összes igényelt rendkívüli települési támogatás 6,6 %-át kérelmezték a szegregátumból 2024-ben, a lakosságnak 1 %-a él csak a városnak ezen a részén. A benyújtott kérelmekben többnyire alkalmi munkát, közfoglalkoztatotti munkabért, valamint családtámogatási ellátást (GYES? GYED) és rokkantsági nyugdíjat jelölnek meg jövedelemként, illetve a foglalkoztatási osztálynál regisztráltságot.

A települési önkormányzat jegyzője által megállapított hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek száma jelenleg Csongrádon 152 fő, melyből 22 gyermek él a szegregátumban (14,47 %). A gyermekvédelmi törvény definíciója szerint hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel rendelkező gyermek, fiatal felnőtt, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll: szülő vagy családba fogadó gyám alacsony iskolázottsága, alacsony foglalkoztatottsága vagy a gyermek elégtelen lakókörnyezetben, illetve lakáskörülmények között él. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, aki az előbb felsorolt körülmények közül legalább kettő fennáll. A helyi nyilvántartás alapján 4 fő hátrányos helyzetű és 18 fő halmozottan hátrányos helyzetű gyermek él szegregátumban az alábbiak szerint:

	1. szegregátum	
HH	4 gyermek	2 család
HHH	18 gyermek	12 család

Hátrányos helyzetű gyermekek száma	4 fő
ebből szülő alacsony iskolai végzettsége miatt	0 fő
ebből szülő alacsony foglalkoztatottsága miatt	0 fő
ebből elégtelen lakókörnyezet miatt	4 fő
Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	18 fő
ebből alacsony végzettség és alacsony foglalkoztatás miatt	0 fő
ebből alacsony foglalkoztatás és elégtelen lakókörnyezet miatt	0 fő
ebből alacsony végzettség és elégtelen lakókörnyezet miatt	18 fő
ebből aki mindhárom feltételnek megfelel	0 fő

Forrás: Helyi nyilvántartás

c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A városban egy szegregátum került beazonosításra a 2022-es népszámlálás adatainak figyelembevételével és a 419/2021. (VII.15.) Korm. rendelet 14. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján. Elkülönült területről (de nem elkerített) beszélünk.

Az ezeken a területen lakóknak nincs lehetőségük a város más részein új házat vásárolniuk és elköltözniük, nehéz hasznosítani a szegregált területen lévő ingatlanukat. A lakások értéke nagyon alacsony, a közszolgáltatások elérhetősége csak részben biztosított, az itt élőknek sok esetben már nincs bekötött szolgáltatás fizetéseképtelenség miatt. Az ivóvíz hálózat minősége sem megfelelő ezeken a területeken, közkutak segítségével oldják meg a fürdéshez, főzéshez szükséges víz beszerzését.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. 13. §. (1) bekezdés 4. pontja alapján a helyi önkormányzat feladata az egészségügyi alapellátás, valamint az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások működtetése. Az egészségügyi ellátás színvonala kiemelt szerepet játszik az önkormányzati feladatellátás megítélésében. Az önkormányzat felelősséggel tartozik az egészségügyi alapellátás folyamatos működtetéséért, az ellátás színvonalát veszélyeztető problémák megszüntetéséért, melyhez értékes segítséget nyújtanak a lakosságtól közvetlenül szerzett információk, az ellátásban részt vevők által szolgáltatott adatok.

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5.§ alapján a települési önkormányzat alapellátás keretében gondoskodik:

- a) a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó fogorvosi ügyeleti ellátásáról,
- d) az iskola- egészségügyi ellátásról

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 153.§ alapján a települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik:

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról (területek tisztán tartása, települési hulladék kezelés)
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát.

A szociálisan rászorult személyek részére személyes gondoskodását az állam, illetve az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat. Szociális alapszolgáltatások a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, az étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a családsegítés, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (a feladatellátás 2024.12.31. nappal Csongrádon megszűnt), a közösségi ellátások, a támogató szolgáltatás, az utcai szociális munka, valamint a nappali ellátás. Személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátások az ápolást, gondozást nyújtó intézmények, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény és az egyéb speciális szociális intézmény.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Csongrád Városi Önkormányzat fenntartásában működik a Dr. Szarka Ödön Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény, mely önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szervezet. Ellátási területe Csongrád, Csanytelek, Tömörkény és Felgyő közigazgatási területén

élő lakosság. Az intézményben működő járó beteg szakrendeléseket a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (NEAK) finanszírozza.

Csongrád város és térsége lakosságának egészségügyi szakellátását több telephelyen végzik:

- a Rendelőintézetben (6640 Csongrád, Gyöngyvirág u. 5.)
- reumatológiai járóbeteg szakellátás (6640 Csongrád, Síp u. 3-5.)
- fizioterápia és gyógytorna (6640 Csongrád, Síp u. 3-5.), valamint
- fürdőgyógyászat Városi Gyógy- és Strandfürdő (6640 Csongrád, Dob u. 3-5.)

Az intézmény további telephelyein az alábbi ellátások érhetőek el:

- **Őszülő Otthon** (6640 Csongrád, Vasút u. 92.)
Az intézményben 2024. október 1. napjával átalakítás történt. 62 férőhelyre bővült az intézmény. Az átmeneti elhelyezés megszüntetésre került, ápolást - gondozást nyújtó idősök otthonaként működik.
- Központi Orvosi Ügyelet (6640 Csongrád, József A. u. 1.)
Az Intézményi fenntartás megszüntetésre került 2023. október 01-től az OMSZ átvette a működtetést. Gyermekorvosi ügyelet Szentesen valósul meg.
- Bölcsődék (6640 Csongrád, Templom u. 27. és Széchenyi út 4-8.)
- Egészségfejlesztő Központ (6640 Csongrád, Kereszt tér 1.)
- Bokrosi Egészségház (6648 Csongrád, Árpád Vezért útja 1.)

A városban jelenleg hét felnőtt háziorvosi praxis és egy vegyes praxis, három gyermek háziorvosi praxis, négy fogorvosi, egy gyermekfogászat, iskolai-iffűsági fogászati ellátás működik. Az iskola egészségügyi munkát gyermek háziorvos látja el, külön erre a feladatra megkötött finanszírozási szerződéssel. A praxisok magán tulajdonban működnek, kivéve a Bokrosi városrészben a 8 sz. háziorvosi körzetet, melynek Csongrád Városi Önkormányzat a működtetője.

A **gyógyszertárak** egészségügyi intézmények, amelyek közforgalmú gyógyszertár formájában működnek. A közforgalmú gyógyszertár olyan egészségügyi intézmény, ahol a forgalomba hozatalra engedélyezett gyógyszerkészítmények kiadásán kívül magisztrális gyógyszerkészítő tevékenységet is folytatnak. A gyógyszertári ügyelet éjszakai gyógyszerkiadása behíváson alapul, és szorosan együttműködik a központi orvosi ügyelet feladat ellátóival. A zavartalan betegellátás érdekében a gyógyszertárak jól látható helyen kifüggesztik a betegek tájékoztatását szolgáló táblákat és telefonszámokat.

Gyógyszertárak:

1. Centrum Pharma (Központi Gyógyszertár) 6640 Csongrád, Fő u. 2-4.
2. Kabay Gyógyszertár 6640 Csongrád, Fő u. 40.
3. Erzsébet Patika 6640 Csongrád, Muskátli u. 33.
4. Jakabházy Gyógyszertár 6640 Csongrád, Szőlőhegyi u. 19.
5. Bokrosi városrészben működő gyógyszertár 6640 Csongrád Bokros **Napsugár u. 1.**
6. Pingvin Patika 6640 Csongrád, Dob u. 2.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016.	1	8	3	6	n.a.	n.a.
2017.	1	8	3	6	648	181,74
2018.	1	8	3	6	645	170,14
2019.	1	8	3	6	602	123,57
2020.	1	8	3	6	554	112,58
2021.	1	8	3	6	530	107,99
2022.	1	7	3	6	539	97,7
2023.	1	7	3	6	527	74,5

Forrás: TeIR, KSH Tstar

2023 júliusától az önkormányzat átvállalta, de az önkormányzattal együttműködve az állam gondoskodik a **védőnői ellátásról** az egészségügyi alapellátás keretében. Az Országos Kórházi Főigazgatóság (OKFŐ) átvette az önkormányzatoktól a területi védőnőket és a vármegyei irányító intézményekhez rendelte őket egy egységes védőnői rendszer kialakítása érdekében. **Az iskolai védőnők továbbra is az Intézmény működtetésben látják el a feladatukat.**

Az intézmény önálló szakmai egységeként működik a **Központi Orvosi Ügyelet**. Telephelye az Országos Mentőszolgálat telephelyén került kialakításra. Az orvosi ügyeleten a gyermekek sürgősségi ellátása is megvalósul jelenleg. 2023. október 01-től az OMSZ veszi át a működtetést. Gyermekorvosi ügyelet Szentesen lesz.

Járó beteg szakellátás keretében igénybe vehető szakrendelések:

Beutaló nélkül:

- bőrgyógyászat
- nőgyógyászat
- urológia
- pszichiátria és addiktológia
- fül-, orr-, gégészet
- szemészet
- sebészet

Beutalóval:

- belgyógyászat, diabetológia, endokrinológia
- kardiológia
- ideggyógyászat
- ortopédia
- reumatológia
- tüdőgyógyászat
- audiológia

- röntgen, ultrahang
- laboratóriumi vizsgálatokhoz köthető mintavétel
- fizioterápia, gyógytorna, fürdőgyógyászat
- mozgásrehabilitáció

A szakrendeléseken előjegyzési rendszer működik, ezért a tervezhető ellátásokra előzetes időpont egyeztetés szükséges. Látszik tehát, hogy a város megfelelő színvonalú alapszolgáltatásokkal rendelkezik. Az elmúlt években végrehajtott fejlesztések eredményeként a szükséges alap- és szakellátási háttér rendelkezésre áll. A kórházi ellátás a legközelebbi városban, Szentesen vehető igénybe.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Az egyes életkorokban a biztosítottak által térítésmentesen igénybe vehető, az életkori sajátosságokhoz igazodó betegségek megelőzését és a korai felismerést célzó szűrővizsgálatokat városunkban már kora kisgyermekkorban elkezdik. A Védőnői Szolgálat és a gyermek háziorvosok figyelemmel kísérik a gyermekek testi és lelki fejlődését. A felnőtt háziorvosok betegeik körében jogszabályokban meghatározott rendszeres szűrővizsgálatokat folyamatosan végzik. Évente több szűrőnap kerül megszervezésre, melynek keretében az alábbi méréseket végzik: vérnyomásmérés, koleszterin szint mérése, testzsír mérése és vércukorszint mérése.

Az Egészségfejlesztési Iroda (EFI) térségi szinten működő, a helyi közösségben tevékenykedő, elsősorban egészségfejlesztési és betegségmegelőzési feladatokat ellátó szervezet. Az egészségügyi ellátórendszerhez integráltan működik, koordinálja a kistérség egészségfejlesztési programjait, összekötő kapocs az egészségügyi alapellátás, a járóbeteg szakellátás és a lakosság között.

Az EFI működésének célja az egészségtudatosság növelése, az egészséges életmód kialakításához szükséges minták terjesztése, egészségfejlesztést, betegségmegelőzést célzó programok lebonyolítása, szervezése.

Az Egészségfejlesztési Irodában igénybe vehető szolgáltatások:

- Egyéni kockázatfelmérés
 - testtömegindex meghatározása
 - haskörfogat mérés,
 - dohányzási és alkoholfogyasztási szokás felmérése,
 - mentális egészségfelmérés.
- Egyéni tanácsadások:
 - Dietetikus
 - Életmódtanácsadó
 - Gyógytornász
 - Pszichológus
- Depresszió és öngyilkosság megelőzési programok,
- Egészséges életmódra vonatkozó ismeretterjesztő előadások,
- Gyermekek tervező, illetve gyermekes családokra irányuló közösségi egészségfejlesztési tevékenységek,
- Idősebb (különösen a 65 éves és afeletti) korosztályra irányuló közösségi egészségfejlesztési tevékenységek,
- Köznevelési intézmények egészségfejlesztési tevékenységek,
- Krónikus betegek irányuló közösségi egészségfejlesztési tevékenységek – Klubfoglalkozások,

- Mentális egészségfejlesztés,
- Munkahelyi egészségfejlesztés,
- Szociálisan hátrányos helyzetűekre irányuló közösségi egészségfejlesztési tevékenységek,
- Szülői készségek fejlesztése,
- Testmozgásprogramok megvalósítása,
- Túlzott alkoholfogyasztás visszaszorítását támogató programok.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A szakrendelőn és a városi fürdőn keresztül biztosított a fejlesztő és rehabilitációs ellátásokhoz való hozzáférés.

A súlyos és halmozottan fogyatékos, sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése-oktatása a szakértői bizottság véleménye alapján vehető igénybe a szülő igénye, a gyermek állapota és a szakértői bizottság javaslatának figyelembevételével.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetés feladata az élelmezést igénybevevők táplálkozási igényeinek mennyiségi és minőségi kielégítése. Csongrád Városi Önkormányzat Gazdasági Ellátó Szervezete látja el a településen a közétkeztetési feladatok nagy részét, valamint a Gasztro Csongrád kft. A diákétkeztetés célja, hogy rendszeres, egészséges táplálkozást biztosítson a bölcsődés, óvodás, általános és középiskolás korosztály részére.

A többször módosított 37/2014. (IV. 30.) EMMI közétkeztetési rendelet részletesen szabályozza a menzákra adható ételek mennyiségét, összetételét. Korcsoportok szerint meghatározzák a napi energia-, fehérje-, szénhidrát-, só- és zsírbevitelt, amit folyamatosan ellenőriznek is. A diétás étkezés biztosításához a jogszabályi feltételeknek megfelelően dietetikus készíti az étlapokat.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A Képviselő-testület 2018-ban elfogadta a város Sportkoncepcióját. Bemutatja a helyi társadalmi igények alapján a város sportéletének jövőképét, az aktuális helyzetet, reális, megvalósítható feladatokat tűz ki középtávra vonatkozóan. A koncepció épít az eddig elért eredményekre, az aktuális helyzetből kiindulva már rövid- és középtávon képes úgy reagálni az elmúlt néhány évben bekövetkezett változásokra, hogy szükségszerűen hosszútávon is eredményeket tud felmutatni, mely számol az állami szerepvállalás mellett szponzori támogatások létével.

Csongrád Városi Önkormányzat a rendelkezésére álló eszközzel aktívan elősegíti az egészséges életmód és a szabadidősport gyakorlása feltételeinek megteremtését, szerepet vállal a sportfeladatok finanszírozásában. Az esélyegyenlőség jegyében különösen támogatja a gyermek- és ifjúsági sportot, valamint hozzájárul a fogyatékkal élők testedzéséhez. Lehetőségei szerint hozzájárul akár anyagi, akár egyéb (többek között például: teremhasználat, elismeréshez érme beszerzése, nyilvánosság megszervezése) segítséggel a sportegyesületek munkájához; elismeréseket, kitüntetések adományoz; részt vállal a sporthagyományok megőrzésében és megújításában.

Az önkormányzat alapvető érdeke, hogy a sport valamennyi társadalmilag hasznos funkciója érvényesüljön: az egészségmegőrzés, a betegség-megelőzés, az ifjúság erkölcsi nevelése, a személyiségformálás, a közösségi együttélés, társas viszonyok kialakulásának segítése, a szórakozás és szórakoztatás, a sportturizmus elősegítése. Sportegyesületekkel együttműködve minden társadalmi réteg mozgási lehetősége adott, mindenki számára használható a Városi Sporttelep és az Ifjúsági Ház. 2023-ban felépült a város Kézilabda csarnoka. Elsődlegesen az utánpótlás-nevelést szolgálja majd, de otthont ad a felnőtt csapatnak is, a Csongrádi Tigrisek Utánpótlás Kézilabda Egyesületnek, valamint az NB II-es felnőtt csapatnak is.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Csongrád városában jelenleg a következő szociális alap és szakosított ellátások érhetőek el:

1) Dr. Szarka Ödön Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény

Fenntartó: Csongrád Városi Önkormányzat

Székhely: 6640 Csongrád, Gyöngyvirág u. 5.

Az intézmény által nyújtott szociális szolgáltatások:

- átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi elhelyezés időskorúak gondozóháza - Szociális Ápoló Otthon (6640 Csongrád, Vasút u. 92.) **2024. október 1. napjával az átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi elhelyezés megszűnt.**
- ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátás idősek otthona – **Őszülő Otthon** Csongrád (6640 Csongrád, Vasút u. 92.) **62 férőhelyre bővült 2024. október 1. napjával.**

2) Piroskavárosi Szociális Család- és Gyermejjóléti Intézmény

Fenntartó: Csongrád Városi Önkormányzat

a) Piroskavárosi Idősek Otthona

Székhely: 6640 Csongrád, Szent Imre u. 19.

Az intézmény által nyújtott szolgáltatás: ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátás, idősek otthona.

b) Család- és Gyermejjóléti Szolgálat

Telephely: 6640 Csongrád, Kossuth tér 7.

c) Család- és Gyermejjóléti Központ

Telephely: 6640 Csongrád, Kossuth tér 7.

Az intézmények családsegítő és gyermejjóléti feladatokat látnak el.

3) Alsó- Tisza- menti Önkormányzati Társulás keretében működő Esély Szociális Alapellátási Központ

Székhely: 6640 Csongrád, Kossuth tér 7.

Fenntartó: Alsó- Tisza- menti Önkormányzati Társulás

Az intézmény által nyújtott szolgáltatások:

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- idősek nappali ellátása
- demens személyek nappali ellátása
- fogyatékkal élők nappali intézménye

- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (a feladatellátás 2024.12.31. nappal Csongrádon megszűnt)
- támogató szolgáltatás
- tanyagondnoki szolgáltatás
- pszichiátriai betegek közösségi ellátása
- szenvedélybetegek közösségi ellátása

4) Gondviselés Háza Aranysziget Idősek Otthona

Fenntartó: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület

Székhely: 6640 Csongrád, Gyöngyvirág u. 7-9.

Az intézmény által nyújtott szolgáltatás: ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátás, idősek otthona.

5) Gondviselés Háza- Fogytékkal Élők Kistréti Otthona Csongrád

Gondviselés Háza- Fogytékkal Élők Kistréti Otthona I-II. Csongrád

Fenntartó: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület

Székhely: 6640 Csongrád, Kistrét Tanya 19/A.

Telephely: 6640 Csongrád, Kistrét Tanya 19/B

Az intézmény által nyújtott szolgáltatás: ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátás-fogyatékos személyek otthona, lakóotthoni ellátás- fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona.

Szerződés alapján biztosított ellátások:

1) Piroskavárosi Szociális és Rehabilitációs Foglalkoztató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

Székhely: 6640 Csongrád, Szent Imre u. 19.

A Kft. által biztosított szolgáltatások:

- pszichiátriai betegek nappali intézménye,
- pszichiátriai betegek közösségi ellátása,
- fejlesztő foglalkoztatás,
- rehabilitációs foglalkoztatás.

2) Új Esély Központ Csongrád

Fenntartó: Baptista Tevékeny Szeretet Misszió

Székhely: 6640 Csongrád, Raisió u. 2.

Az intézmény szenvedélybetegek nappali ellátását biztosítja.

Csongrád Városi Önkormányzat a fenti intézményekkel együttműködve kívánja a szolgáltatás színvonalát javítani, fenntartani. Fontos célkitűzés a jogszabályok előírásainak teljesítésével a személyi és tárgyi feltételek biztosítása, a szakképzettségi feltételek teljesítése, a működőképesség megőrzése.

g) drogrehabilitációs szolgáltatások;

Csongrád településen nincs drogambulancia.

A **Dr. Szarka Ödön Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény** kereteiben működő Egészségfejlesztési Iroda (a továbbiakban: EFI) a helyi közösségben tevékenykedő, elsősorban

egészségfejlesztési és betegségmegelőzési feladatokat ellátó szervezet. Az egészségügyi ellátórendszerhez integráltan működik, koordinálja az egészségfejlesztési programokat, összekötő kapocs az egészségügyi alapellátás, a járóbeteg szakellátás és a lakosság között. Az EFI elsősorban preventív egészségügyi szolgáltató funkciókat tölt be, olyan szakmai tevékenységek megvalósításával, illetve koordinálásával, amelyek közvetlenül, vagy közvetve képesek hozzájárulni az emberek egészségi állapotának javításához. Az intézmény számos drogellenes programmal és javaslattal segíti a köznevelési intézményekben zajló prevenciós programokat és a lakosságot. A városi szintű egészségnapok szervezésekor programelemként minden alkalommal megjelenik a drog-prevenció valamely formája. A szóró szakanyagok biztosítása, alternatív, a fiatalok igényeihez is igazodó programokat az egészségfejlesztés kapcsán biztosítja az intézmény. A szülők információval, ismeretekkel való ellátottságának javítása érdekében rendszeresen klubfoglalkozásokat tartanak.

Az Esély Szociális Alapellátási Központ keretein belül működő szenvedélybetegek közösségi ellátásának célja, hogy az általa gondozott addiktológiai problémával küzdő ellátottak integrált és teljes jogú tagjai maradjanak a társadalomnak, illetve, ha betegségükből adódóan már kirekesztődtek a társadalomból, reintegrálódjanak a közösségbe. Az ellátás igénybevétele önkéntes és ingyenes. Jogszabályi előírásoknak megfelelően az intézmény működtet egy szakmai munkacsoportot, melynek célja a szenvedélybetegek közösségi ellátásában részesülők problémáinak megoldása.

2021 augusztusában alakult újra a **Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** (A továbbiakban: KEF) Csongrádon. A cél a helyi erőforrások mozgósítása, a helyi szereplők tevékenységének összehangolása, javaslatétel, ajánlások megfogalmazása volt. A KEF feltárja és értelmezi a helyi sajátosságokat és szükségleteket. Tagjai a városban a problémával bármilyen formában érintkezésbe lépő intézmények, szervezetek, egyesületek delegált képviselői. A probléma visszaszorítása érdekében a Fórum elkészítette a város Drogstratégiáját, rövid, közép- és hosszútávú célkitűzéseket fogalmazott meg, hogy a feladatok megvalósítása tervezhető legyen.

2018-ban a Dr. Szarka Ödön Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény **NézŐpont-lelki egészségközpontot** hozott létre. A Csongrádi Egészségfejlesztési Iroda mentális egészségfejlesztési funkcióval bővült, olyan Lelki Egészség Központot alakítottak ki, melyen keresztül Csongrád járás teljes lakosságának prevenciós programokat és mentális egészségmegőrző programokat szerveznek.

A **Baptista Tevékeny Szeretet Misszió** fenntartásában az Új Esély Központ Csongrád 2021. szeptember 27. napjától 50 fő férőhelyszámmal, az Új Esély Központ Csongrád II. 2022. november 25. napjától szintén 50 fő férőhelyszámmal kezdte meg működését ellátási szerződés keretein belül Csongrád Városi Önkormányzatával. Mindkét intézmény a 6640 Csongrád, Raisió u. 2. telephelyen működik, szenvedélybetegek nappali ellátásával foglalkoznak. Az intézmény célja, hogy segítse a szenvedélybetegek reintegrációját a társadalomba, valamint Uniós forrásokat felhasználva fenntartható munkahelyeket teremtsen. Küldetésük a méltó életminőség elősegítése. Támogatják az ellátást igénybe vevőt annak érdekében, hogy a problémáiból kiutat találjon, és segítenek annak elérésében, hogy szükségleteit felismerje és kielégítse, ezek között egyensúlyt teremtsen, betegségével szembe tudjon nézni, és azzal konstruktív módon együtt tudjon élni. Az intézmény célja továbbá a betegséggel küzdő személyek rehabilitációjának, korábbi közösségükbe való visszailleszkedésének elősegítése, az egészségügyi és szociális ártalmak csökkentése, megelőzés, a betegséggel küzdők szélesebb körben való elérésére.

Az ellátórendszerek a kliensek szükségletei, valamint a kezelés-ellátás eredményei szerint szerveződnek. A legfontosabb eredmény az, ha a kliens felépül, visszailleszkedik a közösségbe és józanná válik. A felépülés-központú szemlélet alapján működő teljes kezelési láncnak a különböző alacsonyküszöbű, illetve ártalomcsökkentő programok is részei, annak mintegy első állomását

jelentik. A szolgáltatások további célja a rejtőzködő kábítószer-használók felkutatása, ami lehetőséget kínál arra, hogy a kábítószer-problémával küzdő személy kezelésbe kerüljön. Az ártalomcsökkentő programok a fertőző betegségek terjedésének, a bűnözés kockázatának mérsékléséhez és a túladagolás okozta halálesetek megakadályozásához is hozzájárulnak.

Az alábbiakban azokat a lehetőségeket foglaljuk össze, ahová a különböző problémákkal küzdő fogyasztók, fiatalok, szülők fordulhatnak:

- Szent Györgyi Albert Klinikai Központ Dr. Bugyi István Szentesi Multidiszciplináris Centrum: Pszichiátriai osztály, Addiktológiai osztály, kórházi kezelés
- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Család- és Gyermekjóléti Központ – tanácsadás
- Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Csongrádi Járási Hivatal Gyámhivatala
- Dr. Szarka Ödön Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény: Házi orvosok, Házi gyermekorvosok, addiktológia, pszichiátria
- Szentesi Drogambulancia- állapotfelmérés, kezelés, terápia, elterelés, prevenció, ártalomcsökkentés
- Esély Szociális Alapellátási Központ - Házi segítségnyújtás, Tanyagondnoki Szolgálat

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az Önkormányzathoz ezzel kapcsolatos jelzés nem érkezett.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Az Önkormányzathoz előnyben részesítéssel kapcsolatos jelzés, panasz nem érkezett.

A Népkonyha szolgáltatással napi rendszerességgel egy tál meleg ételt biztosítanak térítésmentesen minden olyan 18. életévét betöltött személynek, aki adatai megadásával jelentkezik a szolgáltatás igénybe vételére.

Csongrádon népkonyha szolgáltatást nem nyújt az önkormányzat.

3.6.2. számú táblázat - Népkonyha

Év	Népkehonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022.	0
2023.	0

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A város minden évben nagy hangsúlyt fektet a helyi közösségeket megmozgató, összekovácsoló rendezvények szervezésére. A Művelődési Központ és Városi Galéria változatos kulturális programok szervezésével, megrendezésével biztosítja a város lakosai számára a tartalmas együttlét, művelődés és szórakozás lehetőségét, közművelődési munkája önállóan szervezett, másokkal együttműködésben lebonyolított rendezvényekből, és másoknak helyet biztosító programokból áll. Az intézmény 2017. január 22-én megkapta a Minősített Közművelődési Intézmény címet.

Közművelődési intézmény: A lakosság közösségi közművelődési tevékenységéhez erre a célra alapított, fenntartott, működtetett, megfelelő szakmai, személyi, infrastrukturális feltételekkel és alapító okirattal rendelkező költségvetési szerv vagy egyéb fenntartású intézmény.

3.7.1. számú táblázat – Intézményi ellátottság

Év	Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma	Sportcsarnok	Sportpálya	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma	közművelődési intézmények (db)
2016.	6	van	van	34.688	4
2017.	6	van	van	33.220	5
2018.	6	van	van	23.772	4
2019.	6	van	van	25.767	4
2020.	6	van	van	2.181	4
2021.	6	van	van	19.425	4
2022.	6	van	van	25.708	4
2023.	6	van	van	27.672	4

Forrás: TelR

Művelődő közösségek tevékenysége Csongrádon:

1. A **László Imre Baráti Kör** havonta 2 alkalommal jön össze a Művelődési Központban 30 fős közösségükkel. Önálló nagy rendezvényük a László Imre est az intézmény egyik kiemelt programja.
2. A **Röpülj Páva Kör** kéthetente találkozik. Kiállítások megnyitóin és boros rendezvényeken segítik az intézmény munkáját. Összeszokott csoportjukkal ahol megjelennek, hangulatot teremtenek. Céljuk a népdalok megőrzése és továbbadása az utókornak.
3. **Hagyományörző Kézimunka Szakkör** hetente egy alkalommal találkoznak. Kézműves bemutatóikkal színesítik a Csongrádi Kézművesházak programját, évente kiállítással jelentkeznek az adventi ünnepkörben.
4. A **Csongrádi Színtársulat** hetente 2 alkalommal próbál, mely találkozások a fellépések előtt akár napi rendszerességűvé is válnak. Előadásaik nagy közönséget vonzanak.
5. A **Csongrádi Kertbarát Kör** tagjai havi klubfoglalkozásuk mellett lelkesen vesznek részt borászati, szakmai jellegű rendezvényeken.

6. A **Stéhlik Lajos Képzőművészeti Kör** heti foglalkozásain találkoznak a képzőművészettel foglalkozók.
7. A **Csongrádi Versmondók Köre** alkalmanként találkozik, főként fellépések előtt gyűlnek össze az intézményben. - jelenleg nem élnek ezzel a lehetőséggel
8. A **Csongrád és Térsége Biokultúra Egyesület** bázisának tekinti a Művelődési Központot. Minden olyan rendezvényen, bemutatón részt vesznek, mely érdeklődési körüket érinti. - megszűnt!
9. A **Városi Nyugdíjas Klub** havonta szervezi összejöveteleit.
10. Az **Egyetértés Nyugdíjas Klub** havonta egyszer tartja foglalkozását.
11. A **Pedagógus Nyugdíjas Klub** intézményükben találkozik. Nagyobb ünnepen, alkalmakkor a város egy-egy pontját feldíszítik, a városi Advent ünnepen teával és süteménnyel, apró ajándékokkal kedveskednek a fellépő gyerekeknek, illetve 2021-től a Babamúzeum üzemeltetésében is részt vállaltak.
12. A **Grotta Alapfokú Művészeti Iskola** székhelye a Művelődési Központban található.
13. A **Dalma Dance Club** 2016-tól indított modern tánc- és mazsorett csoportot, hetente 1-szer. Rendszeres fellépői rendezvényeiknek. itt megszűntek!
14. A **Bokrosi Nyugdíjas Klub** aktív résztvevője a településrész rendezvényeinek. Kiemelt rendezvényük a Hagyományörző Busójárás és a Szüreti Bál megszervezése.
15. Bár nincsenek egyesületbe szerveződve, de hetente találkoznak a **kismamák** a Kerekítő foglalkozásán.

Rendezvények szervezése

A városi ünnepek megszervezése, levezetése, engedélyek megkérése az intézmény feladata. Városi ünnepek a teljesség igénye nélkül a Magyar Kultúra Napja, március 15., Kommunizmus Áldozatainak Emlénapja, Doni Hősök Emlénapja, Pedagógus Nap, Jó tanuló, jó sportoló, Augusztus 20., Október 6., Október 23., Halottak napja, Adventi gyertyagyújtások, a Majális, a Gyermeknap, a Csongrádi Napok rendezvénysorozat és a Borfesztiál.

A város kulturális életét színesítik a településen működő énekkarok, tánccsoportok, zenekarok is.

Városunk ad otthont az **Alföld Néptáncegyüttesnek**, mely az ország Kiváló Együttese lett, többszöri Nívódíjas, a Csongrád-Csanád Vármegyei Közgyűlés alkotói díjasa, fesztivál győztes együttes. Utánpótlás- és gyermek-csoportjai is sorban nyerik a fesztiválokat. Minden évben több nemzetközi meghívást is kap az együttes.

A **Csongrádi Információs Központ Csemegi Károly Könyvtár és Tari László Múzeum** szintén a közösségi élet kiemelt szereplője.

A programok szervezésében a Művelődési Ház mellett szorosan együttműködve részt vesz a Bölcső Nagycsaládosok Egyesülete, a VI-FI Vitalitásért és Fiatalokért Egyesület, a Csongrádi Zenebarátok Kórusa és a Senior Úszó és Szabadidősport Egyesület.

Az elmúlt években megvalósult pályázatok, projektek jelentősen több lehetőséget biztosítottak a város lakói számára. A város vezetése lehetőségeihez mérten mindent megtesz annak érdekében, hogy a közösségi színtereket, városi programokat fenntartsa és fejlessze.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A közösségi együttélést a harmónia jellemzi, mivel Csongrád mindig is befogadó település volt. A harmóniát jellemzi, hogy a nemzetiségi önkormányzattal is jó a kapcsolata a városnak, együttműködési megállapodás útján segítjük munkájukat. A nemzetiségi önkormányzatok rendezvényei még jobban erősítik a lakosság összetartását, mivel a rendezvények nyilvánosak,

azokra nemzetiségi hovatartozás nélkül bárki ellátogathat. Itt nem jellemzőek az etnikai konfliktusok, a közösségi együttélés normálisnak tekinthető.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Megteremtődött a közérdekű önkéntes tevékenység végzésének lehetősége több csongrádi egyesületnél is. 2022-től a Kulturális és Innovációs Minisztérium Fiatalokért Felelős Főosztálya hatóságként vezeti és tartja karban a közérdekű önkéntes tevékenységgel kapcsolatos fogadó szervezeteket tartalmazó hatósági nyilvántartást. Több csongrádi intézményünk és egyesület regisztrált, hogy önkénteseket tudjon foglalkoztatni. Ezen lehetőségek megítélésünk szerint az egyén felelősségét tovább fogják fokozni. A Minisztérium kiemelt feladatának tekinti, hogy a nyilvántartás naprakész adatokat tartalmazzon, hogy a fogadó szervezetek és az önkéntes tevékenységet végezni kívánó állampolgárok a lehető legkönnyebben egymásra találjanak. Ennek érdekében működteti a Közérdekű Önkéntes Szervezeti Regisztert, amely biztosítja a fogadó szervezetek számára adataik, elérhetőségük és tevékenységük közzétételét. Célja, hogy a portálon összesítve legyenek elérhetők ezek a szervezetek által megadott és az Interneten közzétett nyilvános információk.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A településen a roma nemzetiségi önkormányzat szervez a roma kultúrához kapcsolódó programokat. Csongrádon más nemzetiségi önkormányzat nem működik.

e) helyi lakossági önszerveződések.

Csongrád városában jelenleg 71 civil és sport szervezet működik a kultúra és a sportok különböző területeit érintve. Az önkormányzat szoros együttműködésben áll a szervezetekkel. Városi rendezvényeken vagy pályázat keretében megvalósuló programsorozatok megvalósulásában is segédkeznek mind a szervezésben, mind a lebonyolításban. Közösségépítő szerepük mellett elsősorban a város kulturális, sport és szabadidős életének színesítéshez közösségi programok lebonyolításához járulnak hozzá.

Városunkban 2 polgárőr egyesület működik. A Csongrád és Térsége Polgárőr Egyesület 1994-ben alakult, az 1991-ben alakult Országos Polgárőrséghez tartozik. Tagjai önkéntes alapon, társadalmi munkában végzik polgárőr tevékenységüket. Alapfeladataik Csongrád város köz- és külterületének védelme, önálló járőrszolgálat kereteiben, illetve a tanyaszolgálat a tanyák nyilvántartása valamint megfigyelő járőrszolgálat. Szoros együttműködést alakítottak ki a rendőrséggel, víz- rendészettel és a katasztrófavédelemmel. Feladataik közé tartozik még a városi önkormányzat közintézmények és civil szervezetek rendezvényeinek helyszínbiztosítása, vagyonvédelem.

A másik szervezet a Tisza-táj Polgárőr Egyesület, mely 2016-ban alakult. Alapcéljuknak tekintik a közrend és a közbiztonság védelmét. Az ifjúsági korosztály mellett az idősök azok, akikre kiemelt figyelmet fordítanak tevékenységük ellátása során, ezért folyamatos a kapcsolattartás a külterületen élő idős korosztállyal is. Részt vesznek állami, önkormányzati, illetve magánszemélyek rendezvényeinek biztosításában.

Mindkét önszerveződés igen nagy segítséget jelent a város programjainak lebonyolításában a lakosság problémáinak felderítésében, az anyagi és mentális segítségnyújtás terén.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Csongrád Városi Önkormányzatnak együttműködési megállapodása van a helyi kisebbségi önkormányzattal. A dokumentum rögzíti, hogyan segíti a munkájukat a város: főleg operatív feladatokban.

A Nemzetiségi Önkormányzat napi szinten kapcsolatban áll a célcsoportokkal. A város roma származású lakossága kb. nyolcszáz fő. Több mint 12 %-uk rendelkezik nyolc általánosnál nagyobb végzettséggel.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat közvetít a roma és a mélyszegénységben élő tanulók felé a fellelhető ösztöndíjak lehetőségét, segít a pályázatok elkészítésében, motivációs levelek írásában, pályaválasztási tanácsadásban. Nagy hangsúlyt fektet a korai iskolaelhagyás megelőzésére, valamint a gyermekek személyiségének fejlődésére. A szülők részére előadásokat szerveznek gyermeknevelésről, a közösség erejének fontosságáról, a megfelelő időbeosztásról, a munka fontosságáról, egészség megelőzésről. Közösségi programokat, rendezvényeket szerveznek, melyek a többségi társadalommal integráltan kerülnek megrendezésre.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A hátrányos helyzetű területeken nagyobb mértékű az infrastrukturális, szociális lemaradás.	A hátrányos helyzetű területeken az infrastrukturális, szociális lemaradás csökkentése.
A szegregátumokban élő roma gyerekek az oktatás tekintetében is nehezebb helyzetben vannak, felzárkózásuk szükséges	Roma gyerekek felzárkózásának segítése, ösztönzése a tanulásban
A mélyszegénységben élők nagy része munkanélküli, alkalmi munkából élnek, szükség lenne piacképes végzettség megszerzésére, mely megkönnyítené az elhelyezkedésüket	Képzések és közfoglalkoztatás az álláskeresőkre

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta 47/2007. (V.31.) számú határozatával „Legyen jobb a gyermekeknek 2007- 2032” Nemzeti Stratégiát. Az egyezmény pontosan kifejti, hogy milyen jogokkal rendelkeznek a gyermekek. Ezen a területen ez volt az első kötelező érvényű nemzetközi jogi eszköz. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit.

A magyar családtámogatási rendszer minden eleme a családok életét hivatott segíteni, attól függően, hogy ki éppen milyen élethelyzetben van. Ettől függően más és más az igénybe vehető támogatások köre. Magyarországon a családpolitikára szánt kiadások viszonylag magasak a többi európai országhoz viszonyítva és a támogatási rendszer különös figyelmet fordít a kisgyermekes családokra: a gyermek születése utáni három évben három támogatási forma (CSED, GYED, GYES) is segíti a családokat. Ezekkel a támogatásokkal évtizedeken keresztül a gyermekek otthoni nevelésének elősegítése volt a cél. Az utóbbi években a GYED extra intézkedéscsomag és a nagyszülői GYES bevezetésével a kisgyermek mellett munkavállalás elősegítése is kiemelt szerepet kapott.

Igénybe vehető családtámogatások:

Ellátás megnevezése	Ellátás hivatalos neve
CSED	Csecsemőgondozási díj
GYED	Gyermekgondozási díj
nagyszülői GYED	
diplomás GYED	
nevelőszülői GYED	
GYES	Gyermekgondozást segítő ellátás
GYET	Gyermekevelési támogatás
GYOD	Gyermekek otthongondozási díja
CSP	Családi pótlék
ÖFD és örökbefogadói GYES	Örökbefogadói díj és örökbefogadói gyermekgondozást segítő ellátás

Az erős családokat támogató rendszer folyamatos bővítése szükségszerű, hiszen a települések lakosságának előregedése, csak még több gyermek születésével állítható meg. Az egészség kulcsfontosságú az idősödés folyamatában és az egyik fő meghatározója az egyén jólétének. Az átlagos egészségi állapot Magyarországon rosszabb, mint a legtöbb európai országban és erősen függ a társadalmi státusztól.

Otthonteremtési támogatások:	A családok saját otthonhoz jutását segítő támogatások.
Falusi CSOK	vissza nem térítendő támogatás
CSOK Plusz	kamattámogatott hitel
Otthon Start lakáshitel 2025	kamattámogatott hitel
Vidéki Otthonfelújítási Program 2025	utófinanszírozású lehetőség
Otthonfelújítási Program 2025	energetikai korszerűsítés kamattámogatott hitel formájában
SZÉP-kártyával fizethető lakásfelújítás	A 2025-ben a kártyára érkezett összeg 50%-a fordítható lakásfelújításra.
Önkéntes magánnyugdíjpénztári megtakarítás lakáscélú felhasználása	2025-ben a megtakarítás lakáscélokra is felhasználható
Munkáltatói lakhatási támogatás	35 év alatti munkavállalók részére a munkáltató szabadon eldöntheti, hogy biztosítja-e ezt a juttatási formát

Nem lakáscélú támogatások:	
Babaváró- egy speciális gyermekvállalási támogatás	Szabad felhasználású hitel, felvétel után született gyermekek esetében
Munkáshitel	akár 4 millió forint kamatmentes kölcsön 17-25 év közötti dolgozó fiatalok részére
Jelzáloghitel- elengedés	Többgyermekes családok lakáscélú jelzáloghitel-tartozás csökkentése
Diákhitel-tartozás felfüggesztés, csökkentés, elengedés	Bizonyos esetekben van lehetőség a hitel csökkentésére, elengedésére

A gyermekek jelentős százaléka él segélyezési küszöb alatti egy főre jutó jövedelemmel rendelkező háztartásban. A gyermekek szegénységi rátája meghaladja a népesség más korcsoportjaiba tartozók szegénységi rátáját. A legnagyobb szegénységi kockázattal a kisgyermekek (0-2 év), a többgyermekes családban élők (3 vagy több gyermek), illetve az egyszülős családban élő gyermekek rendelkeznek. A gyermekszegénység egy többdimenziós jelenség, a szegénység különböző dimenzióinak halmozódása együtt jár a gyermekek egészséges testi, szellemi fejlődésének veszélyeztetettségével. A roma gyerekek még inkább nagyobb veszélynek vannak kitéve, mint a nem- roma gyerekek.

A helyzetelemzés adatai bizonyítják, hogy a 0-14 éves korú állandó lakosság száma stagnál, szemben a 65 év feletti korosztállyal, melynek száma lassú mértékben növekszik. Fontos feladat a gyermekek megfelelő színvonalú óvodai, iskolai ellátása és a hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatása.

A gyermekek védelmét ellátó helyi önkormányzatnak kiemelt feladata a gyermekek mindenekfelett álló érdekének figyelembe vétele, a törvényben elismert jogainak biztosítása, az egyenlő bánásmód követelményeinek betartása.

Önkormányzatunk jogszabályból eredő feladatainak az alábbiak szerint tesz eleget:

- Személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások keretében:
 - a) A gyermekjóléti szolgáltatás 2017. január 1. napjától a Piroskavárosi Szociális Család- és Gyermekjóléti Intézmény keretein belül működik, mint Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Család- és Gyermekjóléti Központ.
 - b) A gyermekek napközbeni ellátása keretében a bölcsődei ellátás a Dr. Szarka Ödön Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény keretein belül működik.

Gyermekjóléti szolgáltatások

A gyermekjóléti szolgáltatás 2017. január 1. napjától a Piroskavárosi Szociális Család- és Gyermekjóléti Intézmény keretein belül működik, mint Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Család- és Gyermekjóléti Központ. A Család- és Gyermekjóléti Központ ellátási területe Csongrád, Csanytelek, Felgyő, Tömörkény közigazgatási területe. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat ellátási területe pedig Csongrád közigazgatási területe.

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat		Család- és Gyermekjóléti Központ	
Családsegítő	4 fő	Esetmenedzser	4 fő
Intézményvezető ebből	1 fő	Intézményvezető ebből	1 fő
Szociális asszisztens	0,5 fő	Szociális asszisztens	0,5 fő
		Óvodai és iskolai szociális segítő	3 fő
		Szociális diagnózist készítő esetmenedzser*	1 fő
Összesen	4,5 fő	Összesen	7,5 fő

* A szociális diagnózist készítő esetmenedzser egyben az intézmény vezetője is, ezért 7,5 fő az összlétszám

Az óvodai és iskolai szociális segítés kötelezően megvalósuló tevékenység, amely ágazatközi szinten biztosít szolgáltatást a nevelési-oktatási intézményekben a gyermekjóléti ellátórendszeren keresztül. A tevékenység biztosítása a Család- és Gyermekjóléti Központ feladata 2018. szeptember 1-jétől valamennyi nevelési-oktatási intézményben. A Központ az általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet biztosít. A jogszabály 1.000 fő köznevelési intézményben nyilvántartott gyermekre vetítve 1 fő (40 óra) alkalmazását írja elő, ennek megfelelően a Központ 2022-ben 3 fővel látta el ezt a feladatot. Az iskolai zárva tartás ideje alatt a központ és a szolgálat munkáját segítették, de igyekeztek digitális formában kapcsolatot tartani az intézményekkel.

Az iskolák nagy örömmel fogadták az iskolai szociális segítő munkatársakat, a szülőknek minden osztályban bemutatták a tevékenységüket. A tapasztalatok azt mutatják, hogy egyre több tanuló nyílik meg a segítők előtt.

A dolgozók rendelkeznek szociális szakvizsgával gyermekjóléti alapellátás témakörében. A családgondozóknak rendelkezésre áll számítógép, nyomtató, telefon, fax, fénymásoló, önálló ügyfélfogadásra alkalmas iroda. Pszichológiai és jogi tanácsadás megbízási szerződés alapján igénybe vehető a szolgálatnál. Gyógypedagógiai vagy fejlesztőpedagógiai tanácsadás igénybevételére a Csongrád-Csanád Vármegyei Pedagógia Szakszolgálat csongrádi tagintézményével kötött megállapodás alapján van lehetőség.

A Család- Gyermekjóléti Szolgálat a feladat hatékony ellátása érdekében észlelő- és jelzőrendszert működtetett, a *Személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről* szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 9. § bekezdése értelmében.

A gyermekek testi, lelki, érzelmi és értelmi fejlődésének érdekében a szolgálat kiemelt gondot fordít a következőkre:

- a gyermek családban történő nevelésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése;
- a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése;
- családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése, illetve utógondozása;
- válsághelyzetben lévő várandós anyák segítése;
- megkeresésre környezettanulmány készítése, vélemény megküldése.

Az intézmény munkája elsősorban az észlelő és jelzőrendszer jelzéseire épül, de minden jelzést kivizsgálunk (civil szervezet, lakossági bejelentés, stb.). Kezdeményezheti az ellátást a szülő és a gyermek is. A jelzést követően a szolgálat felveszi a kapcsolatot a családdal és dönt a probléma ismeretében arról, hogy milyen ellátási forma szükséges a probléma megszüntetése érdekében.

Amennyiben a veszélyeztetettség megszüntethető az alapellátás keretében, a szülő és a gyermek vállalja az együttműködést a szolgálattal, akkor az alapellátás keretében történik a családgondozás. A szolgálat munkatársai elsősorban erre törekednek, hiszen ebben az esetben nem szükséges a hatósági beavatkozás.

Ha az alapellátás keretében történő családgondozás nem jár eredménnyel, vagy a szülő, illetve gyermek nem működik együtt a családsegítővel, a probléma megoldása érdekében az illetékes családgondozó a gyermek érdekeire tekintettel hatósági intézkedést kezdeményez a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Csongrádi Járási Hivatal Hatósági Szociális és Gyámügyi Osztályánál. Ennek keretében - amennyiben a gyermek családban történő nevelése segítséggel ugyan, de biztosítható - akkor védelembe vételre kerülhet sor. Amennyiben akár a szülő, akár a gyermek magatartása indokolja, ideiglenes hatályú elhelyezés válhat szükségessé. Ezen ügyekben a gyermekjóléti központ illetve szolgálat javaslata alapján Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Csongrádi Járási Hivatal Hatósági Szociális és Gyámügyi Osztálya dönt.

A családtámogatások önmagukban nem alkalmas a gyermekszegénység kezelésére. Azokban az országokban alakul kedvezőbben a gyermekek és a gyermekes családok helyzete, ahol viszonylag magas a foglalkoztatottak aránya, ahol viszonylag magas a bérek színvonala, valamint ahol kiszámítható, stabil, értékőrző gyermektámogatások vannak. A gyermek nem tehet arról, hogy milyen családban nevelkedik. A társadalmi kirekesztődés már gyermekkorban elkezdődik.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2023)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma	7737	8426	16163	47,87	52,13
0-2 évesek			430	2,66	
0-14 éves	1078	1002	2080	6,67	6,20
15-17 éves	261	218	479	1,61	1,35

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Gyermekek korcsoportos megoszlása (2011-2024.)

Év	0-3 év	4-6 év	7-14 év	15-18 év	Gyermekek száma	Lakó népesség összesen	Gyermekek aránya
2011.	543	461	1322	816	3142	17751	17,7 %
2012.	547	454	1284	781	3066	17605	17,4 %
2013.	531	446	1256	760	2993	17462	17,1%
2014.	544	421	1263	704	2932	17255	16,9%
2015.	549	432	1251	671	2903	17154	16,9%
2016.	532	400	1248	654	2843	16953	16,7%
2017.	560	406	1192	645	2803	16749	16,7%
2018.	546	415	1158	666	2785	16211	17,2%
2019.	567	406	1127	603	2703	16100	16,8%
2020.	552	393	1125	627	2697	15931	16,9%
2021.	555	410	1106	622	2693	15810	17%
2022.	567	413	1112	586	2678	15707	17%
2023.	546	430	1113	605	2694	15613	17,25%
2024.	526	419	1123	574	2642	15498	17 %

Forrás: Polgármesteri Hivatal Népesség- nyilvántartás

Év	Gyermekek száma	Gyermekek aránya a lakó népességben
2011.	3142	17,7 %
2012.	3066	17,4 %
2013.	2993	17,1%
2014.	2932	16,9%
2015.	2903	16,9%
2016.	2843	16,7%
2017.	2803	16,7%
2018.	2785	17,2%
2019.	2703	16,8%
2020.	2697	16,9%
2021.	2693	17%
2022.	2678	17%
2023.	2694	17,25%
2024.	2642	17 %

A gyermekek (0-18 éves korig) lakónépességen belüli aránya 17 % Csongrádon.

	Fiú	Lány	Összesen
0-3 éves	265 fő	261 fő	526 fő
4-6 éves	240 fő	179 fő	419 fő
7-14 éves	571 fő	552 fő	1123 fő
15-18 éves	281 fő	293 fő	574 fő
Összesen	1357 fő	1285 fő	2642 fő

A fenti adatokat összevetve a gyermekek lakosság száma és a lakónépességhez viszonyított aránya jelentősen nem változott a múlt évhez képest. 2011. óta 15,9 %-kal csökkent a gyermekek száma Csongrádon, a csökkenés a 15-18 év közötti korosztálynál figyelhető meg leginkább (29,6 % csökkenés a 13 év alatt). A 0-3 éves korosztálynál viszont 4%-os növekedés látható, 543 főről 567 főre gyarapodott a legkisebb korosztályban a gyermekek száma.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A szociális alap- és szakellátáshoz kapcsolódó szempontok érvényesítése, illetve a gyermekek megfelelő ellátáshoz történő hozzáférése érdekében a szociális terület szakembereinek objektív probléma-megközelítésére és helyzetelemzésére van szükség. A veszélyeztetettséget a jelzőrendszer széleskörű bevonásával kell meghatározni.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapításáról szóló határozat meghozatalával, illetőleg a védelembe vétel elrendelése esetén egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megilletik.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek

Év	18 év alatti népesség száma	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
	Fő	Fő	Fő
2016.	2843	49	164
2017.	2803	22	107
2018.	2785	56	177
2019.	2703	57	186
2020.	2697	66	167
2021.	2693	56	113
2022.	2678	59	125
2023.	2694	51	84
2024.	2642	36	125

Forrás: Piroskavárosi Szociális Család- és Gyermekjóléti Intézmény nyilvántartása, helyi nyilvántartás

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (RGYK) való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekvédelmi törvényben meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, a szünidei gyermekétkeztetésnek, illetve külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek (pl. ingyenes tankönyv) az igénybevételére.

Hátrányos helyzetű (HH) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége
- b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban,

illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű (HHH) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az a)- c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmazottan hátrányos helyzetének fennállását.

Hátrányos és halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúak számának kimutatása **2024.12.31. napi állapot** szerint Csongrád Városi Önkormányzat Szociális és Lakásügyi Iroda nyilvántartása alapján:

Intézmény	HH (fő)	HHH (fő)
Bölcsőde	0	1
Óvoda	17	16
Általános iskola	27	57
Középiskola	5	5
Otthon gondozott	7	7
Felsőoktatási intézmény hallgatója	0	0
Nem csongrádi intézménybe jár	5	3
Nem jár iskolába	0	2
Összesen	61	91

A hátrányos helyzetre okot adó körülmény alapján a gyermekek száma:

Hátrányos helyzetűek száma	61 fő
Szülők vagy családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége alapján	39 fő
Szülő vagy családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága alapján	0 fő
A gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei alapján vagy, mert szegregátumban él	22 fő
Családok száma, amelyben hátrányos helyzetű gyermekek élnek	26 család

A halmazottan hátrányos helyzetre okot adó körülmény alapján a gyermekek száma:

Halmazottan hátrányos helyzetűek száma	91 fő
Szülők vagy családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége és a szülő(k), családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága alapján	42 fő
Szülő vagy családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága és az elégtelen lakókörnyezet , illetve lakáskörülmények alapján vagy, mert szegregátumban él	3 fő
A gyermek elégtelen lakókörnyezete , illetve lakáskörülményei alapján vagy, mert szegregátumban él, és szülők vagy családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége	78 fő
Mindhárom körülmény együttesen fennáll	6 fő
Családok száma, amelyben halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek élnek	43 család

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás

Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016.	68	77	145
2017.	62	73	135
2018.	58	67	125
2019.	56	64	120
2020.	63	69	132
2021.	68	68	136
2022.	70	64	134
2023.	69	63	132

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (RGYK) való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekvédelmi törvényben meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, a szünidei gyermekétkeztetésnek, illetve külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek (pl. ingyenes tankönyv) az igénybevételére.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a család egy főre jutó jövedelme arányában állapítják meg a gyermekvédelmi törvényben meghatározott feltételek szerint. A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára is. Az alábbi táblázatból látszik, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma évről évre csökken. A csökkenés oka többek között az, hogy az évek során növekedtek a minimálbérek, nyugdíjszerű ellátások, de ezen intézkedésekkel párhuzamosan nem emelkedett a támogatásnál megszabott jövedelemhatár.

2024-ben 221 fő részére volt rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítva.

Év	RGYK-ban részesülők száma (év végi adat)
2018.	408 fő
2019.	373 fő
2020.	292 fő
2021.	287 fő
2022.	248 fő
2023.	249 fő
2024.	221 fő

Forrás: Szociális és Lakásügyi Iroda nyilvántartása

A 221 gyermek vonatkozásában benyújtott rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény 107 családot érint, melyből egyedülállóként 56 szülő neveli gyermekét, gyermekeit. Az alábbi táblázat

szemlélteti, hogy a 123 család 52,3 %-a (56 fő) egyedülállóként kérte az ellátást. A legtöbb esetben az egy gyermekes családok nyújtottak be kérelmet (43,9 %). A nyilvántartásban szereplő 221 főből 22 gyermek (14 család) vonatkozásában állapítottunk meg gyámszülő, illetve családba fogadó gyám részére rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt.

Családok típusa	1	2	3	4	5	6 vagy több	Összesen (család)
	gyermeket nevelő családok száma						
Családok száma (db)	47	28	21	6	2	3	107
Ebből egyedülálló szülő (db)	29	14	9	3	0	1	56

Forrás: Jegyzői Iroda Szociális és Lakásügyi csoport nyilvántartása

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek korcsoportos bontásban:

0-2 éves	3-5 éves	6-13 éves	14-17 éves	18 éves és idősebb	0-18 évesek összesen
21 fő	35 fő	121 fő	38 fő	6 fő	221 fő

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

A szociális területen történő beszámolókból a képviselő-testület és a lakosság évről évre betekintést nyerhet a pontos adatokba.

Gyermekek jogán járó helyi juttatások:

- Gyermekek születésekor nyújtott települési támogatás
- Fogyatékos gyermeket nevelő családok részére nyújtott települési támogatás
- Agyhártya elleni védőoltás támogatására nyújtott települési támogatás
- Nyári szünidei gyermekétkeztetés támogatására nyújtott települési támogatás
- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez nyújtott települési támogatás
- BURSA Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat

A felsorolt juttatásokról bővebben „Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása” című 1.2. számú fejezetben olvashatunk.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A gyermekvédelmi törvény 21/C. §-a szabályozza a szünidei gyermekétkeztetés feltételeit, szabályait.

A települési önkormányzat a szünidei étkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkeztetést

- hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen *biztosítja*, és
- az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen *biztosíthatja*.

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az a) pont szerinti esetben bölcsődei, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátását nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon biztosítja. Az általános és középiskolás gyermekek számára pedig a nyári szünet időtartama alatt valamennyi munkanapon; az őszi, téli, tavaszi szünetben pedig az adott tanítási szünet időtartamára eső munkanapokon köteles megszervezni és a szülő kérésére az adott gyermek részére biztosítani.

Önkormányzatunk előzetes igényfelmérés alapján szervezi meg a szünidei étkeztetéseket. A Gazdasági Ellátó Szervezet konyhái biztosítják az egyszeri meleg főétkeztetést az azt igénylőknek. Van lehetőség az étel helyben fogyasztására és elvitelére is.

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2016.	350 fő	282 fő	188 fő	-	158
2017.	356 fő	258 fő	279 fő	-	197
2018.	352 fő	192 fő	206 fő	-	76 fő
2019.	350 fő	163 fő	222 fő	-	84 fő
2020.	260 fő	110 fő	270 fő	-	30 fő
2021.	297 fő	129 fő	301 fő	-	62 fő
2022.	343 fő	167 fő	399	-	32 fő
2023.	350 fő	148 fő	417	-	85 fő
2024.	372 fő	146 fő	446	-	74 fő

Forrás: Helyi nyilvántartás

A 2015. szeptember 1-jén hatályba lépett gyermekvédelmi törvény alapján a települési önkormányzatok jegyzője az óvodáztatási támogatásra való jogosultságot 2015.10.31. napjával megszüntette, mert a támogatási forma megszűnt.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

A nem magyar állampolgárságú gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása esetén az elsődleges cél, hogy a gyermekek bekerüljenek a számukra megfelelő közoktatási intézménybe. A köznevelési törvény minden Magyarországon élő vagy tartózkodó gyermek számára előírja az oktatásban való kötelező részvételt, a magyar menedékjogi törvény pedig hivatkozik a gyermek mindenekfelett álló érdekének elvére (2007. évi LXXX törvény a menedékjogról 4.§.)

Időszakosan néhány gyermek az intézmények látókörébe kerül, főleg alkalmi munkavállaló szülők gyermekei, valamint az ukrán háború elől menekülő családok gyermekei. A gyermekek létszámához képest arányuk nem releváns.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Az önkormányzatnak nincs tudomása ilyen esetről.

4.2 Szegregált, teletszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Csongrádon jelenleg 1 szegregátum található, a szegregátum nem homogén népességnek ad otthont, nem csak szegénységben, mélyszegénységben élő családok lakják. A KSH azokat a területeket nevezi szegregátumoknak, ahol az aktív korú népességben belül, a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató esetében magasabb, mint 50 százalék. Azok a területek, ahol a lakosok számának legalább 40 százaléka a fent említett mutatók szerint alacsony státusú, veszélyeztetett területnek minősülnek. A 3.5 számú fejezet b) pontjában bővebben is volt szó a szegregátumban élő gyermekekről. A három szegregátumban összesen 45 gyermek él, ebből 22 gyermek hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű.

A lakókörnyezet miatti hátrányokat maradéktalanul az önkormányzat nem tudja felszámolni, tekintettel a költségvetési helyzetére, azonban a szociális ellátási rendszer keretén belül a szülőknél keresztül segítséget kapnak a helyzetük javításához.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata, mely feladatnak eleget tesz.

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. Gyermekjóléti szolgáltatás keretében városunkban Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Család- és Gyermekjóléti Központ működik.

Csongrádon a gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái

- a) a bölcsőde,
- b) a családi napközi

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

2023 júliusától az önkormányzatok helyett, de az önkormányzattal együttműködve az állam gondoskodik a védőnői ellátásról az egészségügyi alapellátás keretében. Az Országos Kórházi Főigazgatóság (OKFŐ) átvette az önkormányzatoktól a területi védőnőket és a vármegyei irányító intézményekhez rendelte őket egy egységes védőnői rendszer kialakítása érdekében. Az iskolai

védőnők várhatóan 2024. január 1-jétől kerülnek át a vármegyei intézményekhez. A védőnők jogviszonya folyamatos maradt az átalakítás során, a körzetek nem változtak.

A védőnő személyes és közösségi ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése, korai felismerése, valamint egészségfejlesztés céljából a várandós anyák, a 19. életévet be nem töltött személyek, valamint a családtervezés időszakában lévő személyek számára. A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V.21.) ESzCsM rendelet előírja a területi védőnők gyermekvédelmi feladatait, különös tekintettel a korai észlelésre, jelzésre és együttműködésre a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal.

A védőnői szolgálat a jelzőrendszer tagja, a védőnő találkozik először a veszélyeztetett várandóssal, majd a csecsemővel. A védőnő gondozási feladatait önállóan végzi, ennek során kapcsolatot tart és együttműködik a háziorvosi szolgálattal, közoktatási, a gyermekjóléti, a szociális és családsegítést végző intézményekkel.

A védőnői ellátás feladata:

- család- és nővédelmi tanácsadás, reprodukzív egészségfejlesztés,
- várandós anyák, gyermekágyas és szoptató anyák gondozása,
- újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása,
- óvodában a védőnői feladatok elvégzése, az oktatási intézményben a tanulók ellátása,
- oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermek gondozása,
- családgondozás,
- gyermek családban való nevelkedésének elősegítése, együttműködés a háziorvossal, a gyermekjóléti szolgálattal a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében,
- a gyermekvédelmi jelzőrendszer részeként a gyermek veszélyeztetettségének jelzése a háziorvosnak, házi gyermekorvosnak, a gyermekjóléti szolgálatnak, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben meghatározott esetekben hatósági eljárás kezdeményezésére,
- az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában való részvétel.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016.	6+1	532	76
2017.	6+1	560	80
2018.	7+1	546	68,2
2019.	7+1	567	70,8
2020.	7+1	552	69
2021.	7+1	555	69,3
2022.	7+1	567	70,8
2023.	6+2	546	68,3

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Városunk közigazgatási területén jelenleg 6 körzet működik, melyek mellett van két iskolakörzet is.

Rendszeres a kapcsolat, a jelzés- visszajelzés, az egyeztetés, az esetmegbeszélés, az esetkonferencia tekintetében.

4.3.1.1 számú táblázat – Védőnői ellátás

Nyilvántartott várandósok száma 2024. évben	2024. évben született csecsemők száma	1-3 éves gyermekek száma (2024.12.31.)	4-7 éves gyermekek száma (2024.12.31.)
157 fő	97 fő	427 fő	569 fő

Forrás: helyi nyilvántartás

Saját hatáskörben fokozott gondozást igénylés oka elsősorban a szegénység, a rossz anyagi helyzet, a rossz lakáskörülmények.

A bölcsődék üzemeltetése egyre fontosabbá válik, egyre több helyre lesz szükség, mivel a szülők minél hamarabb próbálnak visszajutni a munkahelyükre anyagi okok miatt. Emellett a tapasztalat azt mutatja, hogy az a gyermek, aki a bölcsődében kezdi pályafutását (nem pedig az óvodában), az sokkal előrébb jár a fejlődésben, mint társai.

A védőnők a „kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról” szóló 51/1997. (XII.18.) NM rendeletnek megfelelően kötelező szűrővizsgálatokat végeznek a megfelelő szűrőeszközökkel felszerelt tanácsadóknban 0-6 éves gyermekek egészség megőrzésének érdekében. A szűrővizsgálatok során vizsgálják a gyermek testi fejlődését, pszichomotoros és mentális fejlődését, látást, hallás szűrését, beszédfejlődést és a mozgásszervek szűrését. A szűrővizsgálat eredményéről igazolást adnak a szülőnek, aki ezzel felkeresi a házi gyermekorvost, és ott megtörténik a gyermek orvosi szűrővizsgálata is.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Összesen 12 házi orvosi praxis működik Csongrádon, melyből 9 felnőtt körzet, 3 gyermek körzet és egy vegyes körzet (felnőtt és gyermek betegeket is ellát). A gyermekek ellátása a csecsemő- és gyermekgyógyász házi orvosok által folyamatos. A különböző speciális szakgondozók hosszabb előjegyzést igényelnek, de egyedi megbeszélést követően szükség szerint meggyorsíthatók. Sajnos az utóbbi években az egyre bővülő várólisták miatt nehezebb a szakorvoshoz kerülés (gyermek gasztroenterológia, gyermek pulmonológia, gyermek kardiológia, gyermek endokrinológia). E miatt a szülő kénytelen a magán orvosi ellátást igénybe venni.

A térségünkben élő gyermekek közel egyforma eséllyel jutnak megfelelő egészségügyi ellátáshoz.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016.	1	8	3	30.018	289
2017.	1	8	3	29.597	299
2018.	1	8	3	27.388	202
2019.	1	8	3	27.131	128
2020.	1	8	3	23.542	122
2021.	1	8	3	25.449	160
2022.	1	7	3	35.102	31
2023.	1	7	3	34.823	48

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi – szociális - oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Városunkban a Pedagógiai Szakszolgálat a Csongrád-Csanád Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat tagintézménye. A kliensek speciális igényeihez igazodva rendszeres csoportos és egyéni foglalkozásokat indítanak. A tagintézményekben az alábbi pedagógiai szakszolgálati ellátások érhetők el

- gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás,
- szakértői bizottsági tevékenység,
- nevelési tanácsadás
- logopédiai ellátás
- konduktív pedagógiai ellátás,
- gyógytestnevelés,
- iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás,
- kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása.

A csongrádi tagintézmény ágazatokon átnyúló, kiterjedt kapcsolati hálót hozott létre azért, hogy az érintett gyermekek minél korábban megkaphassák a fejlődésüket segítő támogatásokat. Szolgáltatásaikat igyekeznek a családok és a partnerintézmények igényeihez illeszkedően magas szakmai színvonalon biztosítani.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyermekjóléti alapellátás intézményesült kereteken belül a rendelkezésre áll.

Önkormányzatunk jogszabályból eredő feladatainak az alábbiak szerint tesz eleget:

- Személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások keretében:
 - a) A gyermekjóléti szolgáltatás a Piroskavárosi Szociális Család- és Gyermekjóléti Intézmény keretein belül működik, mint Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Család- és Gyermekjóléti Központ.
 - b) A gyermekek napközbeni ellátása keretében a bölcsődei ellátás a Dr. Szarka Ödön Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény keretein belül működik.

Gyermekjóléti szolgáltatások

A gyermekjóléti szolgáltatás a Piroskavárosi Szociális Család- és Gyermekjóléti Intézmény keretein belül működik, mint Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Család- és Gyermekjóléti Központ. A Család- és Gyermekjóléti Központ ellátási területe Csongrád, Csanytelek, Felgyő, Tömörkény közigazgatási területe. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat ellátási területe pedig Csongrád közigazgatási területe.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a feladat hatékony ellátása érdekében észlelő- és jelzőrendszerrel működtetett, a Személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 9. § bekezdése értelmében, az egyének, családok, gyermekek problémáinak időben történő felismerése és azok mihamarabbi enyhítése, megoldása érdekében.

A gyermekek testi, lelki, érzelmi és értelmi fejlődésének érdekében a szolgálat kiemelt gondot fordít a következőkre:

- a gyermek családban történő nevelésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése;
- a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése;
- családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése, illetve utógondozása;
- válsághelyzetben lévő várandós anyák segítése;
- megkeresésre környezettanulmány készítése, vélemény megküldése.

Biztos Kezdet Gyerekház és Tanoda jelenleg nem működik a településen. Az önkormányzat nagyobb hangsúlyt kíván fektetni a 0-3 éves korú gyermekek korai fejlesztésére és ennek érdekében tervezi, hogy Európai Unió pályázat esetén csatlakozik a Biztos Kezdet Gyerekház rendszeréhez. A pályázat keretén belül a Biztos Kezdet Gyerekház infrastrukturális kialakítását tervezi az önkormányzat, illetve a szolgáltatás bevezetésének egyéb humán feltételeinek biztosítását (vezető, munkatársak, szakemberek, stb.).

A Biztos Kezdet Gyerekház projekt közvetlen célcsoportját a 3 év alatti gyermekek és szüleik jelentik. Tevékenységei elsősorban erre a csoport koncentrálnak, hiszen a Gyerekház egyik kiemelt célja az óvodára való felkészülés támogatása és a preventív gondoskodás, fejlesztés biztosítása az arra rászorulóknak részére. A projekt közvetett célcsoportja a hátrányos helyzet csökkentése érdekében tenni tudó döntéshozók, szakemberek. A gyermekek és a szüleik szűkebb és tágabb környezete.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás

A Dr. Szarka Ödön Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény a jogszabályi előírások és a bölcsődei nevelés- gondozás országos alapprogramjának módszertani útmutatása alapján a Csongrád város közigazgatási területén élő 20 hetes kortól 3 éves korig, családban nevelkedő gyermekek számára nyújt szakszerű napközbeni ellátást, életkorának, fejlettségi szintjének és egyéni szükségleteinek megfelelően. Két telephelyen biztosítja az intézmény a kisgyermekek ellátását: Széchenyi úti „Kuckó- mackó” Bölcsődében és a Templom utcai „Mesevár” Bölcsődében.

A Széchenyi úti intézményt az önkormányzat 2017-ben újította fel. A Bölcsőde teljes fűtésrendszere kicserélődött (radiátor és vezetékek) és levált a szomszédos iskola rendszeréről, saját kazánja lett, a tetőszerkezet cseréje, az épület hőszigetelése, a külső nyílászárók, a hideg burkolatok cseréje és korszerű gyermek vizesblokk kialakítása. Az előtérben helyet kapott egy só szoba is. Felújításra került még a villámvédelmi rendszer, az épület teljes villamoshálózata, a belső falak és ajtók újra lettek festve, hidegburkolatot kapott az átadó helyiség, a konyhai rész pedig csempe borítást. Az udvaron teljes földcsere és füvesítés történt szintén önkormányzati költségen.

A bölcsődékben foglalkoztatott szakdolgozók létszáma a működési engedélyben engedélyezett férőhelyszám alapján a jogszabályban leírtaknak megfelel.

	Templom utcai Mesevár” Bölcsőde	Széchenyi úti „Kuckó- mackó” Bölcsőde
Bölcsődevezető	1 fő	
Kisgyermeknevelő	9 fő	4 fő
Bölcsődei dajka	2 fő	1 fő
Konyhai kisegítő	2 fő (GESZ alkalmazásában)	1 fő
Takarító kisegítő	-	1 fő
Gyermekgyógyász	1 fő	1 fő
Gyógypedagógus	1 fő	

A gyógypedagógust (16 órában havonta) és a gyermekgyógyászokat (4 óra gyermekcsoportonként havonta) az intézmény megbízási szerződéssel foglalkoztatja.

A bölcsődékben a szülők igényeinek megfelelően a szülővel történő fokozatos beszoktatás egész évben folyamatos. A kisgyermeknevelők munkájuk során törekszenek a családi és bölcsődei nevelés-gondozás összhangjának megteremtésére, a szülőkkel való partneri kapcsolat kialakítására. A beszoktatás során előtérbe helyezik a családdal való együttműködés, a szülővel történő folyamatos beszoktatás lehetőségét.

Bölcsőde	Engedélyezett férőhelyek száma
Széchenyi úti „Kuckó-mackó” Bölcsőde	24
Templom utcai „Mesevár” Bölcsőde	51

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016.	24+51	26+77=103
2017.	24+51	26+76=102
2018.	24+51	41+68=109
2019.	24+51	38+79=117
2020.	24+51	35+73=108
2021.	24+51	31+69=100
2022.	24+51	37+88=125
2023.	24+51	42+84=126

Forrás: Intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma
	db	fő	db	fő	db	fő	db	fő
2016.	0	0	12	12	0	0	87	115
2017.	0	0	5	5	0	0	80	107
2018.	0	0	12	12	0	0	87	121
2019.	0	0	12	12	0	0	87	129
2020.	0	0	19	19	0	0	94	127
2021.	0	0	19	19	0	0	94	119
2022.	0	0	19	19	0	0	94	144
2023.	0	0	21	21	0	0	96	147

Forrás: Intézményi adatgyűjtés

A családi bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a szolgáltatás nyújtója a saját otthonában vagy más e célra kialakított helyiségben biztosít.

Jelenleg hálózati formában működik 3 családi bölcsőde:

- Csillagmadár Családi Bölcsőde Hálózat Bogyókák Családi Bölcsőde (Csongrád, Szép u. 53.)

Férőhelyek száma: 7 fő

Működési engedélye határozatlan időtartamra szól.

Szolgáltatás kezdete 2018. március 29.

Ellátási területe Csongrád-Csanád Vármegye

Fenntartó: Csillagmadár Gyermekház Szolgáltató Nonprofit Kft.

- Csillagmadár Családi Bölcsőde Hálózat Csiga-Bölcsi Családi Bölcsőde (Csongrád, Szép u. 53.)

Férőhelyek száma 8 fő

Működési engedélye határozatlan időtartamra szól.

Szolgáltatás kezdete 2017. január 1.
Ellátási területe Csongrád-Csanád Vármegye
Fenntartó: Csillagmadár Gyermekház Szolgáltató Nonprofit Kft.

A 2023-ban tervezett férőhelybővítés a Csiga-Bölcsi Családi Bölcsődében megtörtént, a korábbi 5 férőhely 8 főre bővült.

- Csillagmadár Családi Bölcsőde Hálózat Tündérviolet Családi Bölcsőde (Csongrád, Szép u. 53.)

Férőhelyek száma: 6 fő
Működési engedélye határozatlan időtartamra szól.
Szolgáltatás kezdete 2024. július 2.
Ellátási területe Csongrád-Csanád Vármegye
Fenntartó: Csillagmadár Gyermekház Szolgáltató Nonprofit Kft.

A negyedik családi bölcsőde a Héthatár Családbarát és Szabadidő Egyesület fenntartásában működik.

- Héthatár Családi Bölcsőde (Csongrád, Szép u. 53.)

Férőhelyek száma: 7 fő
Működési engedélye határozatlan időtartamra szól.
Szolgáltatás kezdete 2019. október 3.
Ellátási területe Csongrád-Csanád Vármegye
Fenntartó: Héthatár Családbarát és Szabadidő Egyesület

f) gyermekvédelem

A gyermekvédelmi törvény alapján a köznevelési intézmények, az egészségügyben dolgozók, az önkormányzat, a járási hivatal, a rendőrség, ügyészség, bíróság feladata a gyermekek védelme. Ebben a munkában az érintett szervezeteknek szorosan együtt kell működniük. A gyermekvédelem terén kiemelt szerepet játszik a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, és a gyámhivatal. A gyermekvédelem rendszere nem működne az említett szervezetek összefogása nélkül.

Városunkban az intézmények közötti kommunikáció, egyeztetés, információcsere jól működik. Bármelyik intézményhez érkező jelzés haladéktalan kivizsgálást von maga után, rendszerint a feladatellátásban érintett többi hatóság bevonásával. A gyermekvédelemben kiemelt szerepe van a Piroskavárosi Szociális Család- és Gyermekjóléti Intézmény Család- és Gyermekjóléti Szolgálatának (6640 Csongrád, Kossuth tér 7.).

Minden nevelési-oktatási intézményben van gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzet kezelésére – amennyiben az anyagi jellegű – az önkormányzat rendkívüli települési támogatást biztosít a rászorulóknak.

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. A Piroskavárosi Szociális Család- és Gyermekjóléti Intézmény Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a hétköznapi nyitva tartásán felül, bármikor igénybe vehető telefonos elérhetőséget tart fenn.

A családsegítő szolgáltatás körébe tartozó feladatok:

- információnyújtás, tanácsadás,
- ügyintézéshez segítségnyújtás, közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez
- segítő beszélgetés
- konfliktuskezelés, kríziskezelés
- közvetítés más szolgáltatás felé (pszichológiai, jogi tanácsadás, család- és gyermekjóléti központ felé)
- esetkonferencia, esetmegbeszélés, szakmaközi megbeszélések
- környezettanulmány elkészítésében való közreműködés
- családlátogatás

A településen anyaoththon, családok átmeneti otthona nem működik. Drogambulancia és Hajléktalanszálló, valamint Családok Átmeneti Otthona Szentesen (10 km távolság-tömegközlekedéssel megoldható) igénybe vehető szolgáltatások.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A gyermekek egészséges fejlődése érdekében fontos feladat a gyermekek számára az iskolaidőn kívüli, délutáni foglalkozások, szabadidős- és sport tevékenységek szervezése, minden gyermek számára elérhetővé tétele. Kiemelt jelentőségű, hogy ebben az irányban lépéseket tegyünk. Minden családra nagy anyagi terhet ró a gyermekeik számára szervezett táboroztatás, sportolás lehetőségének megteremtése. A város Sportkonceptiója különösen hangsúlyozza a gyermekek mozgásra szoktatását, illetve az utánpótlás korúak nevelését.

Csongrád Városi Önkormányzat a rendelkezésére álló eszközeivel aktívan elősegíti az egészséges életmód és a szabadidősport gyakorlása feltételeinek megteremtését, szerepet vállal a sportfeladatok finanszírozásában. Az esélyegyenlőség jegyében különösen támogatja a gyermek- és ifjúsági sportot, valamint hozzájárul a fogyatékkal élők testedzéséhez. Lehetőségei szerint hozzájárul akár anyagi, akár egyéb (többek között például: teremhasználat, elismeréshez érmek beszerzése, nyilvánosság megszervezése) segítséggel a sportegyesületek munkájához; elismeréseket, kitüntetések adományoz; részt vállal a sporthagyományok megőrzésében és megújításában.

Az önkormányzat alapvető érdeke, hogy a sport valamennyi társadalmilag hasznos funkciója érvényesüljön: az egészségmegőrzés, a betegség-megelőzés, az ifjúság erkölcsi nevelése, a személyiségformálás, a közösségi együttélés, társas viszonyok kialakulásának segítése, a szórakozás és szórakoztatás, a sportturizmus elősegítése. Sportegyesületekkel együttműködve minden társadalmi réteg mozgási lehetősége adott, mindenki számára használható a Városi Sporttelep és az Ifjúsági Ház. 2023-ban felépült a város Kézilabda csarnoka. Elsődlegesen az utánpótlás-nevelést szolgálja majd, de otthon ad a felnőtt csapatnak is, a Csongrádi Tigrisek Utánpótlás Kézilabda Egyesületnek, valamint az NB II-es felnőtt csapatnak is.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei)

A gyermekétkeztetés a települési önkormányzat feladata.

Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Iskolai étkeztetésben

részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető. Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is. Csongrádon az étkeztetés többnyire a Gazdasági Ellátó Szervezet konyhái biztosítják, de szerződéssel lehetőség van más szolgáltatónál igénybe venni az étkeztetést. Létszámadatokat az kedvezményes étkeztetésre vonatkozóan a 4.1.3. számú táblázatban találunk.

Önkormányzatunk előzetes igényfelmérés alapján szervezi meg a szünidei étkeztetéseket. A Gazdasági Ellátó Szervezet konyhái biztosítják az egyszeri meleg főétkezést az azt igénylőknek. Van lehetőség az étel helyben fogyasztására és elvitelére is.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok

Csongrád település nem tesz különbséget az eltérő kultúrájú, azaz roma és nem roma gyermekek között, és a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekek között sem. Amennyiben az önkormányzat települési rendezvényt, pl. gyermeknapot szervez, azon minden gyermek egyenrangúan részt vehet.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzatnak nincs tudomása róla. Ezzel kapcsolatos jelzések az önkormányzathoz nem érkeznek.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül

Az óvodák és az általános iskolák nagy figyelmet fordítanak a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek jogszabályban megfogalmazott kötelezettségeikre: a teljesség igénye nélkül fejlesztő foglalkozások, felzárkóztató módszerek, kedvezményes étkeztetés, de a jogszabályban felsorolt kötelezettségeiken felül az önkormányzatnak nincs tudomása előnyben részesítésről, hátránykompenzáló juttatásokról. Ezzel kapcsolatos jelzések az önkormányzathoz nem érkeznek.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A nemzeti köznevelésről szóló törvény alapján kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - a kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők csoportja.

Aránytalan terhet ró ezekre a gyermekekre, ha a nevelés- oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest – életkort, sajátos nevelési igényt figyelembe véve – lényegesen

nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, szülőnek. Az integrált oktatás, különleges gondozás a gyermekek életkorától és egészségi állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak alapján – a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretén belül kerül megszervezésre, az intézmények szakember ellátottságának, és tárgyi feltételeinek függvényében.

Az egyéni fejlődési utak szempontjából a nevelésnek-oktatásnak meghatározó szerepe van. Az ezekkel szemben támasztott egyik legnagyobb kihívás a sokféle különbségből fakadó hátrányoknak az oktatás eredményességére gyakorolt, összegző negatív hatások ellensúlyozása.

A nevelési-oktatási intézmények a „hagyományos” oktatási formákkal nem képesek a társadalmi hátrányok kiegyenlítésére, de a gyermekek, tanulók egyéni adottságaihoz igazított pedagógiai folyamat hozzájárulhat a negatívumok, a nehézségek mérsékléséhez, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének, eredményességének növeléséhez, ezáltal továbbtanulási lehetőségeik szélesítéséhez.

Az esélyegyenlőség érvényesülésének legfontosabb szempontjai:

- a halmozottan hátrányos helyzetűek teljes körű azonosítása,
- a 3. életévet betöltött gyermekek óvodába íratása,
- az esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségeknek a város köznevelési intézményeinek alapidokumentumaiba való bekerülése, és a végrehajtás nyomon követése.

Kozmutza Flóra Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Diákotthon és Gyermekotthon Csongrádi Tagintézménye

Feladatai:

- Sajátos nevelési igényét tekintve középfokban súlyos értelmi fogyatékos és beszéd fogyatékos gyermekek oktatása és nevelése hároméves kortól a törvényben meghatározott korig, óvodai, általános iskolai és készségfejlesztő speciális szakiskolai keretben.
- Gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, fejlesztő felkészítés megvalósítása.
- Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs ellátás.
- Tanulók tanórán kívüli napközis foglalkoztatása, gyógypedagógiai és diákotthoni ellátása.
- A gyermekvédelmi szakellátások keretében otthont nyújtó ellátás biztosítása az ideiglenes hatállyal elhelyezett, átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermekek, ill. utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttek számára.
- Diákétkeztetés.
- Más településről általános és szakiskolába bejáró gyermekek, tanulók ellátása.

Az általános iskolában 1-8 évfolyamon szegregált formában folyik a nevelés, oktatás. Enyhe és közép súlyos értelmi fogyatékos gyermekek ellátását végzik. Csak azokat a gyermekeket veszik ide fel, akiknek a szakértői bizottság nem javasolja az integrált oktatást. A szakértői felülvizsgálatok a jogszabályoknak megfelelően (évente, kétfévente) megtörténnek, visszahelyezésre még nem volt példa. A gyermekek nagy része csongrádi illetőségű, de jelenleg heten járnak be a környező falvakból is, elsősorban a kistérségből.

Az iskolába helyezett tanulók számára adaptációs időszakot biztosítanak, amelynek célja, hogy segítse az új tanuló beilleszkedését, oldja gátlásait, pozitív élményekkel befolyásolja az esetleges kudarcélmények hatására kialakult torzulásokat, pedagógiai diagnosztikus mérésekkel megállapítsa a legmegfelelőbb évfolyamba való kerülést. A szakértői javaslat és a megfigyelések alapján készül el az egyéni fejlesztési terv. Hasznos információval szolgálnak az évente lefolytatott orvosi szűrések tapasztalatai is.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

A fenti célcsoport ellátása a város illetékességi területén lévő nevelési-oktatási intézményekben maximálisan biztosított. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek a gyermekvédelmi törvényben meghatározott ingyenes ellátásokat megkapják. Mind az óvodák, mind pedig az általános iskolák kiemelkedő figyelmet fordítanak a hátrányos, a halmozottan hátrányos, a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek óvodai és iskolai ellátására, nevelésére.

4.4 a) 1. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (fő)	Óvodába beíratott gyermekek száma (fő)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (%)
2016.	42	484	8,6%
2017.	34	498	6,8%
2018.	52	489	10,6%
2019.	56	492	11,4%
2020.	48	478	10%
2021.	34	486	6,99%
2022.	45	506	8,89%
2023.	37	523	7%

Forrás: Helyi nyilvántartás

4.4 a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (fő)	Az általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (%)
2016.	114	1055	10,8%
2017.	106	1205	8,8%
2018.	97	1066	9%
2019.	73	1054	6,9%
2020.	79	1074	7,3%
2021.	100	1074	9,3%
2022.	81	1078	7,5%
2023.	92	1047	8,7%

Forrás: Helyi nyilvántartás

4.4 a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi, szakközépiskolai, szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban, arányuk a tanulókon belül:

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű középiskola tanulók (fő)	Középiskolai tanulmányokat folytató tanulók száma (fő)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű középiskolai tanulók aránya a középiskolai tanulókon belül (%)
2016.	19	1168	1,6%
2017.	14	1205	1,16%
2018.	16	1010	1,58%
2019.	12	952	1,26%
2020.	7	940	0,74%
2021.	9	1045	0,86%
2022.	8	1035	0,77%
2023.	10	1054	0,94%

Forrás: Helyi nyilvántartás

4.4 a) 4. számú táblázat - Megállapított hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és nagykorúvá vált gyermekek száma:

Év	HH (fő)	HHH (fő)
2016.	56	175
2017.	63	148
2018.	70	143
2019.	67	134
2020.	65	122
2021.	72	117
2022.	60	112
2023.	66	107

Forrás: Helyi nyilvántartás

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A törvényi előírásoknak megfelelő létszámmal működnek a város intézményei. Esetleges forrástöbblet esetén szakemberek létszámának növelése biztosítható. Jelzéssel élünk a fenntartók felé, ha szükségét látjuk bizonyos területek ellátására.

Az óvoda nevelő intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik. Az óvodában kialakított hagyományok jelentősen szolgálják a közösséggé formálódást és a tartalmas közösségi életet. Nagyon fontos, hogy az óvodapedagógusok minden gyermek képességét önmagához – a saját lehetőségeihez – viszonyítva igyekezzen fejleszteni. A részképességek fejlődésében elmaradott gyermekek felzárkóztatása, illetve fejlesztése lényeges kérdés már óvodai korban is.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében fontos, hogy az óvodában eltöltött idő élményekkel teli és programokban gazdag legyen. Ezek a gyermekek sokszor ingerszegény környezetben élnek, ezért szükséges a látáskör szélesítése, valamint a kulturális programokhoz való hozzáférés esélyének növelése. Az óvodában a játékos tanulásban való önkéntes részvétel, esélyt jelenthet a további fejlődésre.

4.4.1. a) számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG Csongrádi Óvodák Igazgatósága		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	6	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	5	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	538	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógyypedagógiai neveléssel együtt) (db)	22	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6 ⁰⁰	17 ⁰⁰
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	20 munkanap	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	44	1
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	44	12
Gyógyypedagógusok létszáma	1	0
Dajka/gondozónő	22	0
Pedagógiai asszisztens	9,5	0
Óvodatitkár	1	0
Megváltozott munkaképességű dolgozó	5	0
Közfoglalkoztatott dolgozó	2	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.1. b) számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG Kozmutza Flóra Óvoda		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	6	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	26	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógyypedagógiai neveléssel együtt) (db)	2	
Az óvoda nyitvatartási ideje:	6 ³⁰	16 ³⁰
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	20 munkanap	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	2	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	2	0
Ebből gyógyypedagógusok létszáma	2	0
Dajka/gondozónő	2	0
Gyógyypedagógiai asszisztens	1	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat – Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai csoportok száma – gyógypedagógiai neveléssel együtt	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)
	fő	db	db	db
2016.	532	24	573	7
2017.	560	23	551	7
2018.	546	23	566	7
2019.	567	24	576	7
2020.	552	23	551	7
2021.	555	23	551	7
2022.	571	24	576	7
2023.	567	24	576	7

Forrás: TeIR

4.4.3. számú táblázat – Óvodai nevelés adatai

Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Gyógyped-i oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül	Egy óvodai csoportra jutó gyermekek száma
	fő	fő	fő
2016.	484	11	20
2017.	496	14	22
2018.	489	16	21
2019.	492	13	21
2020.	477	11	21
2021.	486	13	21
2022.	505	15	21
2023.	523	14	22

Forrás: TeIR

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

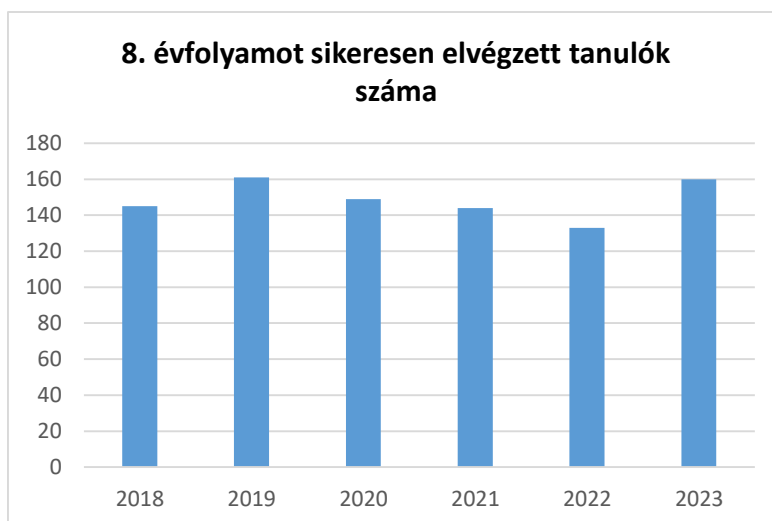
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban
	db	db	db	fő	%
2016.	4	55	6	19,18	6,73
2017.	4	55	6	19,09	6,38
2018.	5	56	6	19,00	9,59
2019.	5	57	6	18,47	9,12
2020.	5	60	6	17,90	10,89
2021.	5	61	6	17,61	11,36
2022.	5	58	6	18,5	11,9
2023.	5	55	6	19	10,6

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
	Fő
2015/2016.	155
2016/2017.	154
2017/2018.	145
2018/2019.	161
2019/2020.	149
2020/2021.	144
2021/2022.	133
2022/2023.	160

Forrás: TelR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Az önkormányzatnak nincs tudomása róla. Ezzel kapcsolatos jelzések az önkormányzathoz nem érkeznek.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Az önkormányzatnak már nincs kompetenciája e területen a beavatkozásra, csupán javaslattal élhet. Az eddigi együttműködés fennáll a különböző fenntartókkal.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

Az önkormányzatnak nincs tudomása róla. Ezzel kapcsolatos jelzések az önkormányzathoz nem érkeznek.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások

Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma*	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016.	0	0	146	378
2017.	0	0	107	179
2018.	0	0	177	145
2019.	0	0	186	99
2020.	0	0	167	57
2021.	0	0	113	62
2022.	0	0	125	198
2023.	0	0	84	91

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

* A Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal kötött együttműködési megállapodás alapján.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Iskolán kívüli szabadidős programokon való részvételi arány a gyermekek körében alacsony. Nagy anyagi terhet ró a családra a gyermekek nyári táboroztatása.	Az érintettekkel együttműködve szabadidős programok és nyári táborok szervezése
Az egyébként is csökkenő gyermeklétszám mellett, kevés azon gyermekek száma, akik a városban képzelik el felnőtt életüket	A gyermekek kötődésének erősítése a városhoz, helyben maradás elősegítése
A gyermekek egyre fiatalabb korban válnak bűncselekmény áldozatává vagy résztvevőivé.	Minél több gyermek, fiatal bevonásával bűnmegelőzési és drog-prevenációs előadások tartása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról,
- az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelve (2006. július 5.) a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról.

Csongrád lakosságát megvizsgálva megállapíthatjuk, hogy a nők várható élettartama magasabb, mint a férfi lakosságé, mert százalékos arányuk 60 év felett magasabb, mint a férfiaké.

5.1. számú táblázat - Állandó népesség – 2023.

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
0-14 éves	998	1082	2080	48	52
15-17 éves	228	225	453	50,3	49,7
18-59 éves	4143	4430	8573	48,3	51,7
60-64 éves	573	439	1012	56,6	43,4
65 év feletti	2351	1476	3827	61,4	38,6

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Jelenleg a nemek esélyegyenlőségével kapcsolatban az önkormányzat számára nem állnak rendelkezésre megfelelő adatok.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és a terhességet is.

Önkormányzatunk fontosnak tartja a nők és a férfiak esélyegyenlőségének érvényesítését a gazdasági és a szociális szférában is.

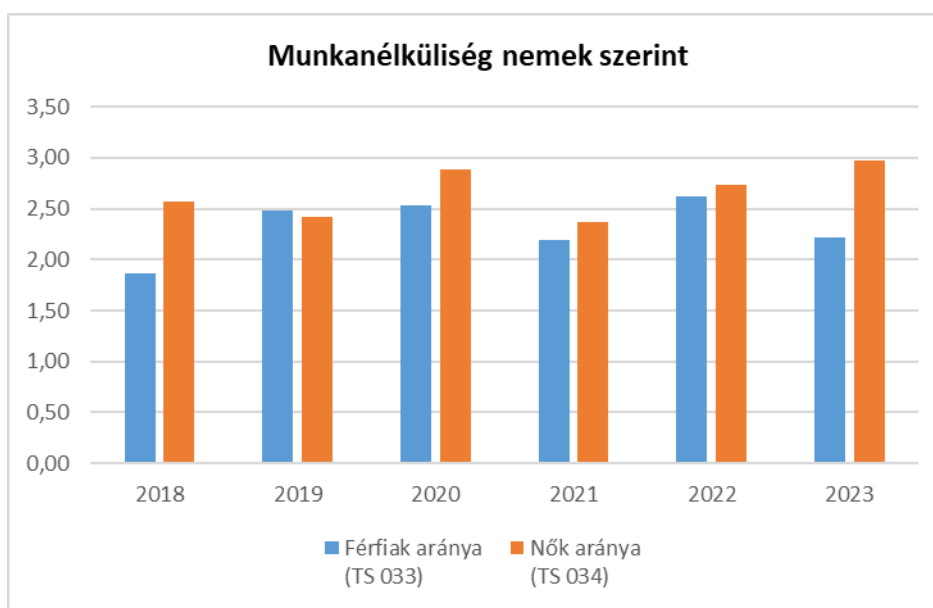
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségét tekintve a hagyományos nemi szerepeket érintő felfogás következtében a gyermekvállalás, a gyermeknevelés a nők életpályáját kedvezőtlenül befolyásolja, szűkíti térben és időben a mozgásterületüket, hiszen még mindig a nők vállalnak nagyobb részt a családi, háztartási teendők ellátásában. A nők nagy része helyben elsősorban az oktatás, az egészségügy, a kereskedelem, a szolgáltatás és az önkormányzat intézményeiben dolgoznak.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség		Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében				
	Férfiak	Nők	Férfiak		Nők		Összesen
	fő	fő	fő	%	fő	%	%
2016.	5651	5563	172	3,04	187	3,36	3,2
2017.	5513	5485	124	2,25	170	3,1	2,67
2018.	5469	5400	102	1,87	139	2,57	2,22
2019.	5365	5281	133	2,48	128	2,42	2,45
2020.	5289	5181	134	2,53	149	2,88	2,71
2021.	5216	5054	114	2,19	120	2,37	2,28
2022.	5161	4993	135	2,62	137	2,74	2,68
2023.	5094	4944	113	2,22	147	2,97	2,60

Forrás: TeIR, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső aránya

Év	Nyilvántartott álláskereső száma	180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkn belül
	fő	fő	%	%
2016.	359	131	36,49	55,73
2017.	294	114	38,78	57,02
2018.	241	73	30,29	53,42
2019.	261	72	27,59	47,22
2020.	283	129	45,58	54,26
2021.	234	124	52,99	46,81
2022.	272	122	44,9	44,3
2023.	260	104	40	51,9

Forrás: TeIR, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma

Év	Nyilvántartott álláskereső száma	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma
	Fő	Fő
2016.	359	47
2017.	294	45
2018.	241	40
2019.	261	33
2020.	283	35
2021.	234	20
2022.	272	21
2023.	260	19

Forrás: TeIR, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

A táblázatból látható, hogy átlagosan több női álláskereső van regisztrálva a CSCSVKH Csongrádi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán, mint férfi. A nők munkaerő- piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és nők az adott településen való foglalkoztatottságának mutatói arról nyújthatnak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség. Pontosabb képet kapnánk a kérdésről, ha a rendelkezésre álló adatok között lenne, hogy az érintett csoportból (férfiak és nők is) hányan nevelnek gyermeket, hányan nevelnek 15 évesnél fiatalabb gyermeket, mennyi gyermeket nevelnek az egyes családok, illetve mennyi az egyedülálló szülő.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A településen jelenleg kifejezetten csak nőknek induló képzési program nincs.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A településen a munkanélküliek foglalkoztatását az önkormányzat járási startmunka program keretében szervezi meg. A közfoglalkoztatás keretében felvételt nyert munkavállalóknál figyelmet fordítunk a nemek arányára is, bár az országos viszonylathoz hasonlóan Csongrádon is csökken a közfoglalkoztatottak száma.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Az önkormányzatnak nincs tudomása róla. Ezzel kapcsolatos jelzések az önkormányzathoz nem érkeznek.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, mert esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják, így szükséges a hozzáférés feltételeinek vizsgálata.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában.

5.2.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016.	6+1	532	76
2017.	6+1	560	80
2018.	7+1	546	68,2
2019.	7+1	567	70,8
2020.	7+1	552	69
2021.	7+1	555	69,3
2022.	7+1	567	70,8
2023.	6+2	546	68,3

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016.	24+51	26+77=103
2017.	24+51	26+76=102
2018.	24+51	41+68=109
2019.	24+51	38+79=117
2020.	24+51	35+73=108
2021.	24+51	31+69=100
2022.	24+51	37+88=125
2023.	24+51	42+84=126

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A **bölcsőde** a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

Városunkban két önkormányzati fenntartású bölcsőde működik 24, illetve 51 férőhelyszámmal. Elhelyezkedésük kiváló, a város két különböző pontján találhatóak, könnyen megközelíthetőek. A bölcsődei ellátás a város területén élő gyermekeknek biztosított, igyekszünk minden jelentkezőt felvenni az intézménybe.

Csongrádon sem munkahelyi bölcsőde, sem mini bölcsőde nem működik.

A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása. A **családi napközi** a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást.

A **családi bölcsőde** olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a szolgáltatás nyújtója a saját otthonában vagy más, e célra kialakított helyiségben biztosít.

Csongrád városban a Csillagmadár Gyermekeház Szolgáltató Nonprofit Kft. fenntartásában működő családi bölcsődék jelenleg a Bogyókák Családi Bölcsőde (7 férőhely), a Csiga-Bölcsi Családi Bölcsőde (5 férőhely) és a Héthatár Családi Bölcsőde (7 férőhely).

Családi bölcsődei férőhelyek száma

Év	Engedélyezett férőhelyek száma	Férőhelyek összesen
2016.	7 + 5	12
2017.	5	5
2018.	7 + 5	12
2019.	7 + 5	12
2020.	7 + 5 + 7	19
2021.	7 + 5 + 7	19
2022.	7 + 5 + 7	19
2023.	7 + 5 + 7	21

Forrás: Intézményi nyilvántartás

Az **óvoda** a gyermek hároméves korától, tankötelezettségtől nevelő intézmény. A településén 7 óvoda működik. A jelentkezést követően a gyermekeket minden esetben elhelyezzük, figyelembe véve a választott feladat-ellátási helyet. Az integrált oktatás keretében a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beíratására különösen odafigyelünk.

Óvodák	Férőhely (fő)	2022/2023-ben beiratkozott gyermekek száma (fő)
Bercsényi utcai „Kincskereső” Óvoda	100	92
Bokrosi „Napsugár” Óvoda	25	33
Bökényi „Naprakörző” Óvoda	100	93
Fő utcai „Platánfa” Óvoda	100	91
Széchenyi úti „Gézengúz” Óvoda	50	55
Templom utcai „Delfin” Óvoda	150	126
Kozmutza Flóra Óvoda	26	16
Összesen	551	503

Forrás: Intézmények nyilvántartása

A nemzeti köznevelési törvény értelmében 2013. szeptember 1-jétől az **általános iskolában** 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

Az általános iskolák száma a településen 6, ebből egy intézmény egyházi fenntartású. Az iskolai kínálat lakosságszámhoz viszonyítva kiemelkedő.

A városvezetés az elmúlt években mindent megtett annak érdekében, hogy intézményeit korszerűsítse, a felvételi igényeket kielégítse, minden igénynek megoldást találjon. Az udvarok, épületek európai szintű felújítása már időszerű, az önkormányzat folyamatosan figyeli a pályázati lehetőségeket.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakai munkájában jelenik meg. E területen belül is fokozott figyelmet fordítanak a szociálisan nehéz helyzetben lévő várandósokra és gyermeküket egyedül nevelő anyákra. A védőnők szerepe már várandós korban felértékelődik, tanácsokkal látják el a leendő szülőket, a beszélgetések során részesül a kismama új információkban. Emellett a kismamáknak meg kell jelenni a kötelező tanácsadásokon, ahol az alapvizsgálatok elvégzése is megtörténik

A gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását a leendő szülők számára már a várandósság ideje alatt megkezdik: beszélgetések, tanácsadás, tanfolyamok, családlátogatások keretében. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a nyomtatványok beszerzésében is.

Általánosságban megállapítható, hogy a születendő gyermekek megfelelő körülmények közé tervezettek, illetve megfelelő körülmények között élnek. Sajnos vannak esetek, amikor a csecsemő csak minimális feltételeket, családi, érzelmi kötődéseket és biztonságot kapja meg. A védőnők őket és családjukat kiemelt figyelemmel kísérik. A csecsemők és a kisgyermekek megfelelő színvonalú egészségügyi és egyéb szolgáltatásokat vehetnek igénybe. A család és nővédelmi gondozást a védőnők mellett orvosok, családgondozók és egyéb szakemberek segítik.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A nők elleni erőszak az ENSZ meghatározása szerint, bármely olyan, a nőket nemük miatt érő erőszakos tett, mely testi, szexuális vagy lelki sérülést okoz vagy okozhat nőknek, beleértve az effajta tettekkel való fenyegetést, valamint a kényszerítést és a szabadságtól való önkényes megfosztást, történjen az a közéletben vagy a magánszférában. A családon belüli erőszak elsődleges áldozatai nők és gyerekek. A statisztikai adatok szerint a partnerbántalmazás az esetek 95 %-ban férfi elkövetőt és nő áldozatot jelent. A magyar adatok azt mutatják, hogy minden ötödik nő él vagy élt valaha olyan kapcsolatban, ahol partnere rendszerint testileg bántalmazta őt.

A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak elsősorban a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, továbbá a Rendőrség nyilvántartásában jelenik meg. A Családsegítő Szolgálat munkatársai szakmailag nagyon képzettek, számos esetben segítettek a bántalmazás miatt hozzájuk forduló kliensnek. A családon belüli erőszak a társadalom szinte minden szegmenséhez köthető, de talán a legdrasztikusabb esetek mégis a megélhetési gondokkal küzdő, hátrányos helyzetű társadalmi rétegeknél tapasztalhatóak. Fontos a nők jogainak megismertetése az esetleges problémák elkerülésének ismertetése és az ehhez kapcsolódó információk átadása. Jobb minél fiatalabb korban elkezdni a prevenciós munkát, minél hamarabb beépüljön a fiatalok értékrendszerébe.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Krízishelyzet kezelésére – amennyiben az anyagi jellegű – az önkormányzat rendkívüli települési támogatást biztosít a rászorulóknak.

A **családsegítés** a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. A Piroskavárosi Szociális Család- és Gyermekjóléti Intézmény Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a hétköznapi nyitva tartásán felül, bármikor igénybe vehető telefonos elérhetőséget tart fenn.

A településen anyaotthon, családok átmeneti otthona nem működik. **Családok Átmeneti Otthona** Szentesen (10 km távolság- tömegközlekedéssel megoldható) igénybe vehető szolgáltatás. Otthonszerű elhelyezés formájában együttes lakhatást és ellátást biztosít a családi krízis következtében védelmet kereső, vagy a szociális krízisbe került, és ez által átmenetileg otthontalanná vált gyermekes családok számára. Szolgáltatásaival a család egyben tartását, a gyermekek védelmét, az önálló életvezetés kialakítását segíti elő.

A **családvédelmi koordinációs feladat** 2020. január 1. napjától a jegyző hatáskörébe tartozik. A családvédelmi koordinációért felelős szerv a hozzátartozók közötti erőszak, vagy annak veszélye miatt tett jelzés fogadását követően a bántalmazottat és a bántalmazót személyes meghallgatás érdekében történő megjelenésre hívja fel, a bántalmazottat és a bántalmazót külön-külön hallgatja meg. A családvédelmi koordinációért felelős szerv a személyes meghallgatáson elhangzottakat jegyzőkönyvbe foglalja és haladéktalanul tájékoztatja a rendőrséget, kiskorú érintettsége esetén a gyámhivatalt is. Tájékoztatja a bántalmazottat és a bántalmazót az igénybe vehető segítségnyújtási, konfliktuskezelő lehetőségekről.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselőlet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a köz érdeke. A képviselő-testületben 2019-ig két női képviselő tevékenykedett, jelenleg már csak egy fő női tagja van. Az önkormányzat három bizottságának munkájában további két fő nő vesz részt, mint külsős tag.

5.6.1. számú táblázat –Polgármesteri Hivatal létszámadatai nemek szerint
(munkaszerződéssel és köztisztviselői kinevezéssel foglalkoztatottak)

Év	Nő (fő)	Férfi (fő)	Összesen
2017.	43,25	10,75	54
2021.	46	8	54
2023.	42	8	50
2024.	41	6	47
2025.	43	7	50

Forrás: Csongrád Városi Önkormányzat

5.6.2. számú táblázat- A nők szerepe a helyi közéletben

Év	Képviselő-testületi tag		Polgármesteri Hivatal vezetése	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2017.	10	2	1	1
2021.	11	1	1	1
2023.	11	1	1	1
2024.	11	1	1	1
2025.	11	1	1	1

Forrás: Csongrád Városi Önkormányzat

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Az önkormányzatnak nincs tudomása róla. Ezzel kapcsolatos jelzések az önkormányzathoz nem érkeznek. Igények nem merültek fel.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az egészségügyi szűrővizsgálatot nem veszik komolyan az emberek, kevesen vesznek részt rajtuk (akkor is, ha ingyenes). Általánosságban véve rossz az emberek egészségi állapota.	Betegségek megelőzése, kockázatok kialakulásának csökkentése. Egészségmegőrzés, prevenció és szűrővizsgálatokkal.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Az önkormányzat esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenységének egyik alappillére a szociális szolgáltatástervezési koncepció. A koncepció célja a helyi szociálpolitika szélesítése, élethelyzetek javítása, az újratermelődés mérséklése. Fontos cél, hogy a város minden lakója számára legyenek elérhetőek szükségleteikre épülve olyan ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják. További cél, hogy a szociális szféra működése feleljen meg a szakmai kritériumoknak és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat. Különösen fontos ez az idősebb korosztály tekintetében.

Az időskor fogalomköre különböző dimenziókban eltérően értelmezhető. Az, hogy ki milyen idős kifejezhető az évek számával, de a biológiai életkor például ettől eltérő lehet, hiszen ez az egészségügyi állapot függvénye. Beszélhetünk pszichológiai életkorról, arról, hogy ki milyen idősnek érzi saját magát, vagy szociológiai életkorról, amelyen azt érjük, hogy a társadalom milyen idősnek tart valakit.

Az utóbbi évtizedekben az időskor határai is átrendeződtek, megváltoztak. Hatvanöt év után kezdik számítani csak az időskort, azt követi az öregkor, és kilencvenéves kortól nevezzük az időseket aggoknak. A szociális ellátások tekintetében Csongrád városban a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások széles köre áll a területen élő lakosság rendelkezésére. A szolgáltatások köre a lakosság szükségletei alapján kiépítve biztosítja az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét.

Városunkban 4 idősek otthona működik. Az önkormányzati fenntartású intézmények kihasználtsága 100 %-os. Önkormányzatunk a szociális törvény 86. §-ában meghatározott szolgáltatástervezési kötelezettségeit teljesítette, oly módon, hogy az átmeneti elhelyezést nyújtó ellátás – szociális ápoló otthon – és szakosított ellátási formák közül idősek otthonait is működteti.

A bentlakásos intézményekben folyó gondozási tevékenység alatt az intézmény szolgáltatását igénybevevők részére, olyan fizikai, mentális, életvezetési, egészségügyi ellátást kell érteni, amely a lakó szociális, testi, szellemi állapotának megfelelő egyéni bánásmódban való részesítést jelent.

Ápolást, gondozást nyújtó tartós bentlakásos intézmények, azon személyek részére, akik szociális és egészségi állapota folyamatos gondozást igényel, de tartós kórházi kezelésre nem szorulnak. Bekerülés lehetősége a jogszabályokban foglaltak szerint.

Az intézmények célja, az időskorú személyek életminőségének javítása a komplex gondozás és a szociális munka eszköztárának alkalmazásával. A szolgáltatásokat igénybe vevő idős személyek részére egyénre szabott, a szükségleteikhez igazodó segítséget nyújt, amelynek mértékét és módját mindenkor, az egészségi-, szociális és pszichés állapot alapján határozzák meg.

Az alábbi táblázat a város idősek otthonaiban elhelyezettek számadatait mutatja 2022-ben. Ekkor még négy intézmény működött.

6. számú táblázat Csongrádon működő idősek otthonainak számadatai (2022.12.31.)

	Férőhelyek száma	Kihasználtság	Várólista
Szociális Ápoló Otthon	30 fő	100 %	46 fő
Gondviselés Háza (Vasút u.)	29 fő	100 %	33 fő
Piroskavárosi Idősek Otthona	50 fő	100 %	51 fő
Gondviselés Háza Aranysziget Idősek Otthona	184 fő	87 %	44 fő
Összesen	293 fő	-	174 fő

Forrás: Intézmények adatszolgáltatása

2024-ben az átmeneti elhelyezést nyújtó Szociális Ápoló Otthon megszűnt, és jelenleg a Vasút utca 92. szám alatti telephelyen az Őszülő Otthon ápolást- gondozást nyújtó idősek otthonaként

működik. A második táblázat a jelenlegi, 2025-ös létszámadatokat tartalmazza, az új struktúrának megfelelően.

6. számú táblázat Csongrádon működő idők otthonainak számadatai jelenleg

	Férőhelyek száma	Kihasználtság	Várólista
Őszülő otthon (Vasút u.)	62 fő	100 %	65 fő
Piroskavárosi Idősek Otthona	50 fő	100 %	50 fő
Gondviselés Háza Aranysziget Idősek Otthona	184 fő	98%	88 fő
Összesen	296 fő	-	203 fő

Forrás: Intézmények adatszolgáltatása

A fenti táblázat jól mutatja, hogy szükség van ekkora számban idők otthonának működtetésére, hiszen nem csak az otthonok kihasználtsága történik meg teljes mértékben, de a várólistán szereplő idők száma is ezt mutatja. Az intézmények szem előtt tartják a magas fokú szakmaiságot, amelyet az ellátottak szociális helyzete és egészségügyi állapota megkíván.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

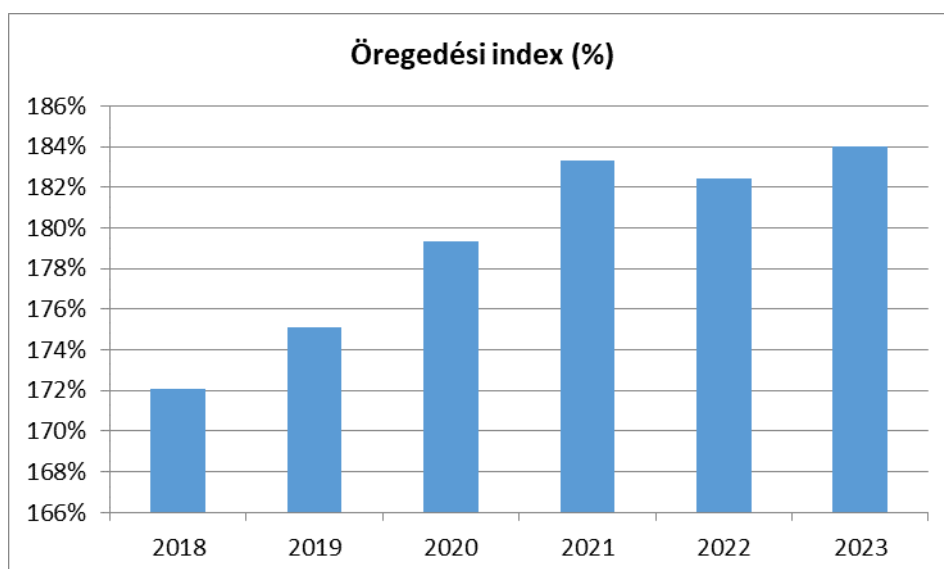
Az idősödő társadalom jelének egyik fontos mérőszáma az öregedési index, a 60 éven felüliek és a 14 éven aluliak arányszámát fejezi ki. A népesség öregedése tartós, de lassú folyamat, az öregedési index az idős népességnek a fiatal népességhez viszonyított arányát mutatja, éppen azt méri, hogy hol tartunk ebben a folyamatban. Az idők száma és aránya az elmúlt évtizedek során fokozatosan nőtt a településen. Az élettartam meghosszabbodásával ez az arány további emelkedő tendenciát mutat, amely a későbbiekben új feladat elé állítja a szociális ellátórendszert.

Csongrád térségét vizsgálva azt kell megállapítanunk, hogy a kistérségben magasabb a 65 évesnél idősebb lakosság aránya, mint a megye egész területén. Ami azt mutatja, hogy a lakosság majd' egynegyede a legidősebb korcsoportba tartozik. Csongrád városát közelebbről megvizsgálva megállapíthatjuk, hogy az idős lakosság jelenléte a kistérségi arányoknak megfelelően magas. A 0-14 éves korosztályba tartozók lakosságon belüli aránya a megyei, kistérségi és városi adatok esetében nem mutat komoly eltérést, mint ahogy a 15-64 évesek aránya sem.

6.1. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2016.	3 568	2 165	164,80%
2017.	3 593	2 158	166,50%
2018.	3 647	2 119	172,11%
2019.	3 733	2 132	175,09%
2020.	3 754	2 093	179,36%
2021.	3 813	2 080	183,32%
2022.	3817	2092	182,46%
2023.	3827	2080	183,99%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

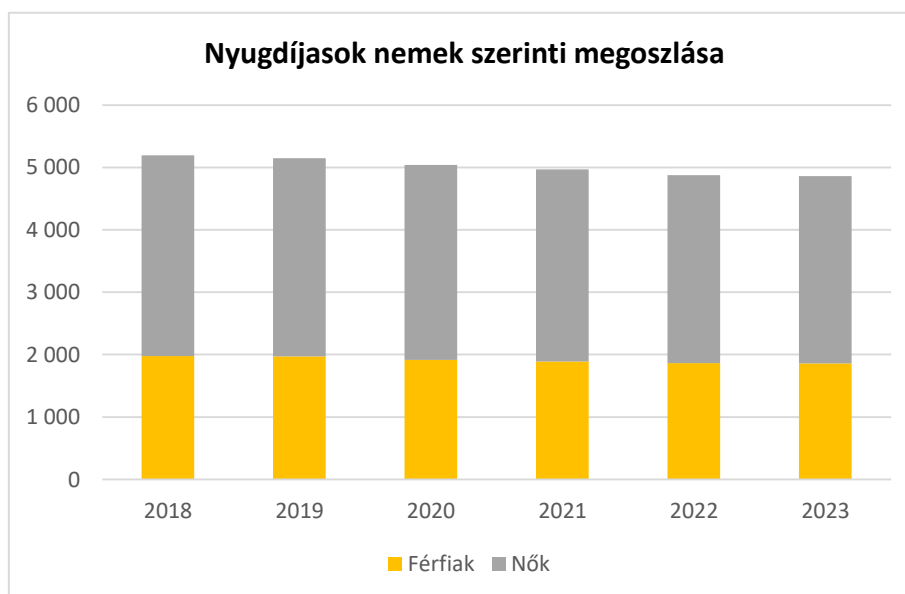
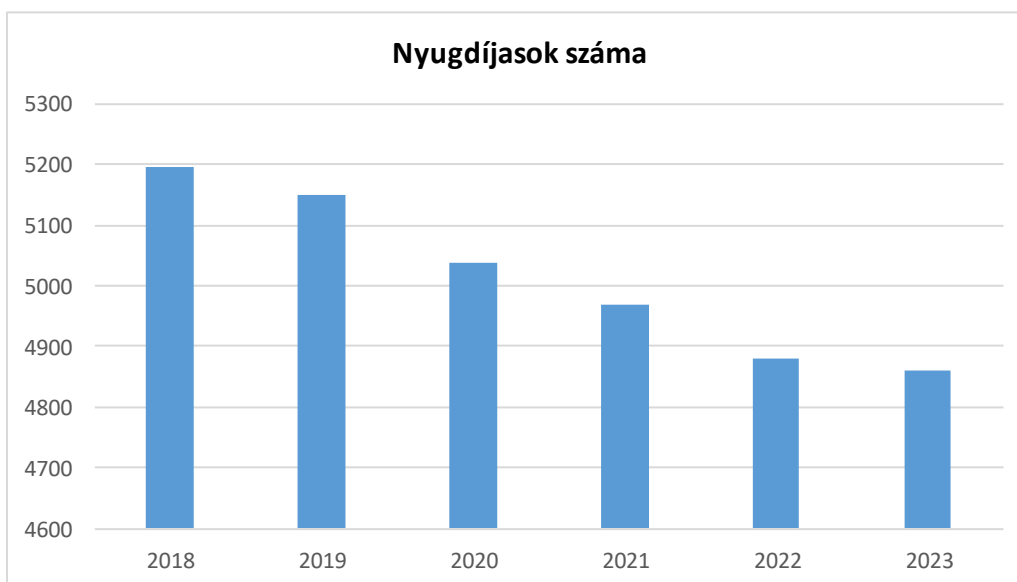

A település egyik problémája a lakosság előregedése. A település lakossága folyamatosan csökken, ezen túlmenően pedig viszonylag kedvezőtlenül alakul a lakosság kormegoszlása is. A népességfogyás legfontosabb okaként elemzésünk eredményeként a természetes fogyás folyamatát nevezhetjük meg. A Nyugdíjfolyósító Igazgatóság a lakosság több mint harmadának folyósított 2020-ban nyugdíjat (öregségi, özvegyi, szülői nyugdíj, árvaellátás) vagy valamilyen egyéb ellátást (életkoron alapuló ellátások, megváltozott munkaképességűeknek járó ellátások, egyéb járadékok, járandóságok).

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2016.	2 056	3 331	5387
2017.	2 013	3 281	5294
2018.	1 975	3 219	5194
2019.	1 972	3 177	5149
2020.	1 914	3 125	5039
2021.	1 889	3 079	4968
2022.	1864	3015	4879
2023.	1857	3002	4859

Forrás: TeIR, KSH Tstar

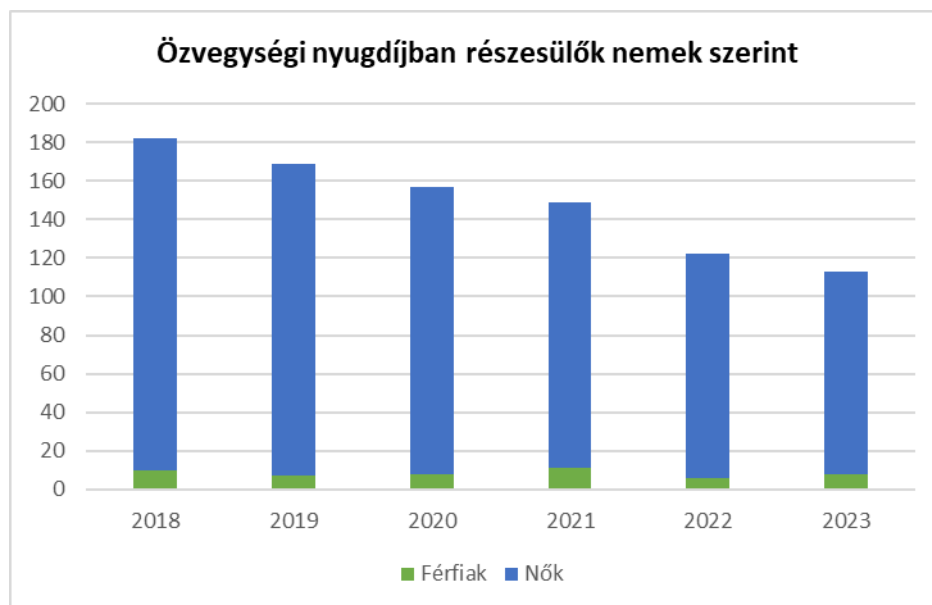
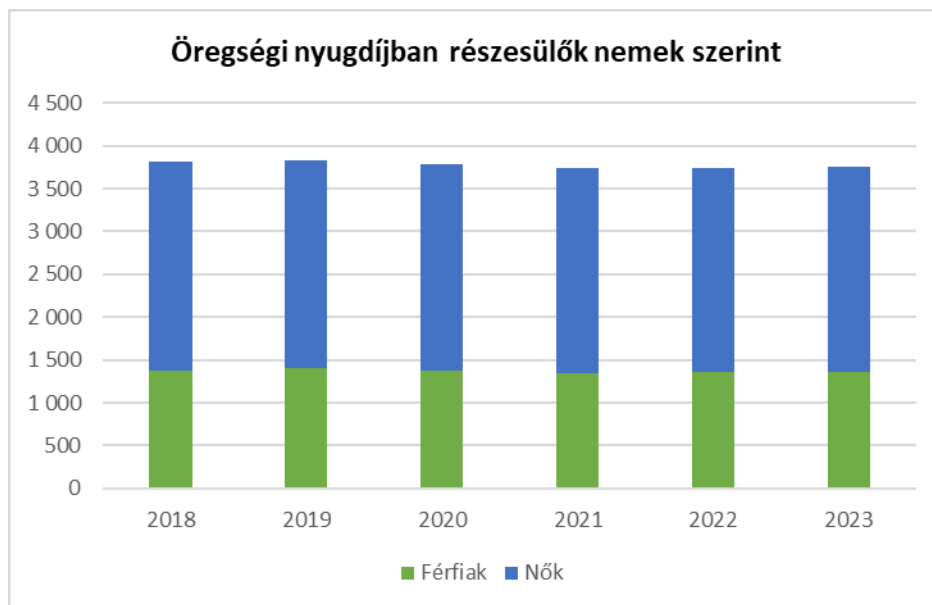

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban* részesülő férfiak száma	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő)
2018.	55 fő	1 fő	1 381 fő	2 430 fő	10 fő	172 fő	10 fő
2019.	50 fő	0 fő	1 401 fő	2 430 fő	7 fő	162 fő	12 fő
2020.	50 fő	0 fő	1 367 fő	2 416 fő	8 fő	149 fő	10 fő
2021.	50 fő	0 fő	1 344 fő	2 397 fő	11 fő	138 fő	9 fő
2022.	48 fő	0 fő	1353 fő	2388 fő	6 fő	116 fő	11 fő
2023.	45 fő	0 fő	1358 fő	2395 fő	8 fő	105 fő	8 fő

Forrás: TeIR, KSH Tstar

* **Életkoron alapuló ellátások** (korhatár alattiaknak járó ellátások): a nyugdíjkorhatárt be nem töltött személyek részére folyósított ellátások, melyek a 2012 előtti különféle korai öregségi nyugdíjakat váltották fel. Az ide tartozó ellátások (korhatár előtti ellátás, szolgálati járandóság, átmeneti bányászjáradék, balettművészeti életjáradék) a nyugdíjkorhatár betöltése után korbetöltött öregségi nyugdíjjá alakulnak át.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: foglalkoztatási törvény) 30. §-a értelmében a nyugdíjazáshoz közel álló álláskereső részére nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint a 32. §-a értelmében költségtérítés jár. Az álláskeresői segély feltételeit a foglalkoztatási törvény rögzíti. Az idősebb korosztály és a nyugdíjasok is végeznek jövedelemkiegészítő tevékenységet. Mint minden aktív korú csoport, így az idősebb, 55 év feletti munkavállalói korcsoportot is erősen érinti a munkanélküliség. A munkaerő-piacon az idősebb korosztály mindent megtesz annak érdekében, hogy munkahelyét

meg tudja tartani és családjának megfelelő anyagi háttérrel biztosítson. Létszámuk évről évre nő. Ha valaki 60 év felett veszíti el munkahelyét, nehezen talál szakmájában, azonos bérszínvonalon helyben munkát. Vannak szakterületek, ahol olyan magas a szakemberhiány, hogy a törvény engedi a nyugdíjas korú személy foglalkoztatását, továbbfoglalkoztatását.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A nyugellátásban részesülők munkavállalás lehetőségeinek szabályai központilag rögzítettek, mind a közszféra, mind a magánszféra területén. Az idősebb korosztály gazdasági aktivitása a nyugdíjkorhatár emelésének következtében nőtt az elmúlt években. Az idősek munkavállalását a kettősség jellemzi, a relatív biztonság és a reménytelenség együtt. Az idős korosztályban kevés az idegen nyelvet beszélők és a megfelelő informatikai tudással rendelkezők száma.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	241	261	283	234	272	260
41-45 év	Fő	31	34	27	21	29	27
	%	12,86%	13,03%	9,54%	8,97%	10,66%	10,38%
46-50 év	Fő	29	19	23	20	23	36
	%	12,03%	7,28%	8,13%	8,55%	8,46%	13,85%
51-55 év	Fő	9	14	21	11	20	13
	%	3,73%	5,36%	7,42%	4,70%	7,35%	5,00%
56-60 év	Fő	18	31	18	20	23	22
	%	7,47%	11,88%	6,36%	8,55%	8,46%	8,46%
61 éves, vagy afeletti	Fő	41	42	65	74	78	71
	%	17,01%	16,09%	22,97%	31,62%	28,68%	27,31%

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A civil életnek köszönhetően a nyugdíjas korosztály igen aktív. Csongrád Városi Önkormányzat számos civil szervezetet tart nyilván. Több nyugdíjas klub működik a városban. A teljesség igénye nélkül vannak természetvédelemmel, sporttal, zenével, bélyeggyűjtéssel foglalkozó civil szervezetek, hagyományőrzéssel foglalkozók, de működik irodalmi műhely, kártyások klubja, magyar nóta kör, kamarakórus és versbarátok köre is.

A városban adottak a sportolási lehetőségek, a gyógy- és strandfürdőben úszás, vízilabda, zenés tornaprogramok vannak. A természeti adottságokat kihasználva rendszeresen gyalogos- és biciklitúrák szervezésére kerül sor. A Tisza védőtöltésén a Csongrádot és Szentest összekötő kerékpárút egyszerre nyújt sportolási és szabadidős lehetőséget. Igen elterjedt a térségben a vadászat és horgászat. A Körös-toroknál és a Serház-zugi Holt-Tiszán evezésre van lehetőség. A város körül több lovas klub működik, melyek a lovaglást népszerűsítik.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. A nyugdíjkorhatár növekedése egyre jobban kitolja az idősek munkavégzési kötelezettségét.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (fő)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (fő)	Összes nyugdíjas (fő)
2016.	2056	3331	5387
2017.	2013	3281	5294
2018.	1975	3219	5194
2019.	1972	3177	5149
2020.	1914	3125	5039
2021.	1889	3079	4968
2022.	1864	3015	4879
2023.	1857	3002	4859

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

A *jelzőrendszeres házi segítségnyújtás* a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló időskorú, valamint fogyatékos személyek részére nyújtott ellátás. Segítségével fenntarthatók a biztonságos életvitel feltételei, krízishelyzetben lehetőséget nyújt az ellátást igénybevevő személynél történő gyors megjelenésre és segítségnyújtásra. A szolgáltatásra folyamatosan van igény, az otthonukban élő idős, beteg embereknek biztonságot nyújt a jelzőberendezés. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás jelenleg 100 darab – teljes kihasználtság - kihelyezett készülékkel működik.

2024.12.31. napjával a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, mint feladatellátás megszűnt Csongrádon. Az elmúlt két évben jelentősen lecsökkent a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás iránti igény. A szolgáltatás nyújtásához minimum 40 jelzőkészülék működtetésére lett volna szükség, melynek nem tudtunk megfelelni. 2024.07.01. napján 24 készülékre volt igény városunkban. Az igények csökkenésének fő oka a Gondosóra Program előtérbe helyezése, amely a 65 éven felüli lakosok számára térítésmentesen biztosít készüléket, ellentétben a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybe vételével, mely térítésköteles. A készüléket igénybe vevő 24 fő számára az intézmény segítséget nyújtott a Gondosóra igényléséhez.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szolgáltatás igénybevételéről az alábbi intézményben lehet tájékoztatást kérni: Gesztenyeliget Integrált Szociális Intézmény Csongrád- Csanád Vármegye (6600 Szentes, Bereklapos u. 1/A).

A csongrádi tanyákon élő lakosság számára a város *Tanyagondnoki Szolgálatot* tart fenn, az ellátottak száma jelenleg 332 fő. Minden külterületen élő elláttal köt az intézmény

megállapodást, de nem mindennapos a kapcsolat az összes személlyel. A tanyagondnoki szolgálat megszervezése az esetleges intézményhiányából eredő hátrányok enyhítésére, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítására, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítésére jött létre.

A város területén igénybe vehető három *Idősek Klubja*, egyenként 30 fő férőhellyel.

A *Támogató szolgáltatás* célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

Jelenleg a szolgáltatást 39 fő veszi igénybe.

Étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri étkeztetéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartó tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. A szociális étkeztetés 245 fővel működik.

Csongrád Városi Önkormányzat képviselő-testülete kiemelt figyelmet fordít az időskorú lakosság szociális és egészségügyi helyzetére. A képviselő-testület 2022. január 1. napjától bevezetett egy újfajta települési támogatást *Időskorúak rendkívüli települési támogatása* címen. Az újonnan bevezetett ellátás az időskorban felmerülő többletköltségekhez nyújt hozzájárulást évente egyszeri alkalommal (10.000,- Ft). A támogatásra az a nyugdíj vagy nyugdíjszerű ellátásban, vagy időskorúak járadékában részesülő személy jogosult, aki a kérelem benyújtásakor a 75. életévét betöltötte, Csongrádon állandó lakóhellyel vagy legalább 2 éve tartózkodási hellyel rendelkezik és életvitelszerűen Csongrádon él - kivéve a bentlakásos intézményben élőket - és akinek havi nyugdíja vagy nyugdíjszerű ellátása nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 650 %-át (jelenleg 185.250 Ft-ot).

Városunkban nem működik kórház.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	Házi segítségnyújtásban részesülők száma	Szociális étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	fő	fő
2016.	3 568	97	109	278
2017.	3 593	97	90	301
2018.	3 647	101	77	258
2019.	3 733	101	86	271
2020.	3 754	91	99	259
2021.	3 813	89	107	239
2022.	3817	98	112	250
2023.	3827	98	99	248

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Az idősebb korosztály aktívan részt vesz a város kulturális életében. A szolgáltatásokhoz teljes körűen hozzáférnek. A városban tanyagondnoki szolgálat működik, mely szállítja az idősebb korosztályt, ezzel is segítve a különböző szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket.

Minden év októberében kerül megrendezésre a város szociális intézményeiben az Idősek hete rendezvénysorozat. Ilyenkor is számtalan rendezvény keretében ünneplik e korosztályt. Az ünnepségeken részt vesz a város polgármestere, alpolgármestere, a képviselő-testületi tagok. A városban élő szépkorú időseket a polgármester – az idős személy előzetes kérelme alapján - mindig személyesen köszönti otthonukban.

Önkormányzatunk kiemelt figyelmet fordít az idősek esélyegyenlőségére. 2011-ben az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Belügyminisztérium Idősbarát Önkormányzati díjban részesítette hivatalunkat.

c) idősek informatikai jártassága;

Az idősebb korosztály digitális tudása, informatikai jártassága a többi korosztályhoz viszonyítva elmaradottabb, de nem készült felmérés erre vonatkozóan. A város folyamatosan keresi azokat a pályázati lehetőségeket, hogy tanfolyamokon vehessenek részt az érintettek. A Könyvtár nyitva áll mindenki számára, rendelkezik saját számítógépparkkal. Biztosítanak idősek részére is tanulási lehetőséget az informatika területén.

d) a generációk közötti programok.

A településen szervezett rendezvények bármelyikén fiatalok és idősek is egyaránt részt vehetnek/vesznek. Az önkormányzat figyelmet fordít az idős lakosságra, és arra is, hogy semmilyen programból, rendezvényből ne maradjanak ki. Minden évben, október hónapban megrendezésre kerül az „Idősek-hete” rendezvénysorozat, melynek keretében a helyi idősotthonok lakóit köszönti az adott intézmény. A rendezvényen más programok mellett a fiatalabb korosztály is szórakoztatja az idősebb korosztályt.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A Dr. Szarka Ödön Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény nagy hangsúlyt fektet a szűrésekre, úgynevezett egészségnapok szervezésére és megtartására, melynek keretében szűrések, felvilágosítások, tanácsadások vehetők igénybe. Továbbá megemlíteném még egyszer azt a gondosságot és igényt, amellyel az önkormányzat a szociális területen fellép. A szociális szolgáltatástervezési koncepció pedig mindenki számára elérhető, melyből szintén egy átfogó képet kapnak a szolgáltatásokról, igénybevételi lehetőségekről.

A kifejezetten az idősek számára létrehozott egyesületek a sajátos igényekre építve dolgozzák ki, szervezik programjaikat.

A városban működő idősek klubjai szabadidős programokkal szolgálnak az idősebb korosztály számára.

Önkormányzatunk célja, hogy minél több idős élhessen, minőségi, aktív és biztonságot nyújtó, gondtalan éveket, ezért még inkább szeretnénk színesíteni az elérhető programokat.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzet, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idősebb korosztály digitális kompetenciájának növelése a mai világban elengedhetetlen.	Élethosszig tartó tanulás hozzáféréseinek biztosítása, digitális szakadék csökkentése.
Az idősebb korosztály számára a szabadidő lehetőségének hasznos eltöltése sokszor akadályokba ütközik, nagy probléma körükben a magányosság és a tartós együttlét.	Minél több, színesebb, mindenki számára elérhető, hozzáférhető programok szervezése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy az, aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A fogyatékossgal élő emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. Az Országgyűlés a fogyatékossgal élő emberek hátrányainak enyhítésére esélyegyenlőségük megalapozására, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása érdekében elfogadta a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvényt.

2021 márciusában az Európai Bizottság elfogadta a *fogyatékossgal élő személyek jogainak 2021–2030 közötti stratégiáját*, amely tartalmazza a következő főbb ajánlásokat:

- a fogyatékossgal élők jogait érvényesíteni kell minden területen és szakpolitikában
- a Covid19-járvány utáni helyreállítás során kiemelt figyelmet kell szentelni a fogyatékossgal élőknek, hogy ne érintse őket a válság aránytalanul rosszul
- egyenlő hozzáférést kell biztosítani a fogyatékossgal élők számára az egészségügyi ellátáshoz, a foglalkoztatáshoz, a tömegközlekedéshez és a lakhatáshoz
- az európai fogyatékosági igazolvány projektjét tovább kell fejleszteni, ez segíti, hogy a tagállamok kölcsönösen és önkéntesen elismerjék az egy másik tagországban megállapított fogyatékosági jogállást

Ez a stratégia azt hivatott elérni, hogy Európában minden fogyatékos személy, nemre, rasszra, etnikai származásra, vallásra vagy meggyőződésre, korra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélkül:

- élhessen emberi jogaival;
- ugyanolyan esélyekkel élhessen, és ugyanúgy részt vehessen a társadalomban és a gazdaságban, mint mások;
- maga dönthessen arról, hol, hogyan és kivel él;
- szabadon mozoghasson az EU-ban, függetlenül attól, hogy ehhez milyen támogatásra van szüksége;
- ne legyen része semmiféle megkülönböztetésben.

Ez az új és megerősített stratégia figyelembe veszi a fogyatékossgok sokféleségét, beleértve a hosszú távú fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodásokat, amelyek gyakran láthatatlanok.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, ezért önkormányzatunk törekszik olyan környezet kialakítására és működtetésére, melyben az esélyegyenlőség megvalósul mindennapi életük során a lakhatás és a közlekedés terén, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A fogyatékos ügy – és általában az esélyegyenlőség – talán legfontosabb feladata az, hogy az államigazgatás területén meghonosodjon az a szemlélet, hogy a fogyatékos emberek ügye nem csak szociális kérdés: valamennyi ágazat, minden közigazgatási szereplő kötelessége és

felelőssége, hogy a saját területén érvényesítse a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének szempontjait, valamint megtegye az ehhez szükséges szakpolitikai lépéseket.

A fogyatékoság ügyében a társadalmi szemléletformálás az egyik legnagyobb kihívás. A következő nemzedékeknek már úgy kellene felnőniük, hogy természetes legyen a fogyatékoság mibenléte, nem megbélyegzendő dolog. A fogyatékos emberek integrációja mindenki feladata és nem csupán pénz kérdése, habár jelentős anyagi forrást emészt fel. Az egyenlő esélyű hozzáférés nem csak liftek, rámpák, speciális táblák vagy hangos térkép alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekinti. Ennek egyik fontos eszköze az esélyegyenlőségi terv elkészítése és az abban foglaltak végrehajtása.

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi évtizedben új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékkal élő ember – mozgássérült, látássérült, hallássérült, értelmi fogyatékkal élő, autista, súlyosan halmozottan fogyatékos – speciális szükségleteinek figyelembevételével kell a komplex akadálymentesítést megoldani, azaz az egyenlő esélyű hozzáférést megteremteni. Ez olyan eszközöket és megoldásokat jelent, amelyek lehetővé teszik, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékkal élő is igénybe tudja venni. Nem csupán az épületek akadálymentesítéséről beszélünk tehát, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről, és még annál is többről.

7.1 A településen fogyatékosággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékos személyek nappali ellátásával elsősorban az **Esély Szociális Alapellátási Központ keretében működő Fogyatékosok Nappali Intézménye** foglalkozik. Az intézmény a saját otthonukban élő, harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes, vagy önellátásra nem képes, felügyeletre szoruló fogyatékos részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint alapvető higiéniai szükségletei kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak nap közbeni étkeztetését. A szolgáltatás térítésmentes.

Az akadálymentesített földszintes épület a város központi részén, mégsem túl forgalmas helyen található, melyben 4 foglalkoztató, orvosi szoba, pihenőszoba, teakonyha, mosókonyha, mozgássérült vizesblokk biztosítja a tevékenység helyi feltételeit.

Az intézmény az ellátottak részére egyénre szabott fejlesztést, segítségnyújtást, korszerű fizikai, egészségügyi és mentális ellátást biztosít. Céljuk, hogy a speciális szükségletekkel élők a biztonság és az otthonosság érzése mellett növelhessék képességeiket és önállóságukat. Az ott folyó életet elsősorban az ellátottak egyéni szükségletei határozzák meg. Ezek figyelembevételével a nappali intézmény a következőket biztosítja:

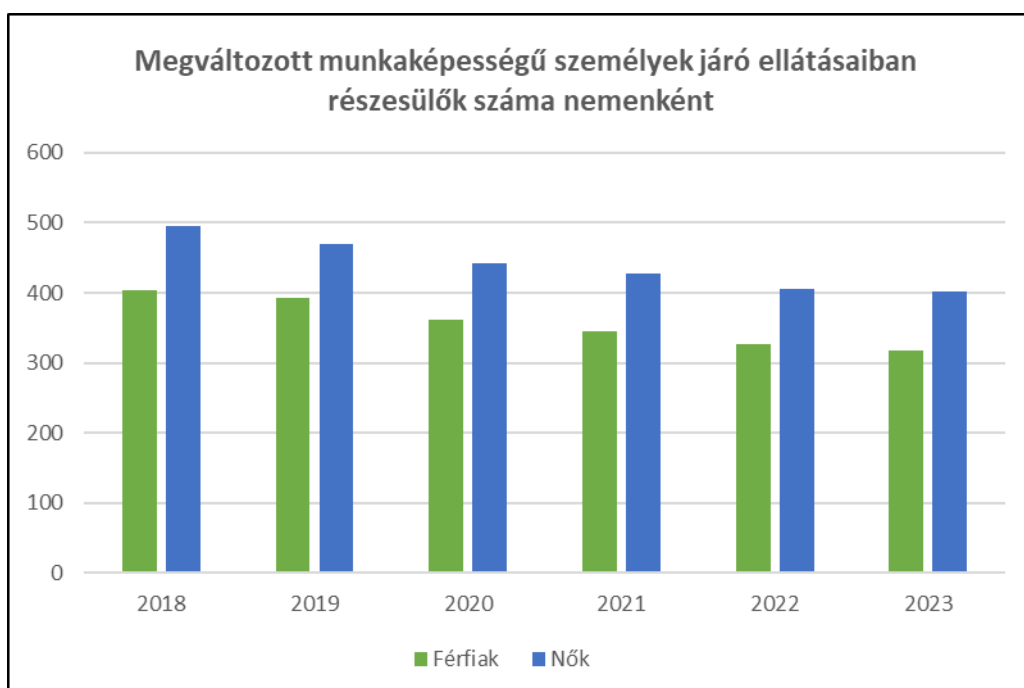
- igény szerinti napközbeni étkeztetés megszervezése
- speciális egyéni, illetve csoportos fejlesztés, foglalkoztatás
- 8 órás szakmai felügyelet
- szabadidő tartalmas eltöltése
- családi kapcsolatok ápolása.

A pandémia idején is biztosított volt az ellátás, részben telefonon, részben saját otthonukban is.

7.1.1 számú táblázat – Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma- férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma- nő	Összesen
2016.	438	539	977
2017.	425	519	944
2018.	404	496	900
2019.	392	470	862
2020.	361	443	804
2021.	345	428	773
2022.	326	406	732
2023.	317	401	718

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (fő)
2016.	33
2017.	33
2018.	36
2019.	34
2020.	34
2021.	33
2022.	36
2023.	35

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

7.1.3 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	Megváltozott munkaképességű személyeknek járó ellátásban részesülők száma (fő)		
	Férfiak	Nők	Összesen
2016.	438	539	977
2017.	425	519	944
2018.	404	496	900
2019.	392	470	862
2020.	361	443	804
2021.	345	428	773
2022.	326	406	732
2023.	317	401	718

Forrás: TeIR Rendszer

Városunkban a Piroskavárosi Szociális és Rehabilitációs Foglalkoztató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság működésének célja a marginalizálódott emberek társadalomba való visszakísérése a foglalkoztatás eszköztárával, egyénre szabottan, meglévő képességeik és kompetenciáik fejlesztése útján. Az intézmény valós piaci feltételek között biztosít keretet a rehabilitációhoz. 5 fő munka-rehabilitációs és két telephelyen 57 és 43 fő fejlesztő-felkészítő foglalkoztatásban foglalkoztatott megváltozott munkaképességű munkavállaló foglalkoztatását folytatja jelenleg. Tevékenységi körük felső- és alsóruházat gyártás, áramelosztó szabályozó készülékek gyártása és szőnyeggyártás.

A munka-rehabilitáció célja a szociális intézményben ellátott személy munkakészségének, valamint testi és szellemi képességének munkavégzéssel történő megőrzése, illetve fejlesztése, továbbá a fejlesztő-felkészítő foglalkoztatásra való felkészítés. A munka-rehabilitáció az intézmény jogviszony keretében történik, megállapodás útján. Fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás célja az intézményben ellátott személy számára munkafolyamatok betanítása és foglalkoztatása révén az önálló munkavégző képesség kialakítása, helyreállítása, fejlesztése, valamint az ellátott felkészítése védett munka keretében, illetve a nyílt munkaerő- piacon történő önálló munkavégzésre. Határozott idejű munkaszerződést köt fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás keretében az ellátott és az intézmény.

Csongrádon található a Lora Beauty Kft., melynek célja munkahelyek teremtése, mellyel munkavállalóik létbiztonságukat fenn tudják tartani. Kezdetben főleg hajdíszek forgalmazásával foglalkoztak, de kínálatukat mára szépségápolási termékekkel, divat kiegészítőkkal, kozmetikumokkal bővítették. Jelenleg 20 fővel dolgoznak. A cég mellett üzemel a Bau-Info-R Kft. is, akik szintén megváltozott munkaképességű személyeket foglalkoztatnak. Jelenleg náluk 75 fő vesz részt a munkában, a Lora Beauty Kft. által előállított termékeket csomagolják, készítik elő szállításra.

A Mozgáskorlátozottak Csongrád Megyei Egyesületének Csongrádi Csoportja a mozgáskorlátozottak helyi csoportokon keresztül történő összefogására, irányítására és segítésére jött létre 1983-ban alakult 38 fővel, mára létszámuk 2022. év végén 60 taggal rendelkezett. Céljaik és feladataik között kiemelkedő jelentőséggel bír a mozgásfogyatékkal élő emberek érdekvédelme, érdekképviselése, valamint személyes életvitelük javítása érdekében használható információk átadása. Csongrádon a Fő utca 12-16. szám alatt a Megyei Egyesület tulajdonát képező irodában működik a csoport. Jelenleg a csoport működése szünetel.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Az értelmi fogyatékosok és különösképpen a középsúlyos értelmi fogyatékosok halmozott hátrányokkal terheltek: alacsony iskolai végzettség, szakmai ismeretek hiánya. Személyiségükre jellemző, hogy önállótlanok, bizonytalanok, döntésképtelenek; gyakran rossz szociális háttérrel rendelkeznek. Ezeket a hátrányokat komplexen és tudatosan felépített és összehangolt támogatással lehet csökkenteni. Ugyanakkor egy sor pozitív lehetőség is rendelkezésre áll: a középsúlyos értelmi fogyatékosok képesek tanulni, fejlődni, megfelelő, számukra kifejlesztett módszerekkel, könnyen érhető tananyagokkal fejleszthetők. Általában együttműködőek, motiválhatóak, legtöbbjük szeretetteljes környezetben nevelkedett, jól szocializált vagy könnyen szocializálható, nem idegen tőlük a kitaró szorgos munka, többségükben a monoton munkát is jól tűrik. A nem megfelelő képzettség gyakori oka, hogy nincs megfelelő iskola a lakóhely körzetében, a többségi iskolák pedig nincsenek felkészülve az értelmi fogyatékos iskolások oktatására. Tehát legtöbbjüknek van esély, hogy megfelelő oktatási-képzési módszerekkel az iskolást kort követően elérhetjük, hogy munkára alkalmas, akár szakképzett munkavállalókká váljanak.

A 2025 évben a Városellátó Intézménynek volt lehetősége a Kistréti Otthonból 15 főt foglalkoztatni. Kisegítő munkát végeznek a zöldfelület gondozásban, gereblyéznek, sepregetnek, virágot és fát locsolnak. Napi 4 órás munkarendben dolgoznak. Irányításukra a Városellátó Intézmény is és a Kistréti Otthonból is delegáltak 1-1 főt. December 06-ig számítunk a munkájukra.

A Kistréti Otthon lakóitól függetlenül a Városellátó Intézmény állandó dolgozói közül is 4 fő fogyatékkal élők. Ők a Közterületi hulladék gyűjtésben és szintén gereblyezésben, sepregetésben segítenek.

Mindenkiről elmondható, hogy igyekszik a munkáját a legjobb tudás szerint és teljes felelősséggel végezni.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki). A foglalkoztatás akkor is megghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt.

Csongrád Városi Önkormányzathoz nem érkezett bejelentés hátrányos megkülönböztetés okán.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A fogyatékkal élők elszigetelődhetnek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetükből.

A **Pszichiátriai betegek közösségi ellátásának** (Fő u. 64.) célja a pszichiátriai betegek lakókörnyezetben történő gondozása, továbbá gyógyulásuk és rehabilitációjuk elősegítése. A szolgáltatás térítésmentes, írásban kell kérelmezni. Az ellátás igénybevételére irányuló kérelemhez mellékelni kell a pszichiáter vagy neurológus szakorvos szakvéleményét a pszichiátriai betegség fennállásáról.

A **Szenvedélybetegek közösségi ellátásának** (Fő u. 64.) célja, hogy az általa gondozott addiktológiai problémával küzdő ellátottak integrált és teljes jogú tagjai maradjanak a társadalomnak, illetve, ha betegségükből adódóan már kirekesztődtek a társadalomból, reintegrálódjanak a közösségbe.

A szolgáltatások térítésmentesek, írásban kell kérelmezni.

A **Támogató szolgáltatás** (Fő u. 64.) célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, a fogyatékos személy önrendelkezésén alapuló önálló életvitelének megkönnyítése, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségével, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli segítségnyújtás biztosítása révén. Ezeken belül a speciális személyi szállítás működtetése, egészségügyi-szociális ellátásokhoz jutás biztosítása, jelnyelvi tolmácsszolgálat elérhetőségének biztosítása, segítségnyújtás a fogyatékkal élők kapcsolatkézségének javításához, családi kapcsolatainak erősítéséhez, speciális, önszegélyező csoportokban való részvételhez, segítség a kulturális, szabadidős, közösségi kapcsolatokban való egyenrangú részvételhez. A szolgáltatásért térítési díjat kell fizetni.

A **Fogyatékosok Nappali Intézménye** (Síp u. 3.) elsősorban a saját otthonukban élő, harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes, vagy önellátásra nem képes, felügyeletre szoruló fogyatékos részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint alapvető higiéniai szükségletei kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak nap közbeni étkeztetését.

A Fogyatékos Személyek Nappali Intézményében 3 éven aluli gyermek nem gondozható, nem gondozható az a személy, aki veszélyeztető magatartást tanúsít, orvosi ellátást, és állandó ellátást igényel, nem gondozható az intézményben az a fogyatékos sem, aki gyógypedagógiai nevelésre, oktatásra alkalmas, és felvétele, elhelyezése a korának, állapotának megfelelő nevelési, oktatási intézményben biztosítható.

Az intézményben ellátottak célcsoportja, így elsődlegesen főként az iskolából kikerült 18. életéven felüliek, illetve a tankötelezettség alól véglegesen felmentett értelmi, illetve testi fejlődésben akadályozott személyek körére terjed ki. Férőhelyek száma: 32 fő. A szolgáltatás térítésmentes, amennyiben étkeztetést is igénybe kívánnak venni azért térítési díjat kell fizetni.

A **Baptista Tevékeny Szeretet Misszió** fenntartásában az Új Esély Központ Csongrád 2021. szeptember 27. napjától 50 fő férőhelyszámmal, az Új Esély Központ Csongrád II. 2022. november 25. napjától szintén 50 fő férőhelyszámmal kezdte meg működését ellátási szerződés keretein belül Csongrád Városi Önkormányzatával. Az **Új Esély Központ** szenvedélybetegek nappali ellátásával foglalkozik. Az intézmény célja, hogy segítse a szenvedélybetegek reintegrációját a társadalomba, valamint Uniós forrásokat felhasználva fenntartható munkahelyeket terem. Küldetésük a méltó életminőség elősegítése. Támogatják az ellátást igénybe vevőt annak érdekében, hogy a problémáiból kiutat találjon, és segítenek annak elérésében, hogy szükségleteit felismerje és kielégítse, ezek között egyensúlyt teremtsen, betegségével szembe tudjon nézni, és azzal konstruktív módon együtt tudjon élni. Az intézmény célja továbbá a betegséggel küzdő személyek rehabilitációjának, korábbi közösségükbe való visszailleszkedésének elősegítése, az egészségügyi és szociális ártalmak csökkentése, megelőzése, a betegséggel küzdők szélesebb körben való elérése.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Ellátási formák:

- **Fogyatékosági támogatás:** A *fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról* szóló 1998. évi XXVI. törvény 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

- **Rokkantsági járadék:** A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében rokkantsági járadékra jogosult az a személy, akinek a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70%-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül. A rokkantsági járadékra jogosult személy egészségi állapotát a döntésben meghatározott időpontban felül kell vizsgálni. **A rokkantsági járadék havi összege 2025. január 1-jétől 60 715 forint.**
- **Magasabb összegű családi pótlék:** Tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után magasabb összegű családi pótlék jár, amelynek mértéke jelenleg havi 23 300 forint. Abban az esetben, ha valaki a tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket egyedülállóként neveli, akkor havi 25 900 forint emelt összegű családi pótlékot folyósítanak.
- **Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás:** A szociális törvény és a pénzügyi és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet alapján a járási hivatal aktív korúak ellátása keretében egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást folyósít egészségkárosodott személyek vagy 14 éven aluli gyermeket nevelő személyek részére. Mindkét esetben akkor, ha megélhetésük más módon nem biztosított, kereső tevékenységet nem folytatnak, vagyonuk nincsen.
- **Közlekedési kedvezmény:** A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult, amennyiben a jogszabályban támasztott követelményeknek megfelel. **Az átalakítási támogatás mértéke az átalakítás költsége, de legfeljebb 90 000 forint.**
- **A parkolási igazolványra való jogosultságot A mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII.11.) Korm. rendelet szabályozza.**
- **Adókedvezmény** – személyi adókedvezmény: A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. tv. 29/E.§ alapján a súlyosan fogyatékos magánszemély az összevont adóalapját [29. §] személyi kedvezménnyel csökkenti. A kedvezmény az első házasként a családi kedvezményt megelőző sorrendben érvényesíthető. Súlyosan fogyatékos magánszemélynek azt kell tekinteni, aki az összevont adóalap adóját csökkentő kedvezmény igénybevétele szempontjából súlyos fogyatékosnak minősülő betegségekről szóló kormányrendeletben említett betegségben szenved, továbbá, aki rokkantsági járadékban vagy fogyatékosági támogatásban részesül. **A családi kedvezményt érvényesítő magánszemély az összevont adóalapját a családi kedvezménnyel csökkenti. (2) A családi kedvezmény – az eltartottak lélekszámától függően – kedvezményezett eltartottanként és jogosultsági hónaponként**
 - a) egy eltartott esetén 66 670 forint,
 - b) kettő eltartott esetén 133 330 forint,
 - c) három és minden további eltartott esetén 220 000 forint.
- Fogyatékos személyek számára biztosított **alap- és szakosított ellátási formák:**
 - Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás **(a feladatellátás 2024.12.31. nappal Csongrádon megszűnt)**, támogató szolgáltatás.
 - Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, rehabilitációs intézmények, támogatott lakhatás, fogyatékosok gondozóháza és lakóotthon.

- A 295/2022. (VIII.8.) Kormányrendelet alapján **villamos energiához kapcsolódó támogatásban** részesülnek azok a fogyatékkal élők, akik társadalombiztosítási támogatással rendelt elektromos kerekesszéket, elektromos mopedet és hálózati áramról működő oxigén koncentrátort használnak. A kedvezmény egy személy tekintetében csak egy fogyasztási helyen vehető igénybe, viszont, ha egy felhasználási helyen több személy használja a felsorolt gyógyászati eszközök valamelyikét, a kedvezményre mindegyikük jogosult lehet. *A kedvezményre vonatkozó jogosultság megállapítása esetén a kedvezmény mértéke jogosultanként 1697 kWh.*
- A Magyar Államkincstár *a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 38/2024. (II.29.) Kormányrendelet alapján utazási kedvezményre jogosító hatósági igazolványt* állít ki annak a személynek, aki fogyatékosági támogatásban, illetve, aki, vagy aki szülője magasabb összegű családi pótlékban részesül. Az utazási kedvezményre jogosító hatósági igazolvánnyal az a személy, akinek a nevére az igazolvány kiállításra került, a belföldi közforgalmú menetrend szerinti közlekedésben utazási kedvezményt vehet igénybe.

Önkormányzatunk az előbb felsorol állami támogatásokon felül **Fogyatékos gyermek családjának nyújtott települési támogatást** állapít meg annak a fogyatékos gyermeket gondozó családnak, ahol a gyermek a 16. életévét nem töltötte be, testi, érzékszervi, értelmi fogyatékos és korai fejlesztése megvalósul, valamint a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg **a szociális vetítési alap összegének 650 %- t (185.250,- Ft)**. A születési támogatás összege gyermekenként 40.000,- Ft.

2023-ban jegyezték be a Mészáros Zoltán Emlékére Szociális Alapítványt, melynek célja támogatást nyújtani a csongrádi lakóhellyel rendelkező, fogyatékkal élő személyek otthon ápolásához, gondozásához.

A szabályzat szerint támogatásban részesíthető az a kérelmező, aki életkortól függetlenül a vele közös háztartásban élő

- a) értelmi fogyatékos, autista, vagy
- b) mozgásszervi vagy, érzékszervi (látás-, hallás) fogyatékos gyermekéről, szülőjéről, házas társáról, testvéréről, unokájáról gondoskodik.

A támogatás felhasználható:

- a fogyatékkal élő személy életminőségét javító/segítő gyógyászati segédeszközök beszerzésére, terápiás kezelések igénybevételehez és utazáshoz,
- a mindennapi gondozáshoz szükséges higiéniai termékek beszerzéséhez
- akadálymentesítéshez
- mentális fejlesztéshez használható fejlesztő eszközök megvásárlásához
- a mindennapi gondozást elősegítő háztartási és egyéb elektronikai gépek megvásárlásához.

A támogatás összege 100.000 Ft/pályázó.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Minden fogyatékos személynek joga van

- a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékoztatói lehetőségekre. A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá

azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak;

- a közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni;
- a fogyatékkal élő személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt.
- a fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát.
- a fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították.
- a fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni.
- a fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el.
- a fogyatékos személynek joga van, hogy másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen részt vegyen a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékosággal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra. A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviselőletének lehetőségének támogatása kiemelt feladat.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A törvényi kötelezettség szerint az összes költségvetési intézménynek, az összes önkormányzati és közszolgáltatást nyújtó intézményeknek akadálymentesnek kellene lennie. Fontos, hogy a közszolgáltatás tényleges igénybe vételéhez nem elég az épületbe bejutni, azt be is kell tudni járni - legalább a közszolgáltatás igénybevételéhez szükséges mértékben-, valamint veszély esetén biztonsággal el kell tudni hagyni. A közszolgáltatás akkor hozzáférhető, ha a fizikai megközelítés lehetőségén túl az épületen belüli tájékozódás lehetősége biztosított a vak és gyengén látó, a siket, és nagyothalló, az értelmi fogyatékos, az autista, a súlyosan-halmozottan fogyatékos személy

számára. A mozgássérültekkel kapcsolatban leggyakrabban a biztonságos és akadálymentes, vakok esetében pedig az érzékelhető környezetről van szó.

A településen kiépült intézményrendszer megfelelő segítséget nyújt a fogyatékkal élők számára is az egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérése érdekében. A fejlesztéseknek e téren folyamatosnak kell lenniük.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzat tulajdonában lévő középületek akadálymentesítése folyamatosan zajlik. A város vezetése pályázat útján folyamatosan keresi a lehetőséget és pályázik akadálymentesítésre. A városi rehabilitáció során felújított épületek jelentős mértékben segítik a fogyatékkal élő személyek közszolgáltatásokhoz való hozzáférését. A járási hivatalban, az önkormányzatnál és annak intézményeiben akadálymentes környezetben vehetők igénybe a szolgáltatások. A sok fejlesztés ellenére még mindig találhatóak épületek, járdák, közutak, melyek állapota gondot jelent.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Városunkban a közszolgáltatásokat nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Mára biztonsággal elmondható, hogy az egészségügyi, szociális szolgáltatások, a kulturális programokhoz történő hozzáférés majdnem teljes mértékben akadálymentesen biztosított.

A jövőben még persze a teljes körű akadálymentesítés nagy feladatot ró az önkormányzatra nézve. A város vezetése pályázatok útján folyamatosan keresi az akadálymentesítés elősegítése érdekében a lehetőségeket. Új beruházás, felújítás a hatályos jogszabályoknak megfelelően csak akadálymentes környezet biztosításával történik. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Esetleges felújítások során erre kiemelt figyelmet fordítunk.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A közmunkaprogram keretében 2013-tól kezdődően kiemelt szerepet kap a járdák, felújítása, ahol az akadálymentesítésre is sor került. Minden esetben kiemelt figyelmet fordítottunk az akadálymentes kialakításra.

f) fogyatékkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékkal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A közlekedéssel kapcsolatos törvényi szabályozás is arra irányul, hogy a közlekedési eszközök, utasforgalmi létesítmények, illetőleg az ezekhez tartozó jelző és tájékoztató berendezések a különféle fogyatékossgal élő személyek által biztonságosan használhatóak legyenek. A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek önálló életvitelének megkönnyítése, önrendelkezési jogának biztosítása, elsődlegesen a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségével, valamint önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosításával.

A fogyatékosok nappali ellátása biztosított a településen, melyről a 7.1. fejezetben már olvashattunk.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

A fogyatékkal élők számára az állam által kínált pénzbeli juttatások vehetők igénybe: közlekedési kedvezmény, parkolási igazolvány, fogyatékossgai támogatás, rokkantsági járadék, valamint alap és szakosított ellátások. Örömteli, hogy az élet számos pontján találkozhatunk olyan emberekkel, akik fogyatékkal élő társaikkal szembeni nyitottságot és segítőkészséget mutatnak. Az egészségügyi szakemberek, az önkormányzati dolgozók és a kereskedelembe dolgozók igyekeznek a fogyatékkal élők segítségére lenni.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A településen speciálisan a fogyatékkal élők sajátos igényeinek kielégítését megcélzó programokat azok az intézmények szervezik, akik ezzel a célcsoporttal foglalkoznak.

A Fogyatékosok Nappali Intézménye minden évben Sportos- Egészségnapot szervez fogyatékkal élő ellátottak részére a környező településekről. Játékos programokkal teszik felejthetetlenné számukra a napot. A rendezvényeken közel 150 fogyatékkal élő ember vesz részt.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A fogyatékos emberek helyzetének egyik központi problémája legtöbb esetben a szegénység. Fogyatékkal élő gyermek nevelésénél elengedhetetlen a szülő folyamatos jelenléte, emiatt sok esetben kiesik a mindennapos munkából. Ezen problémát igyekszik orvosolni az önkormányzat, mely támogatást nyújt a 16 évnél fiatalabb fogyatékkal élő gyermeket nevelő családok számára. Az anyagi támogatások mellett olyan szolgáltatásokra is szüksége van a családoknak, amelyek támogatást nyújtanak a fogyatékos gyermek vagy felnőtt gondozásában, fejlesztésében, egészségügyi ellátásában. A Fogyatékosok Nappali Intézménye ebben nyújt segítséget az érintettek számára.

A fogyatékossgal élő embereket a magyar társadalomban is az egyik leghátrányosabb helyzetű csoportnak tekinthetjük. Az érintettek kedvezőtlen egészségi állapota mellett a társadalmi körülményeikben is számos nehézséggel küzdenek, melyek egyfelől jelentősen befolyásolják a mindennapi életüket, másfelől a társadalom által elfogadott normákhoz való igazodást. Az önkormányzat törekszik arra, hogy a fogyatékkal élő személyeket támogassa. A településen nem jellemző a fogyatékossga miatti kirekesztés, elmondható, hogy a Csongrádon élők elfogadók és befogadók a fogyatékkal élő személyekkel szemben.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Közzolgáltatásokhoz, kulturális és sport programokhoz való hozzáférés lehetőségeihez való hozzáférés bővítése, az akadálymentes környezet nem 100 %-os	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló programok
A lakosság nem ismeri az esélyegyenlőség területén feltárt problémákat, kitűzött célokat, intézkedési terveket és fejlesztési irányokat.	A lakosság ismerje meg a Helyi Esélyegyenlőségi Program céljait, megvalósulásának menetét, eredményeit.

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Városrehabilitáció (akadálymentesített járdák, csapadékvíz elvezetés, okos-zebra, utak fejlesztése a szegregátumokban)	Az önkormányzatnak minden pályázati lehetőséget szükséges megragadnia a fejlesztések kivitelezése érdekében.
Egészségügyi és szociális intézmények napelemesítése- energetikai fejlesztés	Pályázati lehetőségek kihasználása.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma)

Számos civil szerveződés, egyesület működik. Minden szervezet a helyi lakosság igényeire épül, tagjaikat meghatározóan helyiek alkotják. Az önkormányzat anyagilag is támogatja működésüket, feladatellátásukat.

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása

Csongrád Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata napi szintű kapcsolatban van a városi önkormányzattal, együttműködésük a helyi esélyegyenlőségi program végrehajtása során folyamatos. Önkormányzatunk számos partnerségi megállapodást köt az egyház és a civil szektor szereplőivel.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Folyamatos kommunikációval megvalósul. A különböző szakterületeken a közös érdekek mentén konkrét együttműködések történnek a megfelelő jogi keretek alkalmazásával.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A nemzetiségi önkormányzat napi szinten kapcsolatot tart fenn a helyi esélyegyenlőségi programban megjelölt célcsoportokkal. Közreműködnek a gyermekek és idősek kulturális tevékenységeinek támogatásában, az ezen generációk kapcsolatát erősítő rendezvények lebonyolításában.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Az Esélyegyenlőségi Program szempontjából fontos szerep hárul és hárulhat a város területén működő civil szerveződésekre. Bizonyos civil szervezetek a profiljukba tartozó célcsoportra építve végzik munkájukat az esélyegyenlőségük javítása érdekében. Az önkormányzat ezekről a tevékenységekről konkrét beszámolók alapján értesül.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A társadalmi együttműködés és partnerség egyik eszköze a HEP fórumok szervezése. A HEP fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását. Az önkormányzat számára fontos a helyi

vállalkozások szerepvállalása, a település érdekeit figyelembe vevő intézkedéseik megtétele. Törekszünk a jó partneri kapcsolat kialakítására, mely eredményeként közös akarattal tudnak lépéseket tenni az esélyegyenlőség megteremtéséért.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elérhető Csongrád város honlapján, valamint a hivatal Szociális és Lakásügyi Irodájában személyesen az esélyegyenlőségi referensnél. A jogszabályoknak megfelelően évente egyszer Helyi Esélyegyenlőségi Fórumot tart önkormányzatunk partneri rendszerét bevonva.

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába

Az új Helyi Esélyegyenlőségi Program hosszas egyeztetések után készült el. A helyzetelemzés elkészítésében részt vettek a településen dolgozó egészségügyi, szociális, gyermekjóléti, köznevelési szakemberek. Az új Program megírásakor lényeges szempont volt a kialakult társadalmi helyzethez való igazodás. Az érintett partnerektől írásban érkeztek be az adatok, javaslatok, tájékoztatók, melyeket beépítettünk új programunkba.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése. A Fórum megrendezésére az anyag elkészültét megelőzően mindenképpen sor kerül. A Fórum elsődleges feladata számba venni az esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozókat településünkön – mélyszegénységben élők és romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők -, majd áttekinteni a különböző szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További cél meghatározni a célcsoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében. A szakma – és ezzel a Fórum – feladata meghatározni, hogy milyen problémákat lát a különböző célcsoportoknál. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terveinek célja olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF a települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

Az esélyegyenlőségi program az elkészültét követően nyilvánosságra kerül. Ennek következtében, mind a célcsoportok, mind pedig általában a lakosság számára megismerhetővé válik. Bárki javaslattal élhet további megoldásra váró, a célcsoportokkal összefüggő problémákra és azok megoldására vonatkozóan. Az önkormányzat esélyegyenlőségi munkatársa nyomon követi az intézkedések megvalósulását és kapcsolatot tart fenn a célcsoportok képviselőivel. A HEP tartalmát a lakosság megismerheti a város honlapján (www.csongrad.hu). A lakosság véleményét a Hivatal ügyfélfogadási idejében a HEP fórum készítésében részt vett, illetve a jegyző által erre a feladatra kijelölt ügyintéző fogadja, valamint az észrevételeiket a testületi és egyéb, speciális szakterületi fórumokon, az önkormányzati fogadóórákon és adott esetben a különböző média-felületeken is megtehetik.

10. A 2018. évi Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terveinek összegzése

Az Ebktv. 31.§- a szerint a települési önkormányzat ötévente öt évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programot fogad el. A jogszabályoknak eleget téve Csongrád Városi Önkormányzat Képviselő-testülete 158/2018. (VIII.30.) Önkormányzati határozatával elfogadta Csongrád város 2018-2023 évekre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját. Az Ebktv. 31.§ (4) bekezdése szerint a Helyi Esélyegyenlőségi Program időarányos megvalósulását 2 évente át kell tekinteni, a helyzetelemzést és az intézkedési terveket az új helyzetnek megfelelően módosítani szükséges. A kétévenkénti felülvizsgálatnak 2020-ban és 2022-ben eleget tettünk.

2023-ban az új Esélyegyenlőségi Program megírása megtörtént, a második generációs HEP intézkedési terveinek lezárása megtörtént. Szükségesnek tartottuk néhány intézkedési terv további folytatását, újragondolását a következő időszakban is.

Az alábbi táblázat foglalja össze a 2018-ban megfogalmazott intézkedési tervek célját és megvalósulását:

Célcsoport	Intézkedési tervek	Elérni kívánt cél	Megvalósulások
Romák és / vagy mélyszegénységben élők	Mi leszek, ha nagy vagyok? A romák, mélyszegénységben élő álláskeresők között a 8. általános végzettséggel rendelkezők szerepelnek magas arányban	Képzésekkel, tréningekkel a célcsoport iskolai végzettségének, kompetenciájának növelése.	A Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Csongrádi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által és pályázatok keretében indított képzések folyamatosak voltak. Az intézkedési terv újragondolva folytatódik.
	Egy lépéssel előre! Az önkormányzati tulajdonú szociális bérlakások műszaki állapota jelentős felújításra szorul a 3. szegregátumban. A lakások komfortfokozata többségében komfort nélküli.	A bérlakásban élők életkörülményeinek, életminőségének javítása.	A 3. szegregátumban található lakások felújításra kerültek, komfortfokozatuk emelése megtörtént. További tervek is vannak, de minden fejlesztést csak pályázati forrásból tudnak majd megvalósítani. Az

			intézkedési terv újrágondolva folytatódik.
Gyermekek	Együtt a gyermekek hasznos szabadidős programjaiért Nő a gyermekek veszélyeztetettsége, a csellengés, a rossz társaságba keveredés veszélye. Alacsony az iskolán kívüli szabadidős programokon való részvétel aránya.	Minél több gyermek részvétele tanórákon kívüli tevékenységekben. Bevonásuk szervezett programokba, táborozási lehetőségek teremtése.	Az önkormányzati intézmények folyamatosan szervezték a nyári táborokat, Erzsébet-táborokat, programokat. Számos lehetőség adódott a gyermeke részére. Az intézkedési terv újrágondolva folytatódik.
	Helyben hogyan? A csökkenő gyermeklétszám mellett kevés azon gyermekek száma, akik tanulmányaik befejezése után helyben vállalnának munkát.	Kötődésük erősítése a városhoz, a diákok helyben maradásának elősegítése.	Az általános és középiskolás diákok, szakképző iskolák szakmai vezetői, helyi vállalkozások vezetői bevonásával az üzemlátogatások szervezése folyamatos volt. Az ipari park vállalkozásainak bemutatása, látogatása folyamatos volt. A diákok részére létrejött egy ösztöndíj, mely lehetőséget biztosít tanulmányaik befejezése után ahhoz, hogy helyben vállaljanak munkát. Az IT folytatódik.
	Jót jól! Nevelési, oktatási intézmények sok esetben korszerűtlenek, fejlesztésre szorulnak	Az épületek és eszközállományuk fejlesztése pályázati forrás felhasználása mellett a szolgáltatások minőségi színvonalának növelése érdekében.	Az intézkedési terv pályázati forrás híján nem valósult meg, fenntartása szükséges. A z intézkedési terv folytatódik.
Nők	Nő az esély Hiányoznak a női foglalkoztatást támogató innovatív szolgáltatások, melyek a közösség erejét, az önkéntes munka lehetőségeit kihasználva segítik a munka és a család harmonizálását.	A család és a munka összeegyeztethetőségének előmozdítása helyi megoldásokkal és együttműködésekkel. Munkavállalók és munkáltatók helyi szintű együttműködésének javítása	Női Információs és Szolgáltató Központok (Család és KarrierPONTok) hálózatának létrehozásával valósult meg az intézkedési terv. Az elindított képzések a helyi igények felmérése után, a helyi munkaerő-piaci igényeknek

			megfelelően kerültek kiválasztásra.
Idősek	Fejlődj velünk! Az idősebb korosztály érdeklődése a számítástechnika iránt akadályokba ütközik	Az élethosszig tartó tanulás hozzáféréseinek biztosítása. Pályázati lehetőségek kihasználása minél több fő bevonásával	A pandémia időszakig szerveződtek tanfolyamok, tréningek, de az elmúlt időszak nem kedvezett az intézkedés megvalósításának. Az IT folytatódik.
	Kortalan programok Szabadidő lehetőségének hasznos eltöltése az idősebb korosztály számára, a magányosság és a tartós egyedüllét elkerülése érdekében	Minél több, színesebb, mindenki számára elérhető, hozzáférhető kulturális és közösségi program	A Művelődési Központ, valamint a város nyugdíjas klubjai, egyesületei folyamatosan szervezték a színesebb színesebb programokat az idősebb korosztály részére. Az IT folytatódik.
Fogyatékkal élők	Ők is munkát vállalnának! A városban kevés a fogyatékkal élők (érzékszervi-, látás-, hallásszervi-, mozgásszervi) munkavállalásának lehetősége	Törekedni kell az önkormányzatnál és intézményeiben a fogyatékkal élők foglalkoztatására.	A Mozgáskorlátozottak Csongrád Megyei Egyesülete és az önkormányzat fontosnak tartja, hogy foglalkoztasson fogyatékkal élőket. Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkóztatás érvényesítésére, az egyenlő eséllyel való hozzáférésre, az akadálymentes munkahelyekre. Továbbra is törekedni kell a fogyatékkal élők foglalkoztatására
	Akadálytalanul Közüintézmények, közterületek akadálymentesítése még nem megfelelő számú	Hosszútávon nő az akadálymentesített épületek, középületek száma	Az önkormányzat a tárgyalt időszakban több pályázatot is lebonyolított, melyeknek kiemelt része volt a felújításra kerülő objektumok akadálymentesítése. Az IT folytatódik.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összefoglalása

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A hátrányos helyzetű területeken – szegregátumokban - nagyon mértékű az infrastrukturális, szociális lemaradás.	Lépésekben előre Pályázati lehetőségek kihasználásával a hátrányos helyzetű területek infrastrukturális és szociális lemaradásának csökkentése.
	A szegregátumokban élő roma gyerekek az oktatás tekintetében is nehezebb helyzetben vannak. Az oktatás során szerzett készségek életük során hasznosak lehetnek majd a munkaerő- piacon.	Legyen jobb a gyerekeknek! A gyerekek tanulásának támogatása, ösztönzésük a tanulásra, továbbtanulásra ösztöndíj segítségével.
	A mélyszegénységben élőknel az esetlegesen megszerzett készségek hasznosítása a munkaerő- piacon nehézkes. Segítség számukra a közfoglalkoztatás. Ugródeszka lehet, ha tudnak élni a lehetőséggel.	Esély mindenkinek Képzettségekkel nőhet az esélyük a munkavállalásra. A közfoglalkoztatás pedig addig is, amíg el tudnak helyezkedni a nyílt munkaerő- piacon, segíti megélhetésüket, segít beilleszkedni a munka világába.
Gyermekek	Iskolán kívüli szabadidős programokon való részvételi arány a gyermekek körében alacsony. Nagy anyagi terhet ró a családra a gyermekek nyári táboroztatása.	Szabadidős programok A gyermekes családokkal együttműködve szabadidős programok szervezése és nyári táborok szervezése.
	Az egyébként is csökkenő gyermeklétszám mellett, kevés azon gyermekek száma, akik a városban képzelik el felnőtt életüket.	Ösztönzés A gyermekek kötődésének erősítése a városhoz, helyben maradás elősegítése.
	A gyermekek egyre fiatalabb korban válnak bűncselekmény áldozataivá vagy résztvevőivé.	Beszélgessünk Minél több gyermek, fiatal bevonásával bűnmegelőzési és drog-prevenációs előadások tartása.
	Nevelési, oktatási intézmények sok esetben korszerűtlenek, fejlesztésre szorulnak.	Jót jól! Az épületek és eszközállományuk fejlesztése pályázati forrás felhasználása mellett a szolgáltatások minőségi színvonalának növelése érdekében.

Nők	Az egészségügyi szűrővizsgálatokat nem veszik komolyan az emberek, kevesen vesznek részt rajtuk (akkor is, ha ingyenes). Általánosságban véve rossz az emberek egészségi állapota.	Tégy többet az egészségedért! Betegségek megelőzése, kockázatok kialakulásának csökkentése. Egészségmegőrzés, prevenció és szűrővizsgálatok.
Idősek	Idősebb korosztály érdeklődése a számítástechnika iránt akadályokba ütközik.	Fejlődj velünk! Az élethosszig tartó tanulás hozzáféréseinek biztosítása, digitális szakadék csökkentése.
	Szabadidő lehetőségének hasznos előltétele az idősebb korosztály számára sokszor akadályokba ütközik, nagy probléma körükben a magányosság és a tartós egyedüllét.	Kortalan programok Minél több és színesebb, mindenki számára hozzáférhető kulturális és közösségi program.
Fogyatékkal élők	Közzolgáltatásokhoz, kulturális és sport programokhoz való hozzáférés lehetőségeihez való hozzáférés bővítése, az akadálymentes környezet nem 100 %-os.	Akadálytalanul Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló programok.
	A lakosság nem ismeri az esélyegyenlőség területén feltárt problémákat, kitűzött célokat, intézkedési terveket és fejlesztési irányokat.	Esélyegyenlőségi információ A lakosság ismerje meg a Helyi Esélyegyenlőségi Program céljait, megvalósulásának menetét, eredményeit.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Város-rehabilitáció (akadálymentesített járdák, csapadékvíz elvezetés, okoszebra, utak fejlesztése a szegregátumokban)	Az önkormányzatnak minden pályázati lehetőséget szükséges megragadnia a fejlesztések kivitelezése érdekében.
	Egészségügyi és szociális intézmények napelemesítése- energetikai fejlesztés	Pályázati lehetőségek kihasználása.

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák munkaerő-piaci integrációja valóban sikeressé válhat. Ahol kompetenciájuk növelésével nagyobb esélyük lehet az elhelyezkedésre. Ahol az őket támogató programok valóban sikeresek.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők képességek, készségek, szakmai tudás birtokában legyenek, el tudjanak helyezkedni. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők legalább alapvető szükségletei kielégítettek legyenek.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészségre, sportra nevelését, hogy aktív felnőttekké váljanak, oktatás-nevelés, kulturális programokhoz való hozzáférésüket.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek egészségmegőrző programjaira, arra, hogy ők is teljes életet tudjanak élni, odafigyelünk az egyedüllét érzésének csökkentésére, az állandó segítségnyújtás biztosítására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, hogy az anyaság ne kerüljön háttérbe a foglalkoztatás, pénzkereset miatt, az egyenlő bánásmód érvényesülését a foglalkoztatásban.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők egyenlő bánásmódjára, a szociális foglalkoztatás elősegítésére, ne érezzék magukat periférián a munkavállalás területén.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

A	Intézkedés címe:	Lépésekben előre
B	Feltárt probléma megnevezése	A hátrányos helyzetű területeken nagyobb mértékű az infrastrukturális, szociális lemaradás.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A hátrányos helyzetű területeken az infrastrukturális, szociális lemaradás csökkentése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Településfejlesztési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2023)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- pályázati lehetőségek felkutatása - munkálatok megkezdése, kivitelezés
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	- az infrastrukturális lemaradás csökkenése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- humánerőforrás – szakember - pénzügyi erőforrás – pályázati pénz és önerő
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az eredményességet az ott lakókkal való együttműködés és az állagmegóvás biztosítja.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Legyen jobb a gyerekeknek!
B	Feltárt probléma megnevezése	A szegregátumokban élő roma gyerekek az oktatás tekintetében is nehezebb helyzetben vannak, felzárkózásuk szükséges.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Roma gyerekek felzárkózásának segítése, ösztönzése a tanulásban.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Csongrád Városi Önkormányzat 2020-2024 évekre szóló gazdasági programja és fejlesztési terve Ifjúsági Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2023.) „Legyen jobb a gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032.)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- ösztöndíj program népszerűsítése - részesülők számának bővítése
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, Roma Nemzetiségi Önkormányzat
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Évről évre egyre több fiatal részvétele az ösztöndíj programban
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- pénzügyi forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A fenntarthatóságot a folyamatos ellenőrzés és segítségnyújtás garantálja.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Esély mindenkinek
B	Feltárt probléma megnevezése	A mélyszegénységben élők nagy része munkanélküli, alkalmi munkából élnek, szükség lenne piacképes végzettség megszerzésére, mely megkönnyítené az elhelyezkedésüket.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Képzések és közfoglalkoztatás az álláskeresőik részére.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Fenntartható Városfejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2023.) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- közfoglalkoztatás további szervezése - képzési programok felkutatása
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Minél több fő képzésbe és közfoglalkoztatásba való bevonása.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- pénzügyi erőforrás - technikai erőforrás - humán erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az intézkedés fenntartható, ha az érintettek részt vesznek a képzéseken, közfoglalkoztatásban.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Szabadidős programok
B	Feltárt probléma megnevezése	Iskolán kívüli szabadidős programokon való részvételi arány a gyermekek körében alacsony. Nagy anyagi terhet ró a családra a gyermekek nyári táboroztatása.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az érintettekkel együttműködve szabadidős programok és nyári táborok szervezése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Ifjúsági Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- szabadidő terhére szabadidős tevékenységek szervezése - nyári táborok szervezése
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, önkormányzati fenntartású intézmények
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	- minél több gyermek részvétele a programokon
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- pénzügyi forrás- pályázati pénz és önerő - humánerőforrás - technikai erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A fenntarthatóságot a gyermekekre és a programlehetőségekre fordított fokozott figyelem biztosítja.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Ösztönzés
B	Feltárt probléma megnevezése	Az egyébként is csökkenő gyermeklétszám mellett, kevés azon gyermekek száma, akik a városban képzelik el felnőtt életüket.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A gyermekek kötődésének erősítése a városhoz, helyben maradás elősegítése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Ifjúsági Stratégia Fenntartható Városfejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- ösztöndíjrendszer fenntartása - környezetünk, a város vonzóbbá tétele - a települési szintű ifjúsági részvétel növelése
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, önkormányzati fenntartású intézmények
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	- fiatalok részvétele az ösztöndíjprogramokban - fiatalok aktivitásának növelése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- pénzügyi erőforrás - humán erőforrás - technikai erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A fenntarthatóságot a folyamatos ellenőrzés és segítségnyújtás garantálja.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Beszélgessünk
B	Feltárt probléma megnevezése	A gyermekek egyre fiatalabb korban válnak bűncselekmény áldozatává vagy résztvevőivé.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Minél több gyermek, fiatal bevonásával bűnmegelőzési és drog-prevenációs előadások tartása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Csongrád Város Drogellenes Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Bűnmegelőzési előadások szervezése, partnerek bevonása (rendőrség, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat)
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Megszervezett előadások száma és résztvevők száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- humánerőforrás - technikai erőforrás - pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A fenntarthatóságot a folyamatos ellenőrzés és a figyelem fenntartása garantálja.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Jót jól!
B	Feltárt probléma megnevezése	Nevelési, oktatási intézmények sok esetben korszerűtlenek, fejlesztésre szorulnak.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az épületek és az eszközállományuk fejlesztése pályázati forrás felhasználása mellett a szolgáltatások minőségi színvonalának növelése érdekében.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Településfejlesztési koncepció Csongrád Városi Önkormányzat 2020-2024 évekre szóló Gazdasági Programja és Fejlesztési Terve
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Fejlesztésre szoruló épületek felkutatása - Pályázati lehetőségek keresése - Nyertes pályázatok esetén kivitelezés
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Nő a korszerűsített épületek száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- humánerőforrás - pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A fenntarthatóságot a pályázatok folyamatos figyelése, keresése és az állagmegóvás biztosítja.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Tégy többet az egészségedért!
B	Feltárt probléma megnevezése	Az egészségügyi szűrővizsgálatot nem veszik komolyan az emberek, kevesen vesznek részt rajtuk (akkor is, ha ingyenes). Általánosságban véve rossz az emberek egészségi állapota.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Betegségek megelőzése, kockázatok kialakulásának csökkentése. Egészségmegőrzés, prevenció és szűrővizsgálatokkal.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Csongrád Városi Önkormányzat 2020-2024 évekre szóló Gazdasági Programja és Fejlesztési Terve Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„A nők szerepének erősítése a családban, társadalomban” (2021-2030)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Partnerek (egészségügyi szakemberek, védőnők, háziorvosok) bevonása - Szűrővizsgálatok szervezése - Folyamatos felvilágosító munka
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, önkormányzati fenntartású intézmények
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Minél több szűrővizsgálat elérhetőségének biztosítása, résztvevők számának növelése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- humánerőforrás - pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az intézkedés fenntarthatóságát a folyamatos figyelemfelkeltés, tanácsadás, segítségnyújtás biztosítja.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Fejlődj velünk!
B	Feltárt probléma megnevezése	Az idősebb korosztály digitális kompetenciájának növelése a mai világban elengedhetetlen.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Élethosszig tartó tanulás hozzáféréseinek biztosítása, digitális szakadék csökkentése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Csongrád Városi Önkormányzat 2020-2024 évekre szóló Gazdasági Programja és Fejlesztési Terve Idősügyi koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Számítástechnikai és Infokommunikációs tanfolyamok szervezése
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, önkormányzati fenntartású intézmények
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Részvétel a szervezett programokon
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- humánerőforrás - pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az intézkedés fenntarthatóságát az idősebb korosztály megfelelő ösztönzése biztosítja a programokon, képzéseken való részvétel tekintetében.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Kortalan programok
B	Feltárt probléma megnevezése	Az idősebb korosztály számára a szabadidő lehetőségének hasznos eltöltése sokszor akadályokba ütközik, nagy probléma körükben a magányosság és a tartós együttlét.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Minél több, színesebb, mindenki számára elérhető, hozzáférhető programok szervezése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Idősügyi koncepció Fenntartható Városfejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- kulturális és közösségi programok szervezése
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, önkormányzati fenntartású intézmények
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Résztevők száma a rendezett programokon
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- humánerőforrás - pénzügyi erőforrás - technikai erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A fenntarthatóságot az érintett személyek érdeklődési körének megfelelő programok megtartása, szervezése biztosítja.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Akadálytalanul
B	Feltárt probléma megnevezése	Közzolgáltatásokhoz, kulturális és sport programokhoz való hozzáférés lehetőségeihez való hozzáférés bővítése, az akadálymentes környezet nem 100 %-os.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló programok.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Településrendezési terv Fenntartható Városfejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- pályázati lehetőségek keresése - akadálymentesítésre szoruló épületek akadálymentesítése
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Nő az akadálymentesített középületek, közterületek száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- pénzügyi erőforrás - humán erőforrás - technikai erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A fenntarthatóságot a pályázatok folyamatos figyelemmel kísérése és az állagmegóvás biztosítja.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Esélyegyenlőségi információ
B	Feltárt probléma megnevezése	A lakosság nem ismeri az esélyegyenlőség területén feltárt problémákat, kitűzött célokat, intézkedési terveket és fejlesztési irányokat.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A lakosság ismerje meg a Helyi Esélyegyenlőségi Program céljait, megvalósulásának menetét, eredményeit.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Fenntartható Városfejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A település honlapján az Helyi Esélyegyenlőségi Program frissítése. Folyamatos elérhetőség a város polgárai számára, az adatok mindenki számára elérhetővé tétele
G	Az intézkedés felelőse	esélyegyenlőségi referens
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Tájékozott lakosság
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- humán erőforrás - pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A fenntarthatóságot a folyamatos elérhetőség és segítségnyújtás biztosítja.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás												
1.	Város-rehabilitáció (akadálymentesített járdák, csapadékvízvezetés, okoszebra, utak fejlesztése a szegregátumokban)	A település fejlődése folyamatos kell, hogy legyen. Nem csak az épületek, közterületek újulnak meg, hanem ezek által a közösségi élet is fejlődni tud, javul az esélyegyenlőség.	Mindenki számára elérhető, élhető település.	Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Településfejlesztési Konceptió	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	Pályázati lehetőségek felkutatása, munkálatok megkezdése, kivitelezés	Polgármester	2028.12.31.	A város infrastruktúrájának fejlődése, mely a város fejlődéséhez elengedhetetlen.	humán pénzügyi	A fenntarthatóságot a pályázatok folyamatos figyelése, keresése és az állagmegóvás biztosítja	Nem releváns
Az Önkormányzat az életkörülmények javítását szem előtt tartva folyamatosan keresi azokat a pályázati lehetőségeket, amelyek a város megjelenésének, szolgáltatásainak megújítását segítik elő. A KözPONT városrehabilitáció elnevezésű TOP-PLUSZ pályázat kapcsán felújításra kerülnek járdaszakaszok, valamint 3 okoszebra kerül kialakításra. A Belterület csapadékvíz elvezető hálózat fejlesztése Csongrádon című TOP-PLUSZ pályázat keretében a jelenlegi zöld terület nagyságának fenntartásával csapadékvíz hálózat korszerűsítése valósul meg. A fejlesztés eredményeként összesen 2600 fm belvízi csapadékvíz elvezető csatorna kerül felújításra. A projekt részeként egy átfogó stratégiai terv Csongrád Integrált Területi Vízgazdálkodási Terve is elkészült, mely megvalósítására további pályázati források válnak szükségessé. A szegregátumban található utak felújítása több utcára vonatkozóan már a tervezés folyamatában van.												
2.	Egészségügyi és szociális intézmények napelemesítése-energetikai fejlesztés	Az egészségügyi és szociális intézmények jellemzően magas energiaigényűek.	Közüzemek költségeinek csökkentése a szolgáltatások minőségi színvonalának növelése érdekében.	Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Településfejlesztési Konceptió	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	Pályázati lehetőségek felkutatása, munkálatok megkezdése, kivitelezés	Polgármester	2028.12.31.	Nő korszerűsített épületek száma	humán pénzügyi	A fenntarthatóságot a pályázatok folyamatos figyelése, keresése és az állagmegóvás biztosítja	Nem releváns
Az Önkormányzat előkészítette a Dr. Szarka Ödön Egyesített Egészségügyi Intézmény (Gyöngyvirág u. 5.), az Őszülő Otthon (Vasút u. 62.) és a Piroskavárosi Idősek otthona (Szent Imre u. 19.) intézmények részére a napelemmel történő ellátására vonatkozó terveket, de a kiírt programban nem nyert támogatást. Jelenleg további lehetőségek felkutatása zajlik. A szentháromság téri orvosi rendelő felújítása Csongrádon elnevezésű pályázat keretein belül, az épület komplex felújítása valósul meg: hőszigetelés, padlásfűtés, meglévő tetőfedés cseréje cserépre, külső és belső nyílászárók cseréje. Az épületben akadálymentes mosdó és wc kerül kialakításra. Korszerűsítésre kerülnek az elektromos vezetékek és szerelvények, a fűtési rendszer. A beruházás várhatóan 2025-ben elkezdődik és 2026. első felében újra használatba vehetik az ellátottak a rendelőt.												

	I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége											
1	Lépésekben előre	A hátrányos helyzetű területeken nagyobb mértékű az infrastrukturális, szociális lemaradás	A hátrányos helyzetű területeken az infrastrukturális, szociális lemaradás csökkentése	Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Településfejlesztési Konceptió	Új Roma Stratégia (2019-2023)	Pályázati lehetőségek felkutatása, munkálatok megkezdése, kivitelezés	Polgármester	2028.12.31.	Infrastrukturál is lemaradás csökkentése.	humán pénzügyi	Az eredményességet az ott lakókkal való együttműködés és az állagmegóvás biztosítja.	Nem releváns

Az önkormányzat folyamatosan keresi azokat a pályázati lehetőségeket, melyek a hátrányos helyzetű területek fejlesztésének lehetőségét kínálják. A 2025-ös évben kilátásban van egy TOP-Plusz pályázat, mely lehetőséget adhat majd az ilyen irányú fejlesztésekre. Az önkormányzat egy Községi Ház kialakítását is tervezi megvalósítani, mely az alábbi funkciókat szeretné kielégíteni: mosókonyha, mosógép, szárítógép, tisztálkodásra alkalmas helyiség, illemhely, konyha, közösségi tér, tanulószoba, irodahelyiségek. Bízunk benne, hogy a pályázati kiírásra kerül még az idei évben. 2024-ben a Roma Önkormányzat is nyújtott be 3 pályázatot ehhez a tevékenységhez kapcsolódóan. A ROMA-KAPACOTÁS-24 elnevezésű pályázaton ingatlan karbantartására, állagmegóvására nyertek támogatást, melyet irodai helyiségük felújítására fordítanak. Az RNÖ-FEJL-24 elnevezésű pályázaton informatikai eszközök vásárlására kaptak pénzt. A ROMA-NEMZ-KUL-25 jelű pályázaton csongrádi Roma Kulturális Hagyományörző Nap megszervezésére kaptam támogatást.

2	Legyen jobb a gyerekeknek!	A szegregátumokban élő roma gyerekek az oktatás tekintetében is nehezebb helyzetben vannak, felzárkózásuk szükséges.	A roma gyerekek felzárkózásának segítése, a ösztönzése a tanulásban.	Csongrád Városi Önkormányzat 2020-2024 évekre szóló gazdasági programja és fejlesztési terve Ifjúsági Stratégia	Új Roma Stratégia (2019-2023) „Legyen jobb a gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Ösztöndíj program népszerűsítése részesülők számának bővítése	Polgármester Roma nemzetiségi önkormányzat	2028.12.31.	Évről évre több fiatal részvétele az ösztöndíj programban.	pénzügyi	A fenntarthatóságot a folyamatos ellenőrzés és segítségnyújtás garantálja.	Nem releváns
---	-----------------------------------	--	--	--	--	--	---	-------------	--	----------	--	--------------

A Roma Önkormányzat azzal a céllal alkotta meg ösztöndíját, hogy anyagi támogatást nyújtson hátrányos helyzetű roma fiatalok részére. Az ösztöndíjat az általános iskolás gyerekek mellett 2024-ben kiterjesztették gimnáziumi tanulókra is. Az ösztöndíj mértéke 30.000,- Ft évente, 2024-ben 11 tanuló kapta meg. A ROMA-NEMZ-TAB-25-0036 számú pályázaton táboroztatásra kaptak vissza nem térítendő támogatást.

A Polgármesteri Hivatal minden évben csatlakozik a BURSA Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszerhez, mely hátrányos helyzetű fiatalok tanulmányaihoz nyújt segítséget.

A CST Széchenyi István Általános Iskola beszámolója alapján a csongrádi általános iskolákban működik az Útravaló Ösztöndíjprogram. A pályázat célja a tanulók sikeres tanulmányainak elősegítése. A 2023/2024-es tanévben 7 diák vett részt az ösztöndíjpályázatban, ebből 3 diák a Roma Önkormányzat támogatásával, valamint 2024/2025-ös tanévben 6 diák vett részt a pályázatban, ebből 4 diák a Roma Önkormányzat támogatásával.

3	Esély mindenkinek	A mélyszegénységben élők nagy része munkanélküli, alkalmi munkából élnek, szükség lenne piacképes végzettség megszerzésére, mely megkönnyítené az elhelyezkedésüket.	Képzések és közfoglalkoztatás az álláskeresőkre részére.	Fenntartható Városfejlesztési Stratégia	Új Roma Stratégia (2019-2023) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	Közfoglalkoztatás szervezése Képzési programok felkutatása	Polgármester	2028.12.31.	Minél több fő képzésbe és közfoglalkoztatásba való bevonása.	pénzügyi technikai humán	Az intézkedés fenntartható, ha az érintettek részt vesznek a képzéseken, közfoglalkoztatásban.	Nem releváns
---	--------------------------	--	--	---	---	---	--------------	-------------	--	--------------------------------	--	--------------

Az önkormányzat 2023-ban, 2024-ben és 2025-ben is nyújtott be kérelmet a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán keresztül a Belügyminisztériumhoz [járási startmunka mintaprogram](#) indítása

érdekében. 2023-ban 20 fő, 2024-ben 19 fő vett, 2025-ben 17 fő vesz részt a programban. Munkájuk során kész járdák javítását, belterületi zebrák, parkolók, belterületi utak úrszelvényeinek tisztítását, parlagfű mentesítését, illegális hulladék lerakóhelyek ellenőrzését és felszámolását végzik.

2023 szeptemberétől a CSCSVKH Csongrádi Járási Hivatala 19 főt iskolázott be, melyből 30 év alatti alacsony iskolai végzettségű 6 fő volt, 30 év felett pedig 5 fő. Képzések típusai: élelmiszer eladó, dajka és villanszerelő. Indítottak egy vállalkozás indításához szükséges jogi, pénzügyi készségek megszerzését elősegítő szolgáltatást, melyen három fő vett részt, végzettségüket tekintve általános iskolai végzettségnél magasabb végzettséggel rendelkeztek.

A Járási Hivatal által indított közfoglalkoztatási programokon résztvevők havi átlagos létszáma: hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás 29 fő, országos közfoglalkoztatási program 16 fő, járási startmunka mintaprogram 18 fő. Városi szinten 11 intézmény, civil szervezet foglalkoztat közfoglalkoztatottakat, összesen jelenleg 23 főt.

	II. A gyermekek esélyegyenlősége											
1	Szabadidős programok	Iskolán kívüli szabadidős programokon való részvételi arány a gyermekek körében alacsony. Nagy anyagi terhet ró a családra a gyermekek nyári táboroztatása.	Az érintettekkel együttműködve szabadidős programok és nyári táborok szervezése.	Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Ifjúsági Stratégia	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Szabadidő terhére szabadidős tevékenységek szervezése nyári táborok szervezése	Polgármester önkormányzati fenntartású intézmények	2028.12.31.	Minél több gyermek részvétele a programokon	pénzügyi humán technikai	A fenntarthatóságot a gyermekekre és a programlehetőségekre fordított fokozott figyelem biztosítja	Nem releváns
Az iskolák Pedagógiai Programjában rögzítésre kerültek a szabadidős tevékenységek intézményi szintű tervezésének, szervezésének formái, melyek megvalósítása mindig a tanév folyamán realizálódik. A Lázár Ervin Program minden diák számára biztosít ingyenes élményt (színház, cirkusz, koncert). Az iskolák gyakran használják ki az uszoda adta lehetőségeket, közösségépítés céljából. Kerékpáros kirándulásokat, korcsolyázást, mozizást szerveznek. Sokszor házon belüli megoldásokkal, hogy ne terhelje meg a szülők pénztárcáját. Az iskolák mindig élnek az Erzsébet-tábor adta lehetőségekkel. Igyekeznek minden évben sikeresen pályázni, de saját szervezésű táborokat is indítanak önköltségen. A Határtalanul! programban is eredményesen pályáztak, Erdélybe vitték el a gyerekeket. Amikor nincs táborozási lehetőség, az iskolák gyermekfelügyeletet biztosítanak, hogy könnyítsék a szülők terheit. A Bokrosi Művelődési Központ számos színes programmal kedveskedik a gyermekeknek. Szerveztek nyáron táborokat, 25 gyermekre tudtak nap közben vigyázni és programot biztosítani. A Művelődési Központ és Városi Galéria beszámolója alapján: az eddigi években nagy segítséget nyújtottak a családoknak az Erzsébet –táborok által szervezett szabadidős programok, 2024-ben ez a lehetőség már nem állt rendelkezésre. A Művelődési Ház az Önkormányzattal karöltve tudta megvalósítani a nyári táborokat. A könyvtárban rendszeresen tartanak Meseklubot, elsősorban óvodásoknak, kisiskolásoknak. Mesenézéssel egybekötött, kézműves foglalkozást, bábkészítést. Mesék a könyvtárból címmel online papírszínház meseelőadásokat tartanak a könyvtár facebook oldalán- Bármikor visszanezézhetőek az előadások. Tartanak mesetáborokat, családi napokat, szezonális ünnepekhez kötött programokat (farsang, halloween, Mikulás...)												
2	Ösztönzés	Az egyébként is csökkenő gyermeklétszám mellett, kevés azon gyermekek száma, akik a városban képzelik el felnőtt életüket.	A gyermekek kötődésének erősítése a városhoz, helyben maradás elősegítése	Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Ifjúsági Stratégia	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Ösztöndíjrendszer fenntartása környezetünk, a város vonzóbbá tétele a település szintű ifjúsági részvétel növelése	Polgármester önkormányzati fenntartású intézmények	2028.12.31.	Fiatalok részvétele az ösztöndíj programokban fiatalok aktivitásának növelése	pénzügyi humán technikai	A fenntarthatóságot a folyamatos ellenőrzés és segítségnyújtás garantálja	Nem releváns

A város fennmaradásának és fejlődésének alapja a lakosság megtartása, ennek érdekében igyekszik pályázati forrásokat felkutatni az életminőség javításának biztosítása érdekében.

A TOP-Plusz pályázat keretén belül:

- élhető települési környezet kialakítása, terek teljes körű zöld területének megújítása, utak, járdák felújítása;
- közterületek család- és klímabarát megújítása;
- szabadidő hasznos eltöltésének javítása;
- környezeti állapot javítása, élhetőbb környezet;
- parkolók kialakítása;
- növények telepítése, nő a zöld övezet;

A minőségi fejlesztésekkel elérhetőbbé válnak a szolgáltatások, melyek a lakosság helyben maradását segíthetik elő. A támogatói döntés már megszületett, de szerződés megkötése még nem történt meg. Az Önkormányzat az életminőség javítása kapcsán turizmus és gazdaságösztönzési fejlesztések megvalósítására irányuló pályázatokat is benyújtott, melyek kapcsán a pályázatok támogatói döntései megérkeztek. A várható megvalósulás 2026.

3	Beszélgessünk	A gyermekek egyre fiatalabb korban válnak bűncselekmény áldozatává vagy résztvevőivé.	Minél több gyermek, fiatal bevonásával bűnmegelőzési és drog prevenciók előadások tartása	Csongrád Város Drogellenes Stratégiája	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Bűnmegelőzési előadások szervezése, partnerek bevonása (rendőrség, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat)	Polgármester	2028.12.31.	Megszervezett előadások száma és a résztvevők száma	pénzügyi humán technikai	A fenntarthatóságot a folyamatos ellenőrzés és a figyelem fenntartása garantálja	Nem releváns
---	----------------------	---	---	--	---	--	--------------	-------------	---	--------------------------	--	--------------

A Csongrádi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum 2024 áprilisában a város általános és középiskolás diákjai, valamint a velük kapcsolatban álló felnőttek részére előadást szervezett a szerhasználatról, valamint a szerhasználat által okozott bűncselekményekről Dr. Zacher Gábor előadóval. Az előadás népszerű volt, nagy érdeklődés előzte meg és követte.

A PSzCsGy Család és Gyermekjóléti Központ óvodai-, iskolai szociális tevékenységet folytat 2018 óta. Iskolai szociális munka keretében bullying ellenes interaktív foglalkozásokat tartanak, különösen az általános iskola 5-6. osztályos gyermekek körében. Iskolai bántalmazással kapcsolatban játékos feladatokon keresztül érzékenyítik a gyerekeket.

A prevenció kiemelt részét képezi a rendőrség munkájának. Kiemelt hangsúlyt fektetnek a fiatalok tájékoztatása mellett, a felnőtt lakosság tájékoztatására is családon belüli erőszak, az internet veszélyei, szexuális kizsákmányolás, párkapcsolati erőszak, iskolai zaklatás, drog és egyéb függőség témakörében. Az óvodákban *Ovizsaru* programot működtetnek, általános és középiskolákban prevenciók előadásokat tartanak. Középiskolában 2673 tanulót, általános iskolában 1751 tanulót, míg óvodában 190 főt értek el előadásaikkal.

A prevenciók tiszt beszámolója részletesen leírja programjaikat.

A védőnők káros szenvedélyek témakörben a Belügyminisztérium megbízásából több előadást is tartottak középiskolában.

4	Jót jól!	Nevelési, oktatási intézmények sok esetben korszerűtlenek, fejlesztésre szorulnak.	Az épületek és az eszközállományuk fejlesztése pályázati forrás felhasználása mellett a szolgáltatások minőségi színvonalának növelése érdekében.	Településfejlesztési koncepció Csongrád Városi Önkormányzat 2020-2024 évekre szóló gazdasági programja és fejlesztési terve	„Legyen jobb a gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	Fejlesztésre szoruló épületek felkutatása Pályázati lehetőségek keresése Nyertes pályázatok esetén kivitelezés	Polgármester	2028.12.31.	Nő korszerűsített épületek száma	humán pénzügyi	A fenntarthatóságot a pályázatok folyamatos figyelése, keresése és az állagmegóvás biztosítja	Nem releváns
---	-----------------	--	---	--	---	--	--------------	-------------	----------------------------------	----------------	---	--------------

Csongrád Város a nevelési és oktatási intézményeket mindig kiemelten kezeli, hiszen a fiatalok itt szerzik meg azokat az élményeket, melyek később a kötődést erősítik bennük városuk irányában. 4 intézmény (4 óvoda épület) vonatkozásában pályázott sikeresen az önkormányzat. A pályázatok fő elemei: új játszóeszközök, homokozók ülfelületének javítás, kerítés javítás, tetőről érkező

csapadékvíz gyűjtése és felhasználása, gumilapok cseréje, egységes burkolat kialakítása, valamint energetikai jellegű beruházásokat tartalmaz. A támogatási szerződést már megkötötték, a megvalósításra az elkövetkező időszakban kerül majd sor. 2025-ben a Bokrosi Általános Iskola energetikai felújítására is az idei évben került sor egy pályázat keretében.

III. A nők esélyegyenlősége												
1	Tégy többet az egészségedért!	Az egészségügyi szűrővizsgálatokat nem veszik komolyan az emberek, kevesen vesznek részt rajtuk (akkor is, ha ingyenes). Általánosságban véve rossz az emberek egészségi állapota	Betegségek megelőzése, kockázatok kialakulásának csökkentése. Egészségmegőrzés, prevenció és szűrővizsgálatok kal.	Csongrád Városi Önkormányzat 2020-2024 évekre szóló gazdasági programja és fejlesztési terve Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	„A nők szerepének erősítése a családban, társadalomban” (2021-2030)	Partnerek (egészségügyi szakemberek, védőnők, háziorvosok) bevonása Szűrővizsgálatok szervezése Folyamatos felvilágosító munka	Polgármester	2028.12.31.	Minél több szűrővizsgálat elérhetőségének biztosítása, résztvevők számának növelése	humán pénzügyi	Az intézkedés fenntarthatóságát a folyamatos figyelemfelkeltés , tanácsadás, segítségnyújtás biztosítja.	Nem releváns

A védőnők a megjelölt időszakban 2 általános és 4 középiskolában számos szűrővizsgálatot végeztek, valamint egészségvédelmi előadást tartottak. Szűrést 88 alkalommal végeztek, összesen 1901 gyermek részvételével. Látás, hallás, színlátás vizsgálat, vérnyomásmérés, súly és magasság mérése, figyelve a BMI értékekre. Probléma esetén jelzéssel éltek a szülők felé. Egészségmegőrző előadást az iskolai órák keretein belül 124 alkalommal tartottak, 2455 fő gyermeket értek el. Az előadásokon a korcsoport életkori sajátosságainak megfelelő témákat hangsúlyozták: egészséges táplálkozás, higiénia, káros szenvedélyek, baráti kapcsolatok, fog
Az intézmény a lakosság körében is végez szűrővizsgálatokat, alapállapot felmérést (RR, VCR, BMI, Findrisch, Nikotinfüggőség felmérés, EKG vizsgálat, testösszetétel mérés, dietetikai tanácsadás és mozgásprogram), egyéni szűréseken, egészségnapokon. Kimennek óvodákban, intézményekhez, idősök klubjába. Felvilágosító munkájuk széles körön mozog, minden korosztályt felölel az anyaméhtől az idős korig. kitelepülés keretében végzett kockázatelemzésekben való részvétel: 2023-ban 263 fő, 2024-ben 251 fő. Az EFI-ben végzett egyéni kockázatelemzésen résztvevők száma: 2023-ban 335 fő, 2024-ben 330 fő. Továbbítás alap- vagy szakellátás felé: 2023-ban 277 fő, 2024-ben 143 fő. Az intézmény beszámolója tartalmaz minden adatot.

IV. Az idősök esélyegyenlősége													
1	Fejlődj velünk!	Az idősebb korosztály digitális kompetenciájának növelése a mai világban elengedhetetlen.	Élethosszig tartó tanulás hozzáféréseinek biztosítása, digitális szakadék csökkentése.	Csongrád Városi Önkormányzat 2020-2024 évekre szóló gazdasági programja és fejlesztési terve Időügyi Koncepció	Időügyi Stratégia (2023-2024)	nemzeti	Számítástechnika és infokommunikációs tanfolyamok szervezése	Polgármester önkormányzati fenntartású intézmények	2028.12.31.	Résztétel a szervezett programokon	humán pénzügyi	Az intézkedés fenntarthatóságát az idősebb korosztály megfelelő ösztönzése biztosítja a programokon, képzéseken való részvétel tekintetében	Nem releváns

A Bokrosi Művelődési Központban a számítástechnikai és infokommunikációs tanfolyamok - és eszközhiány miatt nem tudtak megvalósulni.
A könyvtárban felkészült kollégák segítik a digitális állampolgári ismeretekben az idősebb korosztályt, egyéni foglalkozás keretében támogatják ismeretszerzésüket. Segítenek a Gondosóra programban, okostelefon használatának megtanulásában, elektronikus ügyintézésben.
Sajnos egyik intézmény sem tart számítástechnikai tanfolyamokat, hely és eszközhiány miatt.

2	Kortalan programok	Az idősebb korosztály számára a szabadidő lehetőségének hasznos eltöltése sokszor akadályokba ütközik, nagy probléma körükben a magányosság és a tartós együttlét.	Minél több, színesebb, mindenki számára elérhető, hozzáférhető programok szervezése.	Időügyi koncepció Fenntartható Városfejlesztési Stratégia	Időügyi nemzeti (2023-2024) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	Kulturális és közösségi programok szervezése	és Polgármester önkormányzati fenntartású intézmények	2028.12.31.	Részvevők száma a rendezett programokon	pénzügyi humán technikai	A fenntarthatóságot az érintett személyek érdeklődési körének megfelelő programok megtartása, szervezése biztosítja.	Nem releváns
---	---------------------------	--	--	---	--	--	---	-------------	---	--------------------------	--	--------------

Az idősebb korosztály számára a bokrosi településrészen a III. számú idősök klubja kínál elfoglaltságot és programokat. A Művelődési Ház ezekhez nyújt segítséget. Segítkeznek a Hagyományörző Szüreti Bál előkészületében. Színházi előadásokra, kiállításokra, borászati szakmai napokra, valamint gyógytornára is várják a nyugdíjasokat. A Petőfi Kulturális Program keretén belül budapesti kirándulást is szerveztek a Nemzeti Galériába, valamint hetente mozi klubot tartanak.

A könyvtár minden rendezvénye nyitott és ingyenesen látogatható minden korosztály számára. Az idősebbek főleg a következő rendezvényeken szoktak részt venni: mozgó könyvtári ellátás, Bibliai szabadegyetem előadásai, könyvklub, agykontroll foglalkozások.

A művelődési ház helyet ad közösségek, baráti körök, pedagógus és nyugdíja klubok rendezvényeinek. Minden programjukra szívesen látják az idősebb korosztályt is.

V. A fogyatékkal élő személyek esélyegyenlősége												
1	Akadálytalanul	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sport programokhoz való hozzáférés lehetőségeihez való hozzáférés bővítése, az akadálymentes környezet nem 100 %-os	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló programok	Településrendezési Terv Fenntartható Városfejlesztési Stratégia	Országos Fogyatékkal élő Fogyatékosügyi Program (2015-2025) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	Pályázati lehetőségek keresése Akadálymentesítésre szoruló épületek akadálymentesítése	Polgármester	2028.12.31.	Nő az akadálymentesített épületek, közterületek száma	pénzügyi humán technikai	A fenntarthatóságot a pályázatok folyamatos figyelemmel kísérése és az állagmegóvás biztosítja.	Nem releváns

A vizsgált időszakban pályázati forrásból megvalósuló beruházásra nem került sor. KözPONT városrehabilitáció című TOP-PLUSZ 1.2.1-21-CS1-2024-00049 azonosító számú pályázat keretében az Ifjúsági téren megépülésre kerülő nyilvános mosdó kialakítása során akadálymentes mosdó is készül. A Hunyadi téren a meglévő akadálymentes parkolóhelyek felújítása mellett, további akadálymentes parkolók kialakítására kerül sor, valamint járdaburkolatokon és úttest felületeken taxilis vezető sávot alakítanak ki. A Szentháromság téri orvosi rendelő felújítása Csongrádon című TOP-PLUSZ 3.3.2-21-CS1-2024-00013 azonosítószámú pályázat megvalósulása esetén a rendelő akadálymentesítése is megtörténik. A bruházások várhatóan 2025-2026 évben valósulnak meg.

2	Esélyegyenlőség i információk	A lakosság nem ismeri az esélyegyenlőség területén feltárt problémákat, kitűzött célokat, intézkedési terveket és fejlesztési irányokat.	A lakosság ismerje meg a Helyi Esélyegyenlőségi Program céljait, megvalósulásának menetét, eredményeit.	Fenntartható Városfejlesztési Stratégia	Országos Fogyatékkal élő Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	A település honlapján a Helyi Esélyegyenlőségi Program frissítése. Folyamatos elérhetőség a város polgárai számára, az	Esélyegyenlőségi referens	2028.12.31.	Tájékozott lakosság	humán pénzügyi	A fenntarthatóságot a folyamatos elérhetőség és segítségnyújtás biztosítja.	Nem releváns
---	--------------------------------------	--	---	---	---	--	---------------------------	-------------	---------------------	----------------	---	--------------

						adatok mindenki számára elérhetővé tétele.						
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A 2023-ban elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program elérhető a lakosság számára a www.csongrad.hu oldalon a koncepciók alcím alatt, az esélyegyenlőségi referens hivatali nyitvatartási időben bárki számára elérhető a témában kapcsolatos kérdésekkel, jelzésekkel, bejelentésekkel.

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Csongrád Városi Önkormányzat az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

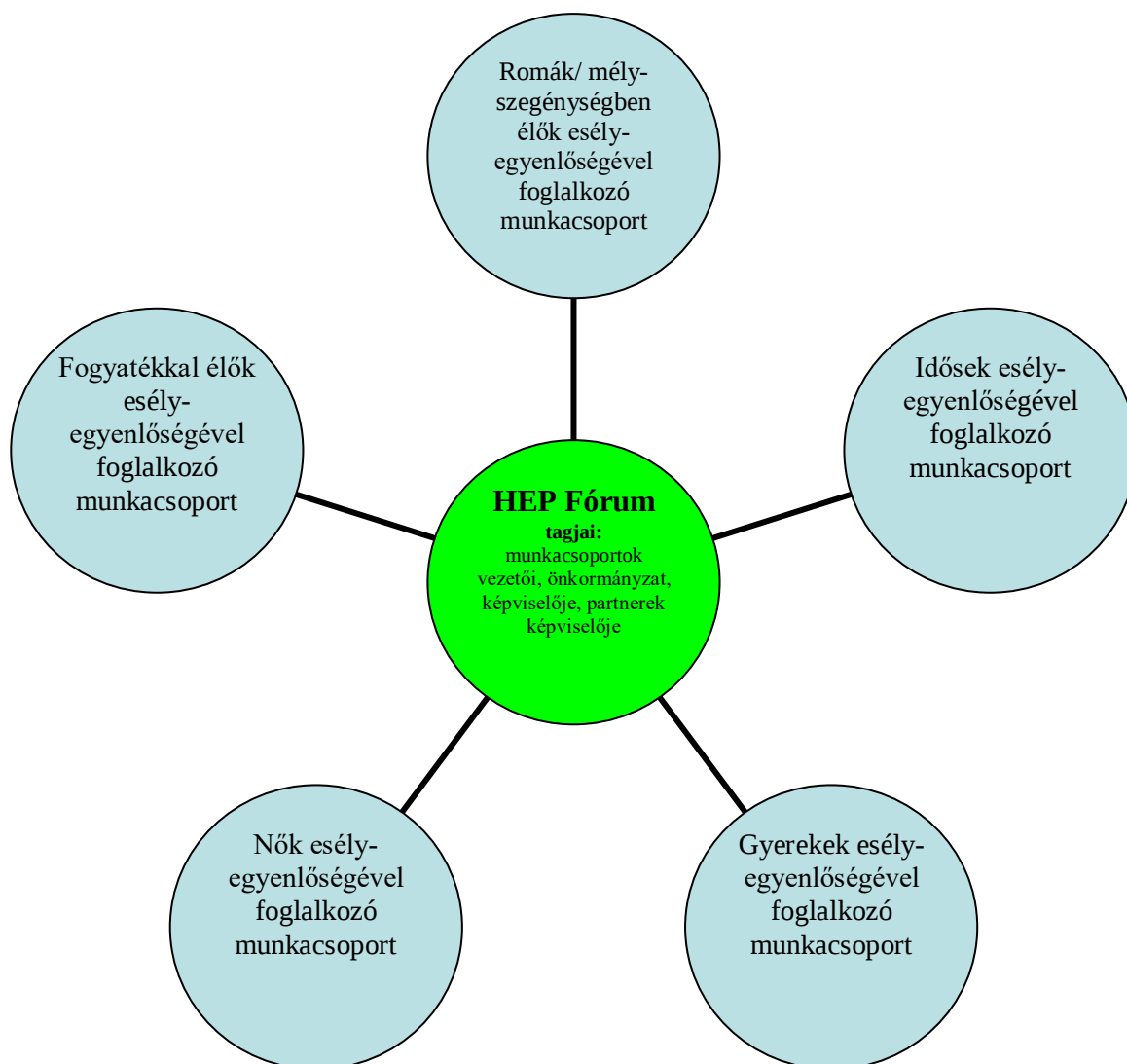
A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. Működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

A Fórum tagjai:

- a település polgármestere
- helyi nemzetiségi önkormányzat delegált képviselője
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottság képviselője

- helyi releváns közszolgáltató intézmények képviselői
- helyi meghatározó gazdasági szereplők, munkáltatók
- jelzőrendszeri felelős
- a településen működő a HEP célcsoportjai kapcsán érintett civil szervezetek és egyházak képviselői
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői
- a település HEP referense
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői
- egyéb tagok (szakértő, aktív szerepet vállaló személy a településen)

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről az esélyegyenlőségi referens felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Csongrád Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Csongrád Város Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 140/2023. (VIII.31.) számú határozatával elfogadta.

5. I. Felülvizsgálat elfogadásának módja és dátuma

I. Csongrád város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételek alapján, a megvitatást követően a Helyi Esélyegyenlőségi Programot felülvizsgáltuk.

II. Ezt követően Csongrád város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Program Felülvizsgálata (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és számú határozatával elfogadta.

Csongrád, 2025.08.28.

Aláírás

A Csongrád Városi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírás

Dr. Szarka Ödön Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény

Dátum

Partner aláírás

Piroskavárosi Szociális Család- és Gyermekjóléti Intézmény

Dátum

Partner aláírás

Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Csongrádi Járási Hivatala

Dátum

Partner aláírás

Esély Szociális Alapellátási Központ

Dátum

Partner aláírás

Csongrád Városi Önkormányzat Városellátó Intézmény

Dátum

Partner aláírás

Csongrádi Információs Központ Csemegi Károly Könyvtár

Dátum

Partner aláírás

Csongrád és Térsége Általános Iskolák

Dátum

Partner aláírás

Művelődési Központ és Városi Galéria

Dátum

Partner aláírás

Piroskavárosi Szociális és Rehabilitációs Foglalkoztató Nonprofit Kft.